

**DOCUMENT AL BANCII EUROPENE
PENTRU RECONSTRUCTIE SI DEZVOLTARE**

STRATEGIA PENTRU ROMANIA

Aprobata de Consiliul Director la sedinta din 29 April 2008

Traducerea in limba romana a textului oficial al Strategiei de tara este oferita de catre BERD pentru a facilita lectura acestui document. Desi BERD a incercat sa asigure ca varianta in limba romana este cat mai apropiata de textul original care a fost redactat in engleza, Banca nu ofera garantii privind acuratetea traducerii. Cititorul isi va asuma raspunderea pentru folosirea variantei in limba romana. BERD, angajatii sau consultatii sai nu vor fi raspunzatori pentru inadvertentele, erorile, omisiunile, discrepantele sau modificarile continutului traducerii, indiferent de motivul aparitiei acestora sau neplacerile cauzate. In cazul diferentelor sau neconcordanțelor dintre textul in engleza si traducerea in romana, versiunea in limba engleza va prevala.

CUPRINS

REZUMAT EXECUTIV	4
LISTA DE ABREVIERI	7
1. PORTOFOLIUL BANCII	9
1.1. Introducere	9
1.2. Privire de ansamblu asupra activitatilor	9
1.3. Implementarea strategiei de tara anterioara	11
1.4. Impactul portofoliului Bancii asupra tranzitiei si lectii invatate	12
1.4.1 Sectorul intreprinderi	13
1.4.2 Infrastructura si Energia.....	14
1.4.3. Sectorul Financiar	15
1.4.4. Lectii invatate din activitatile anterioare ale Bancii	16
1.4.5. Mobilizare de cofinantari.....	17
1.4.6. Structura si calitatea portofoliului.....	17
2. CONTEXTUL OPERATIONAL	18
2.1. Contextul general al reformelor	18
2.1.1. Evolutii politice.....	18
2.1.2. Aderarea la UE.....	18
2.1.3. Contextul socio-economic	19
2.1.4. Aspecte legate de piata muncii	19
2.1.5. Aspecte legate de integritate	20
2.1.6. Reforma juridica	20
2.1.7. Mediul	21
2.2. Progrese inregistrate in perioada de tranzitie si raspunsul economiei	21
2.2.1. Conditii macroeconomice pentru operatiunile Bancii	22
2.2.2. Succesul tranzitiei si provocarile post-aderare	23
2.3. Accesul la capital	28
3. ORIENTARI STRATEGICE	29
3.1. Prioritatile Bancii pentru perioada strategiei	29
3.2. Provocari sectoriale post-aderare si obiectivele Bancii	30
3.2.1. Sectorul intreprinderi	30
3.2.1.1. <i>Societati private romane si straine</i>	30
3.2.1.2 <i>Agroindustria</i>	31
3.2.1.3. <i>Sectorul imobiliar si turism</i>	32
3.2.1.4 <i>Telecomunicatii</i>	32
3.2.2. Energie	33
3.2.2.1. <i>Energie electrica</i>	33
3.2.2.2 <i>Eficienta energetica</i>	34
3.2.2.3. <i>Energia regenerabila</i>	34
3.2.2.4. <i>Resurse naturale</i>	35
3.2.3 Infrastructura.....	35
3.2.3.1. <i>Transport</i>	35
3.2.3.2. <i>Infrastructura municipala</i>	36
3.2.4. Sectorul Financiar si IMM-urile	37
3.2.5. Dezvoltarea pietei de capital	38
3.2.6 Dialogul politic	38
4. ALTE INSTITUTII FINANCIARE INTERNATIONALE SI DONATORI MULTILATERALI	39
4.1. Uniunea Europeana (UE)	39
4.2. Banca Europeana de Investitii (BEI)	41
4.3. Fondul Monetar International (FMI)	42

4.4. Grupul Bancii Mondiale	42
ANEXA 1 – PROIECTE SEMNATE SI PROIECTE IN PERSPECTIVA	44
ANEXA 2 - EVALUARE POLITICA IN CONTEXTUL ARTICOLULUI 1 DIN ACORDUL DE INFIINTARE A BANCII	48
ANEXA 3 - TRANZITIA SISTEMULUI JURIDIC	51
ANEXA 4 - ASPECTE LEGATE DE MEDIU	58
ANEXA 5 – PLAN DE COOPERARE PE TERMEN LUNG IN DOMENIUL ENERGETIC PENTRU ROMANIA.....	64
ANEXA 6 – INDICATORI ECONOMICI SELECTATI.....	73
ANEXA 7 – OPERATIUNI BANCARE SEMNATE	75
ANEXA 7A – OPERATIUNI BERD REALIZATE PANA IN PREZENT.....	75
ANEXA 7B – VOLUMUL NET CUMULAT DE PROIECTE	82
ANEXA 8 – PROGRAME BERD DE COOPERARE TEHNICA	84
ANEXA 9 – HARTA ROMANIEI	88

REZUMAT EXECUTIV

Romania continua sa indeplineasca conditiile specificate in Articolul 1 al Acordului de Infiintare a Bancii. De la ultima strategie, tara a facut noi progrese in ceea ce priveste reformele orientate spre economia de piata, intr-un context caracterizat de o crestere economica puternica si a unor afluxuri semnificative de investitii straine directe (ISD). Aderarea Romaniei la UE la 1 ianuarie 2007 a fost un moment important, care reflecta progresele considerabile inregistrate de tara in procesul sau de tranzitie, in special in decursul ultimului deceniu. Tara continua sa fie bine plasata pentru valorificarea avantajelor pe care i le confera calitatea de membru UE si pentru continuarea procesului de aliniere la celelalte tari membre UE. Cu toate acestea, Romania continua sa fie confruntata cu dificultati considerabile legate de reforma economica si institutionala post-aderare, iar Banca isi propune sa sprijine tara in rezolvarea acestor provocari in decursul perioadei care face obiectul prezentei strategii.

Economia romaneasca a crescut cu 7,9 la suta in 2006 si cu 6 la suta in 2007. Principalul factor de crestere a fost cererea interna, data fiind cresterea semnificativa a salariilor si nivelului de creditare care au contribuit la cresterea continua a nivelului de consum. Cu toate acestea, exista semne de supraincalzire. Inflatia a crescut in 2007, ajungand la sfarsitul anului la o rata anuala de peste 6 la suta, au crescut presiunile fiscale ca urmare a cresterilor semnificative ale cheltuielilor cu salariile si beneficiile in sectorul public, iar deficitul de cont curent a ajuns la aproximativ 14 la suta din PIB. Aceste tendinte au dus la cresterea riscurilor cu care se confrunta economia si impun adoptarea unei politici ferme pe termen scurt si un accent sporit pe guvernanta corporativa si bancara in vederea diminuarii acestor vulnerabilitati macroeconomice.

Romania a facut progrese considerabile in perioada de tranzitie, in directia alinierii la standardele economiilor de piata dezvoltate. In multe privinte, aceste standarde au fost pe deplin atinse; de exemplu, gradul de liberalizare a preturilor, a schimburilor de comert si comert exterior sunt pe deplin comparabile cu cele ale altor tari membre UE. Cu toate acestea, procesul de tranzitie din Romania nu este incheiat si tara continua sa se confrunte cu unele dificultati specifice procesului de tranzitie de dupa aderare. Aceste dificultati sunt legate in special de dezvoltarea si sustinerea fortelor de piata, de exemplu prin promovarea unor standarde superioare de guvernanta corporativa, aplicarea regulilor concurentei, continuarea dezvoltarii intermedierei financiare (mai ales in sectorul nebanca), comercializarea serviciilor de infrastructura si dezvoltarea infrastructurii pietei locale de capital. Aceste obiective sunt greu de atins, dar vor fi necesare pentru asigurarea prosperitatii pe termen lung.

Mediul de afaceri din Romania s-a imbunatatit de la data aprobarii ultimei strategii, dar concurenta pietei unice a UE a evidentiat nevoia urgenta de restructurare a multor companii. Sunt necesare standarde superioare de guvernanta si aplicarea de reglementari pentru a sustine acest proces de restructurare. Dupa cum a constatat Comisia Europeana, reforma judiciara si lupta impotriva coruptiei sunt provocari cheie cu care se confrunta tara si, cu toate ca anul trecut au fost inregistrate progrese in aceste domenii, eforturile trebuie amplificate pentru ca Romania sa ramana o destinatie atractiva pentru investitii.

Banca este pregatita sa ajute Romania in rezolvarea eficienta a dificultatilor tranzitiei cu care se mai confrunta. Angajamentele cumulate ale Bancii in Romania se ridica la 3,54

miliarde Euro iar Banca a semnat 248 de tranzactii (pana la sfarsitului lunii decembrie 2007). Pe langa aceasta, Banca a mobilizat fonduri suplimentare de 6,5 miliarde Euro sau a pus la dispozitie o finantare totala in valoare de peste 10 miliarde Euro. Banca a identificat o serie de domenii cheie in care poate avea in continuare un impact puternic asupra tranzitiei. In consecinta, in perioada imediat urmatoare a strategiei, Banca se va concentra asupra prioritatilor enuntate mai jos.

- Sectorul Intreprinderilor Private – Banca va acorda sprijin sectorului privat local, axandu-se indeosebi pe concurenta ca si dezvoltarea in Romania si pe plan international. Banca va acorda atentie speciala dezvoltarii activitatilor de afaceri in regiunile mai putin dezvoltate din Romania in vederea promovarii integrarii regionale. Piata unica a Uniunii Europene si concurenta Asiei reprezinta provocari pentru sectorul privat din Romania. Banca va ajuta sectorul privat sa le faca fata prin intermediul finantarii si expertizei. Vor fi avute in vedere cerintele de investitii intr-o serie de domenii, inclusiv serviciile, productia, tehnologia si instruirea profesionala. Cerintele de finantare vor fi abordate in stransa colaborare cu bancile locale si fondurile de investitii. Banca va diversifica gama de produse de finantare in sensul includerii mai multor instrumente cu grad ridicat de risc (cum ar fi participatii la capital, cvasi-capital si imprumuturi structurate) pentru sprijinirea restructurarii, consolidarii si dezvoltarii companiilor locale de pe piata romaneasca si atragerea unui volum mai mare de ISD. Banca isi va spori eforturile de acordare de imprumuturi in moneda locala debitorilor care vor genera venituri in moneda locala. Imprumuturile in moneda locala au o importanta decisiva pentru diminuarea riscului valutar la care pot fi expusi debitorii ale caror venituri sunt exprimate in RON dar care nu au obligatii corespunzatoare in RON. Vor fi create instrumente financiare, cum ar fi linii de credit dedicate, care utilizeaza fonduri UE post-aderare, pentru a veni in sprijinul activitatilor locale de afaceri.
- Sectorul energetic – Banca va continua sa investeasca in sectoarele public si privat in domeniul producerii, transmiterii si distributiei energiei, si va continua, totodata, dialogul politic in scopul promovarii reformei corespunzatoare a cadrului reglementativ si institutional in concordanta cu Directivele UE si cu strategia energetica guvernamentala recent aprobata. In plus, este necesar sa se investeasca in modernizarea si reabilitarea capacitatilor de productie a energiei electrice, mai ales a centralelor electrice. In cadrul Initiativei Bancii privind Energia Durabila, vor fi promovate proiecte de eficienta energetica si energie regenerabila. Banca va contribui la rezolvarea problemei intensitatii energetice mari a Romaniei (care afecteaza negativ competitivitatea economiei) prin promovarea proiectelor de eficienta energetica pentru industrie si sectorul rezidential.
- Infrastructura – Banca intentioneaza sa sprijine imbunatatirea infrastructurii in Romania, in special in sectorul transporturilor, pentru a asigura o cooperare regionala mai intensa, amplificarea schimburilor comerciale si utilizarea avantajelor Pietei Unice. Aceasta include cresterea capacitatii administrative de structurare a PPP-urilor si sustinerea capitalului sectorului privat in proiecte cheie de infrastructura de transport care vor duce la cresterea dezvoltarii economice. Pe langa aceasta, Banca isi va continua activitatile in sectorul municipal in intreaga tara, avand in vedere in special oportunitatile oferite de fondurile europene structurale si de coeziune post-aderare. Se va acorda o atentie deosebita municipalitatilor mai mici. Banca va

continua sa acorde imprumuturi directe pe baza comerciala companiilor regionale de alimentare cu apa si tratare a apelor uzate in vederea modernizarii si dezvoltarii capacitatilor acestora, precum si municipalitatilor pentru tranzactii privind transportul urban si drumurile regionale, eficienta energetica si deseurile solide.

Pe perioada strategiei, Banca va continua sa colaboreze strans cu guvernul, UE si BEI (inclusiv prin initiativa comuna JASPERS) in vederea facilitarii si utilizarii corespunzatoare a Fondurilor Structurale si de Coeziune in cadrul Agendei UE. In conformitate cu prezenta Strategie, Banca va continua sa asigure ca toate operatiunile BERD in Romania respecta principii bancare sanatoase, au impact asupra tranzitiei, sunt complementare, sunt in conformitate cu procedurile de mediu ale Bancii si incorporeaza, acolo unde este cazul, Planuri de Actiuni de Mediu pentru a ajuta totodata tara sa indeplineasca obiectivele privind acquis-ul comunitar de mediu.

LISTA DE ABREVIERI

VAF	Volu Anual de Afaceri
APF	Asociatia Pietelor Financiare
BAS	Programul BAS (Servicii de Consultanta in Afaceri)
BCR	Banca Comerciala Romana
BRD	Banca Romana de Dezvoltare
BVB	Bursa de Valori Bucuresti
ROBOR	Rata Dobanzii pe Piata Interbancara din Romania
PAC	Politica Agricola Comuna
CBIT	Banca Ion Tiriac
CEC	Banca de Economii si Consemnatiuni
IPC	Indice de Perceptie a Coruptiei
CNVM	Comisia Nationala a Valorilor Mobiliare din Romania
PD	Partidul Democrat
CE	Comisia Europeana
CEESE	Comunitatea Energetica din Europa de Sud-Est
BEI	Banca Europeana pentru Investitii
URE	Unitate de Reducere a Emisiilor
UE	Uniunea Europeana
EUR sau €	Euro
ISD	Investitie Straina Directa
EF	Exercitiu Financiar
PIB	Produs Intern Brut
OIM	Organizatia Internationala a Muncii
OPI	Oferta Publica Initiala
PCIP	Prevenirea si Controlul Integrat al Poluarii
ISPA	Instrument pentru Politici Structurale de Pre-Aderare
JASPERS	Asistenta Comuna pentru Pregatirea Proiectelor din Regiunile Europene
ACVT	Analiza Calitatii Vietii in Tranzitie
FMCC	Fondul Multilateral de Credite Carbon
FCMM	Facilitate de Credit Municipal
MIMM	Micro Intreprinderi, Intreprinderi Mici si Mijlocii
BNR	Banca Nationala a Romaniei
CNADR	Compania Nationala de Autostrazi si Drumuri Nationale
IFNB	Institutii Financiare Nebancare

ONG	Organizatii Neguvernmentale
PDN	Planul de Dezvoltare Nationala
CSNF	Cadrul Statagic National de Referinta
PHARE	Polonia – Ungaria – Ajutor pentru Reconstructia Economica
PNL	Partidul National Liberal
FPP	Fondul Post-Privatizare
PPC	Paritatea Puterii de Cumparare, sau in functie de context
PPP	Parteneriat Public-Privat
CSP	Contract de Servicii Publice
PSD	Partidul Social Democrat
RON	Leu romanesc
SAPARD	Program Special de Masuri pentru Dezvoltarea Agriculturii si Mediului Rural
FFED	Facilitate de Finantare a Energiei Durabile
IED	Initiativa privind Energia Durabila
IMM-uri	Intreprinderi Mici si Mijlocii
POS	Program Operational Sectorial
STIM	Stiinta, Tehnologie, Inginerie si Matematica
MS	Managementul Schimbarii
CT	Cooperare Tehnica
PFC	Program de Facilitare a Comertului
UDMR	Uniunea Democratica a Maghiarilor din Romania
UNDP	Programul de Dezvoltare al Natiunilor Unite
USAID	Agentia S.U.A. pentru Dezvoltare Internationala
USD sau US\$	Dolar S.U.A.
OMS	Organizatia Mondiala a Sanatatii

1. PORTOFOLIUL BANCII

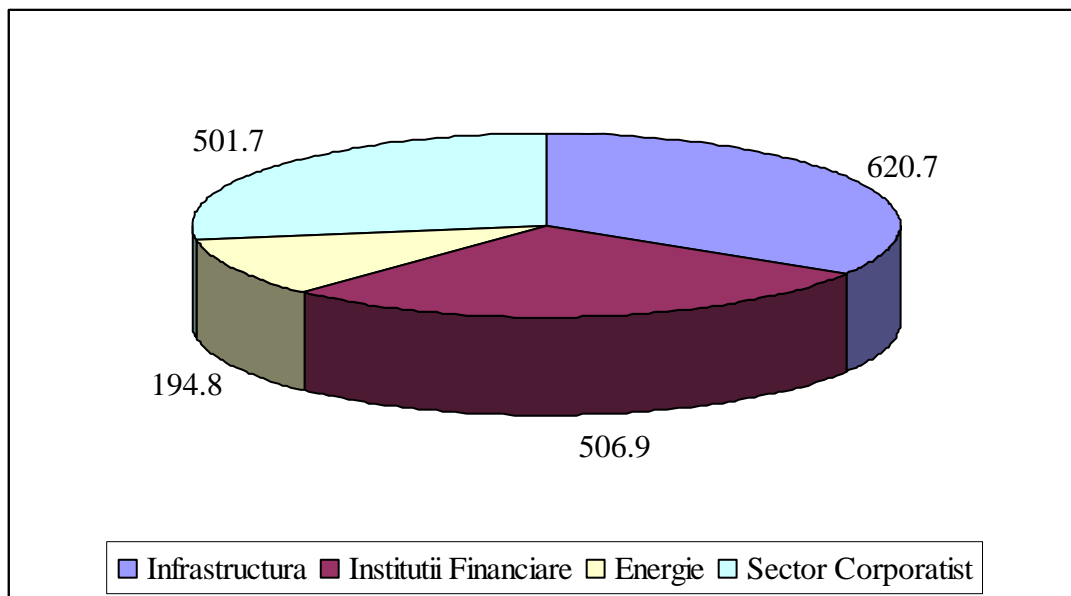
1.1. Introducere

Angajamentele cumulate ale Bancii in Romania au atins 3,54 miliarde Euro, iar Banca a semnat 248 de tranzactii (pana la sfarsitul lunii decembrie 2007). Pe langa aceasta, Banca a mobilizat fonduri suplimentare de 6,5 miliarde Euro sau a pus la dispozitie o finantare totala de peste 10 miliarde Euro. In decursul perioadei de aplicare a ultimei strategii (din decembrie 2005), portofoliul Bancii s-a imbogatit cu noi operatiuni de afaceri in valoare de 601 milioane Euro, suma investita in 58 de proiecte noi (inclusiv proiecte regionale). Cresterea portofoliului inregistrata in ultimii doi ani a fost de 22 la suta, din care cea mai mare parte in sectorul privat, si s-au inregistrat si cateva investitii inovatoare in plasamente in actiuni. Performanta financiara a portofoliului Bancii a fost buna, iar Banca a avut un impact semnificativ asupra tranzitiei prin intermediul proiectelor sale cat si a dialogului politic.

1.2. Privire de ansamblu asupra activitatilor

Portofoliul remarcabil al Bancii in Romania se ridica la peste 1,8 miliarde Euro si acopera o gama larga de sectoare de activitate: sectorul corporativ 28%, sectorul energetic 11%, infrastructura 33% si institutii financiare 28% (a se vedea Diagrama 1).

Diagrama 1: Distributia sectoriala a portofoliului actual in milioane de Euro

Tabelul 1 de mai jos prezinta evolutia portofoliului in ultimii doi ani, de la data aprobarii Strategiei de tara anterioara.

Tabelul 1: Portofoliul pentru Romania (2005 – 2007)

Indicatori	Decembrie 2005				Decembrie 2007			
	Numar	%	Suma mil. €	%	Numar	%	Suma mil. €	%
Total:	110	100	1,881	100	111	100	1,824	100
- din care: sector de stat	34	31	707	37	44	40	658	35
sector privat	76	69	1,174	63	67	60	1,166	65
- din care: credite	88	80	1,454	79	91	82	1,364	75
participatii la capital	24	20	426	21	20	18	459	25
garantii	0	0	1	0	0	0	1	0

Nota: Unele proiecte includ atat credite cat si participatii la capital. Cifrele nu includ rambursarile integrale si anularile.

Diagramele 2 si 3 prezinta volumul anual de operatiuni de afaceri si numarul de proiecte ale Bancii (inclusiv proiecte regionale) semnate in fiecare an in intervalul 2002 - 2007. A se vedea Anexa 1 pentru detalii suplimentare referitoare la aceste date.

Diagrama 2: Volumul Anual al Operatiunilor in milioane Euro pe an

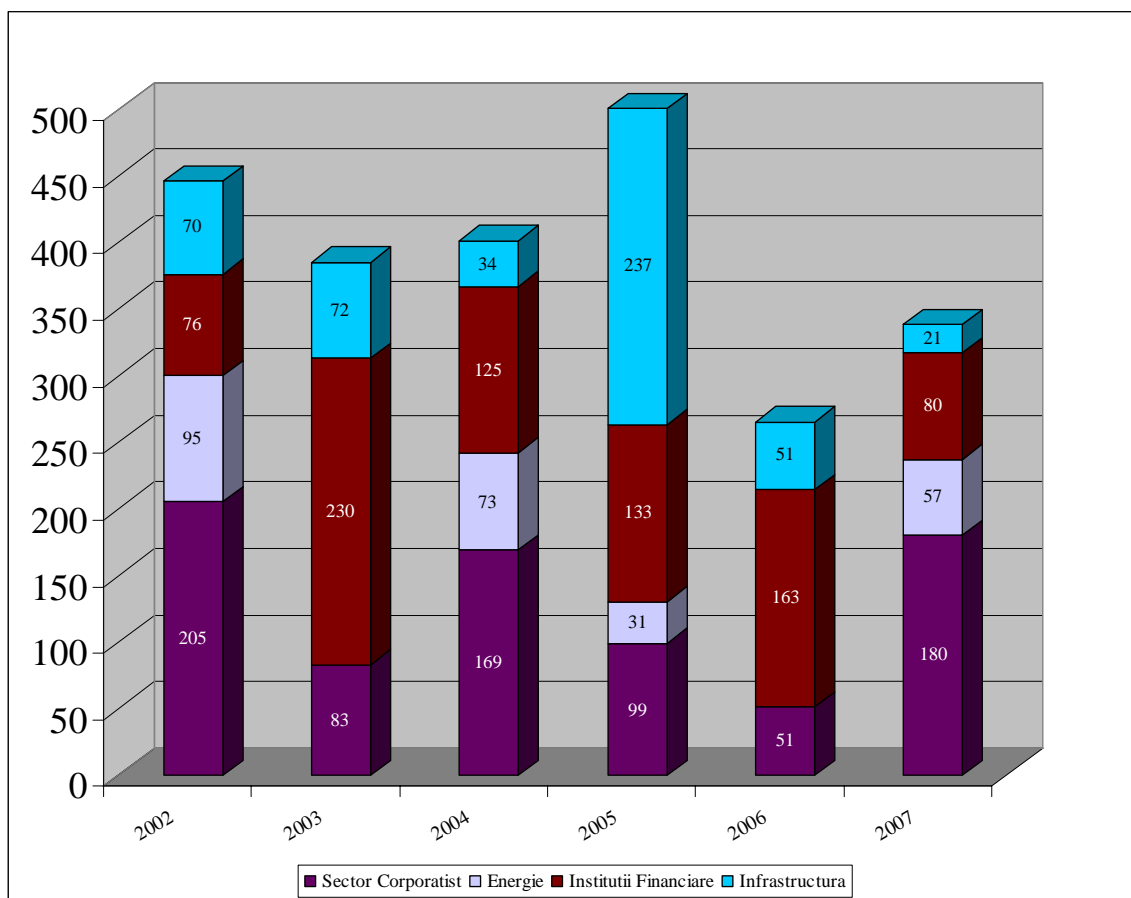
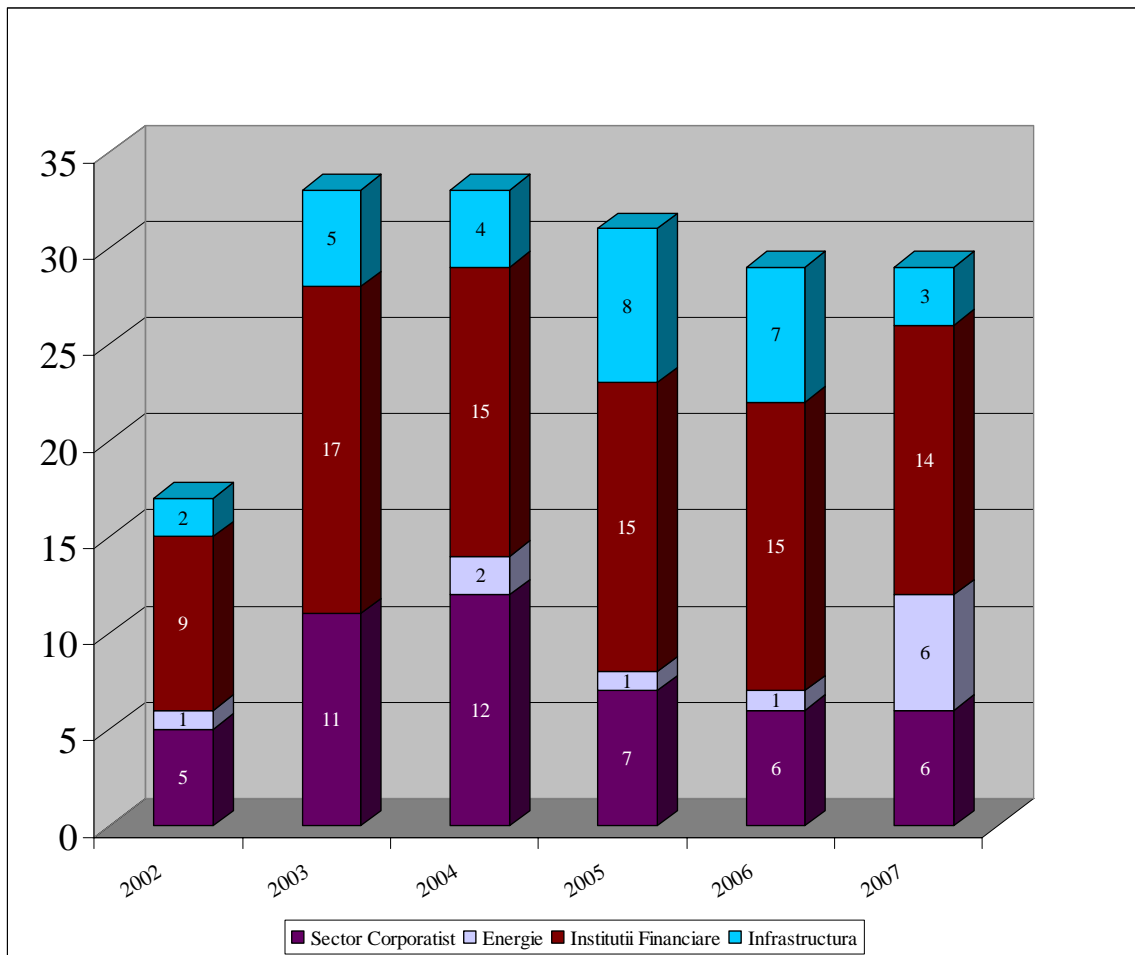

Diagrama 3: Numar Anual de Proiecte Semnate

Din diagramele 2 si 3 reiese ca, desi numarul de proiecte semnate in Romania a ramas mai mult sau mai putin constant in ultimii cativa ani, s-a inregistrat o scadere a volumelor anuale ale operatiunilor de la o valoare de varf de 500 milioane Euro in 2005. Scaderea volumului de operatiuni se datoreaza in mare masura faptului ca Banca nu mai este implicata in credite cu garantie de stat si este mai putin implicata in privatizari, fapt ce a afectat in special institutiile financiare si sectorul transporturilor. Cu toate acestea, cresc investitiile in sectorul energetic, iar sectorul corporativ, in special agroindustria, a inregistrat rezultate bune anul trecut (din punctul de vedere al volumului de operatiuni). Tendinta generala in Romania este dezvoltarea proiectelor mai mici si mai complicate, iar astfel de oportunitati exista indeosebi in sectorul corporativ, in domeniul finantarii sectorului energetic (fara garantii de stat), pentru clienti mai mici din sectorul municipal si prin crearea de produse specializate pentru institutiile financiare.

1.3. Implementarea strategiei de tara anterioara

Ultima strategie stabilita la nivel de tara, aprobata de Consiliul de Administratie in decembrie 2005, a stabilit urmatoarele prioritati strategice si obiective de tranzitie pentru Banca in Romania:

- Continuarea sprijinirii dezvoltării infrastructurii și a sectorului energetic în special prin transferarea către proprietatea privată și comercializarea utilitatilor energetice. Sprijinirea eforturilor guvernului de utilizare a structurilor financiare PPP în infrastructură. Prioritizarea dezvoltării infrastructurii în vederea integrării regionale. Susținerea creării unei Piețe Regionale a Energiei în Europa de Sud – Est.
- Sprijinirea sectorului privat alături de investitorii străini și locali, acordându-se o atenție specială participărilor la capital și finanțării pe termen lung în moneda locală. Continuarea sprijinirii procesului de îmbunătățire a climatului investitional printr-un dialog politic continuu.
- Contribuirea la largirea și adâncirea intermedierei financiare prin consolidarea intermediarilor financiari și facilitarea disponibilității unei game largi de produse financiare.

Pe ansamblu, Banca a reușit să realizeze majoritatea obiectivelor operationale:

- În domeniul infrastructurii și în sectorul energetic, Banca a contribuit la sprijinirea privatizării companiilor de distribuție a electricității și gazelor naturale. Totodată, BERD a finanțat proiectul de încălzire centralizată din Timișoara, prima tranzacție din România care a inclus finanțare cu credite carbon, și a achiziționat un pachet de acțiuni în Transgaz, la data cotei la bursă a acesteia, în scopul sprijinirii monetizării viitoarelor sale credite carbon. De asemenea, a fost implicată în procesul de îmbunătățire a transportului urban prin acordarea de credite companiilor deținute de municipalități, din Brașov și Sibiu, în baza unui contract de servicii publice.
- În ce privește dezvoltarea sectorului privat, Banca a acordat sprijin mai multor investitori străini, printre care Gaz de France și E.ON, prin co-investiții în capitalul social al companiilor de distribuție a electricității și gazelor. De asemenea, a finanțat investiții majore de tip green-field și brown-field, inclusiv Egger și Tenaris, și a asigurat capital propriu unor întreprinderi selectate (prin intermediul fondurilor de investiții regionale) și credite pentru susținerea Microîntreprinderilor și a Întreprinderilor Mici și Mijlocii.
- În sectorul financiar, Banca a contribuit la dezvoltarea intermedierei financiare printr-o serie de mijloace. A realizat prima tranzacție de factoring (Compania de Factoring) și prima facilitare rurală din România (CEC- Banca de Economii din România), a continuat să sprijine sectorul microîntreprinderilor și al întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv facilitățile rurale (Procredit, Facilitatea de Micro Credit, dedicate liniilor de credit) și a creat un vast portofoliu de credit ipotecar. De asemenea, a sindicalizat un credit pentru BRD și a jucat un rol major în restructurarea și privatizarea BCR, contribuind în acest fel la creșterea concurenței în sectorul bancar.

1.4. Impactul portofoliului Bancii asupra tranziției și lecții învățate

Banca a jucat un rol major în promovarea și susținerea tranziției României către o economie de piață funcțională. Banca a investit într-un număr considerabil de proiecte în scopul sprijinirii dezvoltării sectorului privat și al ISD, inclusiv în sectorul energetic, al eficienței energetice, al infrastructurii, în sectorul bancar, sectorul telecomunicațiilor, precum și în proiecte în domeniul proprietății imobiliare și turismului, agriculturii și

industrii generale. Prin aceste investitii, si prin implicarea directa a reprezentantilor Bancii in Consiliile de Administratie ale unor companii in care a investit, Banca a contribuit la imbunatatirea practicilor de guvernanta corporativa si la cresterea standardelor generale de afaceri si a ajutat aceste companii sa faca fata provocarilor asociate post-aderarii.

Banca va folosi aceasta experienta pentru a intari in continuare cooperarea cu autoritatile romane si comunitatea locala de afaceri. De asemenea, va sustine tranzitia, prin luarea in considerare a unor investitii mai inovatoare si mai riscante, inclusiv printr-un numar mai mare de produse legate de participatii la capitalul social.

1.4.1 Sectorul intreprinderi

Agroindustria – Operatiunile Bancii au inclus proiecte in diverse sectoare, inclusiv producerea de bauturi racoritoare, produse lactate, comert cu amanuntul, produse de cofetarie, producerea de bere din malt si de ambalaje de sticla. Banca a contribuit la dezvoltarea pietei si cresterea concurentei, in avantajul consumatorilor.

In momentul de fata sistemul de recipise de depozitare este adoptat in mod legal, dar pana in prezent nu a fost realizat decat un singur proiect.

Industria – Din anul 2000, Banca a realizat o serie de investitii importante. Proiectul Sidex a contribuit la privatizarea si restructurarea cu succes a acestui combinat, in timp ce investitia realizata la Wienerberger a contribuit la construirea mai multor fabrici producatoare de materiale de constructii.

Sector imobiliar si turism – Pana in prezent, Banca a finantat prima privatizare din sectorul hotelier, un parc industrial, un program regional de dezvoltare a comerului cu amanuntul si mai multe proiecte de construire de spatii de birouri, fapt ce a dus la cresterea concurentei in acest sector si la transferul de expertiza si know-how. Participarea Bancii la fondurile de investitii in valori imobiliare sau participatiile Bancii la holdinguri au permis finantarea indirecta a diverse proiecte de constructii de locuinte si spatii de birouri, precum si proiecte de comert cu amanuntul si au asigurat implementarea unei guvernante corporative corespunzatoare si realizarea si monitorizarea atenta a evolutiilor complexe.

Telecomunicatii – Banca a contribuit la privatizarea RomTelecom prin acordarea de credite, asistenta tehnica si instruire profesionala. Pe langa aceasta, Banca a acordat credite in favoarea Mobifon, operator de telefonie mobila, si Astral Telecom, operator de cablu, in scopul cresterii concurentei. Anul trecut, Banca a semnat primul sau proiect in sectorul serviciilor postale si a acordat un credit sindicalizat pe termen lung pentru modernizarea Postei Romane, venind in sprijinul programului de restructurare al acesteia.

Programul BAS - TAM opereaza in Romania din 1993 si a realizat 95 de proiecte pentru care s-au utilizat peste 3,8 milioane Euro din fondurile Programului Phare al UE si ale diversilor donatori bilaterali, inclusiv Italia, Japonia, Luxembourg, Marea Britanie, Belgia, Franta si Canada.

Programul BAS care opereaza in Romania din iulie 2006 si a fost sustinut de contributia Austriei in valoare de 22 milioane de Euro, a realizat 44 de proiecte de consultanta pentru

MIMM-uri dintr-o serie de sectoare de activitate, contribuind la dezvoltarea unei pietei locale prospere de consultanta in Romania si ajutand multe MIMM-uri sa indeplineasca standardele cerute de UE si sa devina mai competitive.

Conform unei analize efectuate in vederea elaborarii Planului Strategic al Programului BAS pentru perioada 2008-2010, Romania se clasifica pe locul opt din cele 28 de tari aflate in tranzitie, din punctul de vedere al operatiunilor de afaceri si are un punctaj de complexitate a afacerilor de 3,9 puncte din 7. Romania a facut progrese in dezvoltarea serviciilor suport pentru activitatea de afaceri, fiind ajutata in parte si de procesele de aderare la UE. Cu toate acestea, decalajele regionale sunt semnificative.

In vederea stabilirii strategiei de tara a Programului BAS pentru Romania, va fi efectuata o analiza mai detaliata, care va stabili niveluri corespunzatoare ale angajamentelor operationale viitoare in tara.

In ansamblu, impactul asupra tranzitiei in cadrul Sectorului intreprinderi este clasificat ca *Moderat spre Semnificativ*.

1.4.2 Infrastructura si Energia

Energie – Prin creditele acordate anterior companiilor detinute de stat, Termoelectrica si Transelectrica, Banca a stabilit ca cerinta o mai buna disciplina a platilor, reforma tarifara si reforma structurala inclusiv liberalizarea. Pe langa aceasta, Banca a ajutat la elaborarea cerintelor legale si de reglementare. Drept urmare, a fost adoptat un cod al retelelor electrice si a fost aprobată Legea Energiei in 2003. In 2007, Banca a sprijinit Strategia Energetica a Romaniei prin furnizarea de comentarii, in cadrul procesului de consultare publica, precum si prin dialog politic.

Resurse naturale – O operatiune importanta realizata de Banca in acest sector a fost implicarea Bancii in compania de petrol si gaze, detinuta de stat, Petrom. Petrom a devenit o companie integrata pe verticala, cu standarde crescute de guvernanta corporativa si a fost privatizata ulterior in 2004, prin preluarea de catre compania austriaca de petrol si gaze, OMV. In decembrie 2007, Banca a realizat prima sa investitie de participare la capitalul social al unei companii locale si a achizitionat un mic pachet de actiuni in Transgaz, la data coterii acesteia la bursa, in scopul implementarii monetizarii creditelor sale carbon.

Eficienta energetica – Programul de Finantare a Concesionarii Termoficarii Urbane (PFCTU) nu si-a putut realiza obiectivul, respectiv elaborarea de proiecte de reabilitare prin concesiuni municipale. Incercarile au esuat din cauza interesului scazut al investitorilor, cauzat de riscul legat de cadrul reglementativ, riscul legat de furnizarea agentului termic si politica guvernamentala privind subventiile.

Infrastructura municipala – Facilitatea de Credit Municipal (FCM) a jucat un rol major in dezvoltarea cadrului pentru finantarea fara garantie de stat a infrastructurii locale. Prin aceste credite, Banca a contribuit la lansarea de imprumuturi fara garantie de stat care au evoluat in credite fara recurs catre companiile detinute de municipalitati in sectorul alimentarii cu apa si in alte sectoare municipale. Prin aceste operatiuni, Banca si-a concentrat atentia asupra importanteii tarifelor de recuperare a costurilor si a eficientei

operationale, care a contribuit la reforma cadrului de reglementare. In ce priveste creditele fara recurs, Banca a sustinut contractele de servicii publice care prevad plati pentru servicii conditionate de cerintele de performanta. In plus, Banca a acordat sprijin sectorului privat care activeaza in acest domeniu prin finantarea proiectului de Concesionare a serviciilor de furnizare de apa si canalizare din Bucuresti catre Apa Nova. Banca a folosit experinta dobandita in sectorul alimentarii cu apa pentru introducerea finantarii fara garantie de stat pentru proiecte din domeniul termoficarii urbane, transportului urban si al gestionarii deseurilor solide.

Transport – Banca a sprijinit dezvoltarea si reabilitarea drumurilor, cailor ferate si porturilor. Realizarile tranzitiei in sectorul rutier includ comercializarea Companiei Nationale de Autostrazi si Drumuri (CNADR), inclusiv privarea de functii de furnizor si cresterea finantarii disponibile pentru reseaua rutiera. In sectorul feroviar, Banca a sprijinit (in decursul catorva ani) restructurarea sectorului feroviar intr-o serie de societati independente pe actiuni. In sectorul portuar, Banca a acordat prima finantare fara garantie de stat din sectorul transporturilor din Romania, care a sustinut si cresterea nivelului de comercializare din acest sector.

In ansamblu, impactul asupra tranzitiei in cadrul Sectorului Infrastructurii este clasificat ca *Moderat spre Semnificativ*.

1.4.3. Sectorul Financiar

Bancar – Banca a jucat un rol semnificativ in incurajarea proprietatii private prin achizitionarea unui pachet minoritar de actiuni la Banca Comerciala Romana (BCR), care i-a dat acesteia posibilitatea sa sustina o restructurare operationala majora. Procesul de privatizare a BCR s-a finalizat cand Erste Bank (Austria) a achizitionat aproape 70 la suta din capitalul societatii. In plus fata de aceasta, Banca a investit alaturi de actionari locali in Banca Transilvania. Prezenta Bancii a avut un impact mare asupra dezvoltarii Bancii Transilvania, care este in momentul de fata cea mai mare banca locala de pe piata. Mai mult decat atat, primul credit subordonat acordat de Bancii Transilvania a avut drept rezultat diversificarea produselor financiare in conformitate cu reglementarile europene privind marimea capitalului. De asemenea, Banca a asigurat acordarea celui mai mare credit sindicalizat in favoarea BRD, prima mare tranzactie de acest fel din Romania.

In Romania, Banca si-a creat cel mai mare portofoliu de credite ipotecare (din toate tarile in care opereaza), care la sfarsitul lunii septembrie 2007 a ajuns la nivelul sumei de 176 milioane Euro. Calitatea portofoliului de credite ipotecare din Romania este foarte buna, nivelul arrieratelor fiind sub 1,2 la suta. Banca a fost unul din participantii cei mai activi in acordarea asistentei tehnice in valoare de 1 milion USD oferita de USAID pentru redactarea legii creditului ipotecar si a legii securitizarii creantelor pentru Romania. Toate ipotecile BERD in Romania trebuie sa aiba un raport prudent dintre credit si suma estimata a garantiei, exprimata ca procent din valoarea estimata de nu mai mult de 80 la suta, ceea ce face improbabila aparitia unei crize ipotecare (de tipul celei care s-a produs in SUA in anul 2007) in conditiile politicii ipotecare a Bancii din Romania. Totodata, Banca a aplicat Lista Standardelor Minime pentru Activitatile Ipotecare din Romania din anul 2004 si a oferit instruire substantiala bancilor romanesti in cadrul a patru seminarii organizate de Joint Vienna Institute vizand tematica din domeniul ipotecar. In pofida cresterii rapide, studii recente ale pietei ipotecare din Romania indica faptul ca exista inca

mult potential de crestere continua datorita lungii perioade de inactivitate pe aceasta piata in anii 1990.

Institutiile financiare nebancare (IFNB) – Proiectul Bancii privind societatea de credit ipotecar Domenia Credit A.D. a facilitat dezvoltarea unei pietei ipotecare secundare. In primul trimestru din 2007, Banca a incheiat prima sa tranzactie de factoring printr-un proiect semnat cu Compania de Factoring din Romania. In decembrie 2006, a fost lansata un noua Facilitate cadru de Micro Credit pentru Romania in scopul cresterii volumului de credite acordate microintreprinderilor prin intermediul bancilor comerciale si al institutiilor nebancare de microfinantare.

IMM & MIMM – In cadrul Facilitatii UE/BERD pentru IMM-uri au fost acordate linii de credit unui numar de opt banci participante si sase companii de leasing, care au fost suplimentate prin fonduri de cooperare tehnica pentru constructia institutionala. Pe langa aceasta, Banca a infiintat o banca specializata in microfinantare, Procredit Bank Romania, si a transferat expertiza necesara catre functionarii locali. In prima jumătate a anului 2007, a fost acordata Bancii Romane de Economii si Consemnatiuni (CEC) prima facilitate rurala din Romania, pentru sprijinirea dezvoltarii zonelor rurale (cu pana la 50.000 locuitori) prin credite acordate fermierilor si IMM-urilor locale. Aceasta a fost urmata de o a doua facilitate rurala acordata Bancii Transilvania. La sfarsitul anului 2007, a fost stabilita o noua relatie cu banca israeliana Leumi Bank Romania printr-o facilitate destinata IMM-urilor. In plus, Facilitatea de Micro Credit pentru Romania a incheiat doua contracte de finantare in 2007, dintre care unul a fost un contract de imprumut semnat cu o societate regionala nebancara de microfinantare, Express Finance, care deservește intreprinzatori foarte mici, mai ales din vestul Romaniei.

Fonduri de investitii – Fondurile de investitii au fost incurajate de Banca sa investeasca in aceasta regiune inca de la sfarsitul anilor 1990, inclusiv fondurile sustinute de donatori (respectiv Fondul Roman Post Privatizare, Fondul Bulgar Post Privatizare) sau alte fonduri de investitii in care Banca a jucat un rol important de catalizator (respectiv Fondul Marii Negre). Cu toate acestea, in trecut, nivelul investitiilor private in Romania a fost sub cel din alte state noi membre UE, in special din cauza intarzierilor investitiilor straine si a lipsei de oportunitati de afaceri ca urmare a ritmului lent al reformei economice de dinainte de anul 2000. Totusi, in momentul de fata tara este perceputa ca avand unul din potentialele cele mai mari din regiune pentru investitii private si a atras interesul fondurilor de investitii. Multe fonduri regionale au birouri la Bucuresti (inclusiv Mideuropa Partners, Advent, Southeast Europe Fund, GED etc.). La sfarsitul anului 2006, participatiile la capital social din Romania au reprezentat 0,1 la suta din PIB, mai mult decat in Rusia, Croatia si Ucraina, dar mai putin decat in Republica Ceha (0,4 la suta), Ungaria (0,6 la suta), Polonia, Estonia, Kazakstan si Bulgaria.

In ansamblu, impactul asupra tranzitiei in cadrul Sectorului Financiar este clasificat ca *Moderat*.

1.4.4. Lectii invatate din activitatile anterioare ale Bancii

In ultimii trei ani, s-au efectuat o serie de evaluari de catre Departamentul de Evaluare, inclusiv pentru Cladirea de Birouri Victoria, participatiile la capitalul social al Bancii

Transilvania, Procredit Bank, Astral Telecom si Proiectul de Conservare a Energiei Termice (PCET).

In **Sectorul financiar**, evaluarea Fondurilor Post-Privatizare (FPP) a cotate performanta din Romania ca *Buna* si a evidentiat o serie de lectii cheie invatate: In primul rand, avand in vedere faptul ca costul tranzactiilor de participatii la capital sunt ridicate, este important sa se asigure viabilitatea financiara a investitiilor mai mici. In al doilea rand, un procent semnificativ al potentialelor tranzactii de plasamente private nu se finalizeaza din cauza ca actionarii / managerii beneficiari nu sunt pregatiti sa incheie un parteneriat strans – care impune impartasirea informatiilor, luarea in comun a deciziilor si impartirea recompenselor – pe care se bazeaza acest concept (PE06-336d). In consecinta, se recomanda o atenta analiza prealabila a angajamentului potentialilor actionari / manageri.

In **Sectorul intreprinderi**, evaluarea Astral Telecom a cotate performanta drept un *Mare Succes* al debitorului care si-a imbunatatit conduita de afaceri pentru a fi la nivelul standardelor internationale. Una dintre lectiile invatate a fost aceea ca termenul de livrare a proiectului este un element critic pentru operatiunile de afaceri cu competitivitate ridicata si evolutie rapida. Pregatirea proiectului, elaborarea documentatiei si platile pot fi un exercitiu care necesita timp, mai ales atunci cand sunt implicate mai multe institutii financiare internationale. Succesul Proiectului s-a datorat in principal termenului scurt de livrare a proiectului realizat in cooperare cu debitorul si cu alti creditori. (PE05-297).

1.4.5. Mobilizare de cofinantari

Pe langa propriile sale angajamente cumulate de peste 3,5 miliarde Euro, Banca a mobilizat o suma suplimentara de 6,5 miliarde Euro pentru coinvestitii in perioada dintre 1992 si decembrie 2007. Astfel, valoarea totala a proiectelor la care a participat Banca in Romania este de peste 10 miliarde Euro.

Banca este dispusa sa continue sa atraga cofinantare nu numai de la bancile comerciale, ci si de la Fondurile europene structurale si de coeziune, mai ales pentru proiecte de infrastructura in sectoare cum sunt sectorul energetic si cel al transporturilor (atat la nivel national cat si la nivel municipal).

Din anul 2000 si pana in luna iulie 2007, Banca a cooperat in mod activ cu donatori multilaterali si bilaterali, atat pentru proiecte de Cooperare Tehnica (angajamente totale in valoare de 17,4 milioane Euro), cat si pentru initiative de Cofinantare Oficiala (contributii in valoare de 889 milioane Euro). Anexa 8 cuprinde o privire de ansamblu asupra Programelor de Cooperare Tehnica.

1.4.6. Structura si calitatea portofoliului

In baza portofoliului actual de 1,8 miliarde Euro raportul de portofoliu privat / public a crescut usor de la 62:38 la data ultimei strategii din decembrie 2005 pana la 63:37 la sfarsitul anului 2006 si pana la 64:36 la sfarsitul lunii decembrie 2007. Obiectivul Bancii este sa creasca in continuare ponderea sectorului privat de-a lungul perioadei aferente strategiei urmatoare, cel putin ca numar de proiecte finantate.

In baza volumului net cumulat al operatiunilor de afaceri de 3,5 miliarde Euro, raportul dintre portofoliul in sectorul privat fata de cel public s-a ameliorat de la ultima strategie

de la 67/33 la sfarsitul anului 2005 la 69/31 la sfarsitul anului 2006 si 70/30 la sfarsitul lunii decembrie 2007.

Performanta globala si calitatea portofoliului sunt foarte bune, iar excedentul pasivelor asupra activelor este mai mic de 1 la suta.

2. CONTEXTUL OPERATIONAL

2.1. Contextul general al reformelor

2.1.1. Evolutii politice

Ultimele alegeri parlamentare si prezidentiale au avut loc la sfarsitul anului 2004. Guvernul de coalitie de centru-dreapta, condus de Primul Ministru Calin Popescu Tariceanu, a pierdut de la acea data doi parteneri initiali de coalitie si in momentul de fata este format din Partidul National Liberal (PNL) al lui Tariceanu, aflat la guvernare si partidul etnic maghiar UDMR, ca partener cu pondere mai mica. Guvernul minoritar a supravietuit cu greu unui vot de neincredere initiat pe 3 octombrie 2007 de catre Partidul Social Democrat (PSD), aflat in opozitie.

Relatia dintre cei doi fosti parteneri de coalitie, Presedintele Traian Basescu si Primul Ministru Tariceanu, este tensionata de multa vreme. Relatia s-a deteriorat si mai mult cand Primul Ministru a initiat remanierea guvernamentala in aprilie 2007, care a trimis in opozitie Partidul Democrat (PD) al Presedintelui. Partidul PNL aflat la guvernare si partidul PSD aflat in opozitie si-au unit ulterior fortele pentru a adopta in Parlament, in data de 19 aprilie 2007, motiunea de suspendare a Presedintelui Basescu, acuzat de incalcare Constitutiei. In conformitate cu Constitutia tarii, decizia Parlamentului de a-l contesta pe Presedinte trebuia sa fie confirmata sau respinsa prin referendum popular. 74 la suta dintre participanti au votat la referendumul care a avut loc in data de 19 mai 2007 impotriva contestarii Presedintelui, care ramane de departe cel mai popular politician din tara. Presedintele a fost repus in drepturi oficial in data de 23 mai 2007.

Urmatoarele alegeri parlamentare urmeaza sa aiba loc la sfarsitul anului 2008. Inainte de aceste alegeri, un test important privind puterea diverselor forte politice il vor reprezenta alegerile locale, care se asteapta sa aiba loc la mijlocul anului 2008.

2.1.2. Aderarea la UE

Prioritatea politicii externe a Romaniei este continuarea integrarii in UE. Mare parte din progresul Romaniei in domeniul reformelor economice si structurale a avut ca scop apropierea de UE. Romania a semnat Tratatul de Aderare la UE in aprilie 2005 si a devenit membra UE la data de 1 ianuarie 2007.

Cand Romania a devenit membra UE, au fost adoptate prevederi speciale in vederea facilitarii si sustinerii tranzitiei. In conformitate cu aranjamentele facute in decursul runde anterioare de extindere, in Tratatul de Aderare au fost adoptate clauze de salvagardare si masuri de tranzitie (de exemplu, restrictii privind libera circulatie a fortei de munca). Aderarea Romaniei a fost insotita si de un set de masuri specifice pentru prevenirea sau remedierea deficientelor in domeniul securitatii alimentare, al fondurilor

pentru agricultura, al reformei in justitie si al combaterii coruptiei. In ce priveste ultimele doua domenii, a fost stabilit un Mecanism de Cooperare si Monitorizare. Primul raport in cadrul Mecanismului de Cooperare si Monitorizare a fost emis de Comisia Europeana (CE) pe 27 iunie 2007. Urmatorul raport detaliat este asteptat la mijlocul anului 2008 (a se vedea 2.1.5. Aspecte legate de integritate).

Romania continua sa participe in mod constructiv la cooperarea regionala si la diverse initiative regionale.

2.1.3. Contextul socio-economic

La ultimul recensamant, care a avut loc in martie 2002, populatia Romaniei era de 21.680.974 locuitori, ceea ce reprezinta o scadere de 4,9 la suta fata de 1992. Aceasta scadere continua intr-un ritm de 4 - 5.000 locuitori pe luna, ca urmare a unei combinatii intre scaderea ratei natalitatii, cresterea ratei mortalitatii si a emigrarii. La data de 31 decembrie 2006, populatia era de 21,57 milioane de locuitori.

Romania ocupa locul 60 in lume din punctul de vedere al dezvoltarii umane (Raportul de Tara privind Dezvoltarea Umana pe anul 2006, PNUD). In general, nivelul saraciei a scazut semnificativ in ultimii ani. Exista multe decalaje in tara, inclusiv la nivel regional (nord-estul si sudul fiind ramase in urma fata de capitala Bucuresti si de zona centrala), intre mediul urban si rural si in special in ce priveste minoritatea etnica cea mai vulnerabila – romii (care reprezinta 2,5 la suta din populatia totala). S-au facut eforturi sustinute si concertate in vederea eliminarii inegalitatilor sociale ale populatiei rome prin reducerea nivelului de saracie si cresterea participarii la piata fortei de munca, precum si prin introducerea de masuri de ameliorare a conditiilor de sanatate, locuinta si educatie in viitor.

Dupa ani de tranzitie economica si sociala, Romania continua eforturile de dezvoltare a unui sistem durabil de protectie sociala, inasa se simte inca nevoia de investitii importante in anumite domenii. In special, sunt asteptate investitii suplimentare in sectorul sanatate care sunt prioritare, in viziunea respondentilor care au fost chestionati in studiul „ Analiza calitatii vietii in tranzitie” (“Life in Transition Survey”), elaborat de BERD si Banca Mondiala in 2006. In ultimii ani au fost intreprinse reforme impresionante vizand imbunatatirea pensiilor, dar numeroase alte reforme trebuie inca avute in vedere.

Trebuie continuate eforturile in vederea imbunatatirii dialogului social. Desi au fost facute progrese semnificative in pregatirile legate de Fondul Social European, capacitatea administrativa trebuie sa creasca in continuare.

2.1.4. Aspecte legate de piata muncii

Ultimele rapoarte privind evolutia emise de CE au indicat un progres in acest domeniu. Totodata, s-a constatat ca mai sunt probleme nerezolvate. Este nevoie de o reforma atotcuprinzatoare a sistemului de invatamant, care pana nu demult a fost finantat insuficient si care va fi cruciala pentru rezolvarea problemelor existente pe piata fortei de munca. Continuarea procesului de integrare in UE si migratia masiva a fortei de munca au dus la cresterea cererii de capital uman in tara, in special a cererii de mana de lucru calificata si a unei forte de munca mai competitive. Sunt necesare eforturi sustinute in domeniul legislatiei muncii si in vederea consolidarii unui tratament egal la locul de munca pentru barbati si femei ca si pentru minoritatile etnice. In timp ce femeile sunt bine reprezentate in cadrul populatiei active in general si la nivel de specialisti, acestea

sunt inca slab reprezentate la nivel de manageri si functionari superiori, precum si in Parlament.

Constitutia Romaniei interzice munca fortata sau obligatorie, inclusiv folosirea copiilor in campul muncii.

Cu sprijinul OIM, in ultimii ani autoritatile romane au inceput sa introduca un program complex pentru eliminarea muncii copiilor. Programul include masuri de prevenire a muncii copiilor atat in zonele urbane cat si in cele rurale si de crestere a capacitatii guvernului si a ONG-urilor de a rezolva cazurile de folosire a muncii copiilor. Noua legislatie privind drepturile copiilor si adoptia a intrat in vigoare in ianuarie 2005, aliniind Romania la Conventia ONU privind Drepturile Copilului si la Conventia Europeana privind Drepturile Omului. De la acea data, autoritatile au continuat introducerea noii legislatii.

2.1.5. Aspecte legate de integritate

Dupa cum s-a aratat mai sus, aderarea Romaniei la UE a fost insotita de o serie de jaloane privind monitorizarea progresului tarii in lupta impotriva coruptiei. In primul sau raport din 27 iunie, 2007 emis in cadrul Mecanismului de Cooperare si Monitorizare, CE a confirmat faptul ca, desi timpul de la aderare este insuficient pentru a se inregistra rezultate convingatoare, autoritatile romane au intensificat lupta impotriva coruptiei. Totodata, progresul inregistrat in tratarea judiciara a coruptiei la nivel inalt a fost evaluat ca "inca insuficient". S-a recomandat autoritatilor romane sa dezvolte o strategie coerenta anti-coruptie la nivel national si sa monitorizeze implementarea acesteia, in paralel cu intarirea capacitatii justitiei la toate nivelurile.

Studiul "Analiza calitatii vietii in tranzitie", mentionat mai sus, a evidentiat faptul ca fenomenul coruptiei continua sa fie perceput de catre cetateni ca o problema grava. Indicele de Perceptie a Coruptiei (IPC) calculat de Transparency International pentru anul 2007 a clasificat Romania pe locul 69 din 163 de tari, ceea ce plaseaza Romania pe locul unsprezece in cadrul tarilor in care opereaza Banca, si pe locul zece intre "noile" membre UE.

2.1.6. Reforma juridica

Desigur, evenimentul cel mai important din ultimii ani care a afectat legislatia Romaniei este aderarea Romaniei la UE la 1 ianuarie 2007 si procesul continuu de aliniere la legislatia UE. Atat inainte cat si dupa aceasta data au fost adoptate numeroase legi in vederea armonizarii legislatiei Romaniei la legislatia UE si a adoptarii legislatiei UE. Totodata, au fost realizate reforme semnificative pentru dezvoltarea unei pietee secundare de credite ipotecare. Desi aceste reforme au fost in general bine primite, in practica, piata s-a dovedit lenta in a beneficia de aceste oportunitati de dezvoltare. O alta evolutie legislativa semnificativa inregistrata in acesti ultimi ani a fost adoptarea noii legislatii privind acordarea concesiunilor (Ordonantele Guvernamentale de Urgenta nr. 34/2006 si nr. 54/2006). Acestea au contribuit la alinierea legislatiei Romaniei la legislatia UE si au creat un cadru mai clar si mai practic de implementare a concesiunilor. Totodata, in 2006 a fost adoptata noua legislatie privind insolabilitatea care a adus imbunatatiri unui regim juridic perceput deja pozitiv. Imbunatatirile practice aduse reglementarilor privind activitatea expertilor in probleme de insolabilitate au intregit legislatia.

Firmele de consultanta juridica continua sa se confrunte cu incertitudini legate de dezvoltarea si implementarea unui sistem atotcuprinzator care sa fie folosit pentru solutionarea problemei delicate si complicate a cazurilor de restituire a proprietatilor.

2.1.7. Mediul

In general, Romania indeplineste angajamentele si cerintele care decurg din negocierile in vederea aderarii. Tara implementeaza *acquis-ul comunitar* in domeniile legislatiei orizontale, calitatii aerului, gestionarii deseurilor, calitatii apei, protectiei naturii, gestionarii riscului industrial, substantelor chimice si organismelor modificate genetic, zgomotului si securitatii nucleare, precum si al protectiei impotriva radiatiilor.

Directivele adoptate in perioada 2002-2004 au fost transpuse integral in legislatia din Romania. Ca si in cazul celorlalte state membre UE, Romania a avut un termen limita pentru emiterea autorizatiilor pentru instalatiile de Prevenire si Control Integrat al Poluarii pana la data de 30 octombrie 2007. Pana la mijlocul anului 2007, au fost inregistrate progrese in emiterea autorizatiilor si existau semnale ca termenul urma sa fie indeplinit. Pana la data redactarii prezentului document, Comisia Europeana nu facuse nici o actualizare pe aceasta tema.

Ministerul Mediului si Dezvoltarii Durabile a finalizat Planurile de Implementare la nivel national a "*acquis-ului*" de mediu si a evaluat investitiile necesare in acest sens pana in anul 2018. Fondurile prevazute a fi alocate de UE ca si alte fonduri pentru Mediu si Sanatatea si Securitatea Ocupationala sunt reflectate in Programul Operational Sectorial de Mediu (SOP ENV), aprobat de Comisia Europeana in iulie 2007 si in Programul Operational Sectorial de Crestere a Competitivitatii Economice. Programul Operational Sectorial de Mediu este strans legat de obiectivele nationale stabilite in Planul de Dezvoltare Nationala pentru perioada 2007-2013 (PDN) si in Cadrul Strategic National de Referinta elaborat in concordanta cu obiectivele, principiile si practicile Uniunii Europene.

Romania continua sa se confrunte cu provocari serioase legate de mediu in ce priveste poluarea aerului, apei si solului, care necesita investitii mari, cat si implicarea sectorului public si a celui privat. Poluarea aerului cauzata de unitatile energetice si de alte unitati industriale, in special cele producatoare de metale grele, autovehicule, si incalzire centrala ramane in continuare o problema de rezolvat. Sunt necesare noi progrese in domeniile gestionarii deseurilor, al accesului la statiile de tratare a apelor uzate, al calitatii apei potabile, al poluarii apei subterane, al consolidarii actiunilor integrate de prevenire si control al poluarii.

Prin proiectele sale, BERD sprijina obiectivele tarii privind "*acquis-ul*" de mediu al UE, si are in vedere tratarea problemelor cheie legate de mediu cat si ameliorarea domeniilor specifice de management al mediului. Banca va continua sa coopereze cu alte institutii, precum programul ISPA al si BEI, pentru a sprijini Romania in efortul de adoptare a "*acquis-ului*" de mediu si de ameliorare.

O prezentare a problemelor de mediu din Romania si exemple de proiecte recente sunt cuprinse in Anexa 4.

2.2. Progrese inregistrate in perioada de tranzitie si raspunsul economiei

2.2.1. Conditii macroeconomice pentru operatiunile Bancii

Cresterea economica a continuat sa se inscrie pe o curba ascendenta pana la data aderarii la UE si dupa aceasta data, inregistrand ritmuri de crestere de 7,9 la suta in 2006, dar dupa aderare ritmul de crestere economica a scazut la 6 la suta in 2007. Principalul factor de crestere a fost cererea interna, data fiind cresterea semnificativa a salariilor si dezvoltarea facilitatilor de creditare care au contribuit la cresterea nivelului de consum, in timp ce contributia exporturilor nete in cresterea PIB a fost negativa in anul 2007. Si investitiile s-au dezvoltat puternic in 2007, intr-un ritm si mai rapid decat consumul final, iar decalajul ritmului anual de crestere intre aceste doua componente s-a ridicat la 15,6 procente, de la 10 procente in 2006. Cu toate acestea, situatia macroeconomica s-a deteriorat catre sfarsitul anului 2007, inregistrandu-se o rata a inflatiei mai mare decat cea preconizata si o concentrare a cheltuielilor catre sfarsitul anului. De asemenea, deficitul de cont curent a crescut semnificativ in 2007 in raport cu anul anterior.

In consecinta, pentru perioada urmatoare autoritatile se confrunta in momentul de fata cu trei provocari macroeconomice: reducerea inflatiei, mentinerea deficitului fiscal fata de PIB sub 3 procente si rezolvarea problemei nivelului ridicat al deficitului de cont curent. In pofida cererii interne foarte mari, inflatia a fost tinuta sub control in perioada imediat urmatoare post aderarii. In prima jumatate a anului 2007, procesul de dezinflatie s-a derulat fara probleme, permitand bancii centrale sa reduca rata dobanzii cu 175 de puncte de baza. Cu toate acestea, din iulie 2007, inflatia IPC a crescut semnificativ ajungand la 6,84 la suta in octombrie, inainte de a scadea la 6,57 la suta pana in decembrie 2007. Principalul factor care a determinat cresterea inflatiei a fost reprezentat de majorarea preturilor produselor alimentare, o problema cu care s-au confruntat si alte tari din regiune din cauza verii secetoase, dar aceasta a fost influentata si de cresterea costurilor cu forta de munca si a preturilor energiei, precum si de presiunile speculative de depreciere monetara resimtite din iunie 2007. Intre luna iunie 2007 si luna ianuarie 2008 RON-ul s-a depreciat cu peste 15 la suta (bazat pe valorile inregistrate la sfarsit de luna). In ianuarie 2008, inflatia a crescut la 7,26 la suta (fapt datorat in parte unui efect de baza nefavorabil) iar preconizarile privind cresterea inflationista au facut sa apara indoiele privind atingerea tinte de 3,8 la suta pentru inflatia de la sfarsitul anului 2008 (plus sau minus un punct procentual).

In ultimii doi ani, politica fiscala a fost mai relaxata decat ar fi trebuit in contextul unui deficit de cont curent mare. Dat fiind raportul relativ scazut al veniturilor guvernamentale in PIB, si luand in considerare ca cererile potentiale de cheltuieli pentru infrastructura fizica in anii urmatori ar putea fi foarte ridicate, a fost nevoie sa se impuna unele restrictii in cheltuielile curente cum ar fi nivelul de salarizare in sectorul de stat. Cu toate acestea, guvernul a inregistrat un deficit de 2,2 la suta din PIB in 2006 (calculat conform ESA-95), mai ales din cauza unei cresteri substantiale a cheltuielilor in ultimele doua luni ale anului. Deficitul pentru anul 2007 este estimat la 2,5 iar bugetul pe 2008 preconiza initial un deficit marit, de 2,9 la suta din PIB, in conformitate cu Programul de Convergenta; aceasta tinta a fost scazuta la 2,4 la suta in urma unei rectificarii de buget din martie 2008. Exista pericolul ca aceasta tinta sa nu fie atinsa din cauza presiunilor pe care guvernul le va suporta in acest an electora, in sensul cresterii cheltuielilor in 2008.

Combinatia intre cresterea foarte rapida a creditului intern si o politica fiscala pro-ciclica a dus la o largire dramatica a deficitului de cont curent la 16.9 miliarde Euro sau

aproximativ 14 la suta din PIB in 2007 fata de 10,2 miliarde Euro sau 10,4 la suta din PIB in 2006, si de 5,1 miliarde Euro sau 8,4 la suta din PIB in 2004. O serie de factori fac ca aceasta crestere sa fie un motiv de ingrijorare. In primul rand, importurile cresc de aproape doua ori mai repede decat exporturile. In al doilea rand, estede asteptat ca politica fiscala sa fie si mai expansionista in 2008 (dupa cum se arata mai sus). Si in al treilea rand, creditul intern real continua sa creasca foarte repede, creditul neguvernamental fiind cu pana la 45 la suta mai mare in termeni reali in 2007. Autoritatile au esalonat masurile administrative adoptate in trecut pentru a tine sub control expansiunea creditului. Intre octombrie 2007 si martie 2008, Banca Nationala a Romaniei (BNR) a crescut rata dobanzii de referinta cu 250 de puncte de baza pana la 9,5 la suta, invocand ingrijorarile legate de perspectiva cresterii inflatiei si de cresterea puternica a creditului; totodata, BNR a gestionat ferm lichiditatile de pe piata monetara prin operatiuni pe piata libera. Mai mult decat atat, in februarie 2008, Consiliul de Administratie al BNR a decis sa adopte masuri prudentiale suplimentare, inclusiv provizioane mai mari pentru imprumuturile in valuta straina acordate debitorilor neasigurati impotriva riscurilor, precum si pentru largirea accesului acestora la institutii financiare nebancale.

Acoperirea prin investitii straine directe (ISD) a deficitului de cont curent a fost semnificativa si acest lucru a fost perceput ca un factor de atenuare a ingrijorarilor la care se face referire mai sus. Cu toate acestea, sunt greu de prevazut fluxurile viitoare de ISD. Veniturile din privatizare au scazut semnificativ si este probabil sa dispara, mai mult sau mai putin, in urmatoorii ani, tara trebuind sa se bazeze pe investitii de tip greenfield. Fluxurile nete totale de ISD in 2007 au fost de 7,1 miliarde Euro, acoperind aproximativ 42 la suta din deficitul de cont curent, in comparatie cu 89 la suta in 2006 (procentul de 86 la suta din 2006 fiind influentat de vanzarea a 36,8 la suta din actiunile BCR in favoarea bancii Erste contra sumei de 2,2 miliarde Euro).

Avand in vedere aceste riscuri crescute, sunt necesare politici macroeconomice prudente pentru a evita vulnerabilitatile tipice oricarei economii care trece prin schimbari structurale semnificative. Investitii sporite, stimulate de restructurarea intreprinderilor in urma aderarii la UE, pot contribui la mentinerea unei cresteri economice puternice, iar pe termen lung, pot atrage populatia stabilita in strainatate sa se reintoarca in tara, determinand astfel cresterea ofertei de munca. In aceasta privinta, accelerarea dezvoltarii infrastructurii (in special a infrastructurii transporturilor) este deosebit de importanta.

2.2.2. Succesul tranzitiei si provocarile post-aderare

Romania a facut progrese enorme in perioada de tranzitie catre standardele economiilor de piata avansate. In multe privinte, aceste standarde au fost atinse; de exemplu, gradul de liberalizare a preturilor, a comertului si comertului exterior este pe deplin comparabil cu cel al altor tari membre UE. Cu toate acestea, tranzitia in Romania inca nu s-a incheiat si tara continua sa se confrunte cu unele provocari caracteristice procesului de tranzitiei de dupa aderare. In cea mai mare parte, aceste provocari sunt legate de consolidarea si sustinerea fortelor de piata, de exemplu prin promovarea unor standarde mai inalte de guvernanta corporativa, aplicarea regulilor concurentei, continuarea dezvoltarii intermedierei financiare (mai ales in sectorul nebancale) si comercializarea serviciilor de infrastructura. Aceste obiective sunt greu de realizat, dar vor fi necesare pentru a asigura continuarea procesului de aliniere la restul Uniunii Europene si prosperitatea pe termen lung.

Aceste aspecte pot fi ilustrate prin compararea “punctajelor tranzitiei” obtinute de Romania cu cele ale celorlalte tari membre UE in care Banca opereaza. Fiecare tara este evaluata anual de Biroul Economistului Sef al BERD pe baza unui set de indicatori de tranzitie, pe o scara de la 1 la 4,3, in care 1 indica progrese reduse sau inexistente in reforma orientata catre dezvoltarea economiei de piata, iar 4,3 indica un standard comparabil cu o ipotetica economie de piata avansata. Aceste rezultate sunt publicate in luna noiembrie a fiecarui an in *Raportul asupra Tranzitiei, document produs de Banca*. Tabelul 2 indica faptul ca standardele din Romania sunt aliniate in general cu cele ale altor tari membre UE din regiune, desi sunt domenii in care se situeaza sub medie. In special, exista inca provocari semnificative in ceea ce priveste finalizarea privatizarii, imbunatatirea guvernantei corporative, promovarea concurentei si dezvoltarea institutiilor financiare nebancale.

Cu toate ca Romania a inregistrat progrese semnificative in procesele de comercializare, descentralizare si reglementare a sectorului infrastructurii, in conformitate cu cerintele UE (a se vedea Tabelul 2), este inca nevoie de un volum considerabil de investitii pentru reabilitarea si modernizarea infrastructurii (inclusiv in sectorul rutier, al cailor ferate si al energiei electrice).

Tabelul 2: Indicatori BERD de tranzitie pentru tarile membre UE, 2007

	Bulgaria	Rep. Ceha.	Estonia	Ungaria	Letonia	Lituania	Polonia	Romania	Rep. Slovaca	Slovenia
Privatizare intreprinderi mari	4.0	4.0	4.0	4.0	3.7	4.0	3.3	3.7	4.0	3.0
Privatizare intreprinderi mici	4.0	4.3	4.3	4.3	4.3	4.3	4.3	3.7	4.3	4.3
Restructurarea intreprinderilor	2.7	3.3	3.7	3.7	3.0	3.0	3.7	2.7	3.7	3.0
Liberalizarea preturilor	4.3	4.3	4.3	4.3	4.3	4.3	4.3	4.3	4.3	4.0
Comert & sistemul de schimb valutar	4.3	4.3	4.3	4.3	4.3	4.3	4.3	4.3	4.3	4.3
Politica concurentei	2.7	3.0	3.7	3.3	3.0	3.3	3.0	2.7	3.3	2.7
Reforma bancara & liberalizarea ratei dobanzii	3.7	4.0	4.0	4.0	4.0	3.7	3.7	3.3	3.7	3.3
Piete de capital & institutii financiare nebancale	2.7	3.7	3.7	4.0	3.0	3.3	3.7	2.7	3.0	2.7
Telecomunicatii	3.3	4.3	4.0	4.0	3.0	3.7	4.0	3.3	3.7	3.0
Cai ferate	3.3	3.0	4.0	3.7	3.7	2.3	4.0	4.0	3.0	3.0
Energie electrica	3.7	3.3	3.3	4.0	3.3	3.3	3.3	3.7	4.0	3.0
Drumuri	2.7	3.0	2.3	3.7	2.3	2.3	3.0	3.0	2.3	3.0
Alimentare cu apa si tratarea apei uzate	3.0	4.0	4.0	4.0	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3

Sursa: Raport asupra Tranzitiei 2007, BERD.

Din punct de vedere sectorial, unele dintre provocarile reformei ce trebuie sa fie abordate in continuare pot fi rezumate dupa cum urmeaza:

Agroindustria: Contributia sectorului agricol la PIB continua sa se diminueze de la 22 la suta din PIB in 1990 la 7,8 la suta din PIB in 2006 si 6,7 la suta in 2007 (Trimestrul 1-Trimestrul 3). Cu toate acestea, contributia la ocuparea fortei de munca este inca mare, respectiv de 30,6 la suta din total in 2006 si 30 la suta in 2007 (Trimestrul 1-Trimestrul 3) scazand de la 35 la suta in 1996, ceea ce indica o scadere majora a productivitatii acestui

sector. Investițiile insuficiente și ritmul lent al restructurării sunt principalii factori responsabili pentru această situație. În consecință, sectorul agroindustrial local (producție agricolă, procesarea produselor alimentare și logistică aferentă și comerțul cu amanunțul) trebuie să devină mai eficient și să își sporească competitivitatea prin îmbunătățirea anumitor caracteristici și rezolvarea nevoilor speciale. Sectorul are o pondere mai mare în PIB și în ocuparea forței de muncă decât în majoritatea celorlalte țări membre UE (de ex. procesarea primară în România reprezintă o pondere cu puțin mai mare de 10 la suta din PIB față de mult sub 5 la suta în țările Europei Occidentale; și o pondere de peste 30 la suta în ocuparea forței de muncă față de mult sub 5 la suta). Cu toate acestea, marea disponibilitate de fonduri UE și climatul în general favorabil al României lasă să se întrevadă perspective bune pentru acest sector. În special, utilizarea redusă a îngrășamintelor chimice în România înseamnă că pământul are un bun potențial pentru agricultura organică cu condiția ca utilizarea fondurilor UE pentru Politica Agricolă Comună să se îmbunătățească treptat în vederea stimulării modernizării acestui sector.

Energie: Sectorul energiei electrice este în momentul de față unul dintre cele mai liberalizate din regiunea în care activează Banca. Cu toate acestea, în practică, pentru a beneficia de avantajele liberalizării printr-o eficiență energetică și o securitate a aprovizionării sporite, mai multe domenii din acest sector trebuie să fie deschise concurenței, stimulând în acest fel investițiile. În momentul de față, statul controlează în principiu întreaga producție de energie electrică iar baza de active, în special în generarea de energie electrică pe baza de carbuni și în hidrocentrale, necesită investiții semnificative, îndeosebi în scopul îmbunătățirii eficienței și al satisfacerii cerințelor UE de mediu. Acest lucru se poate rezolva prin diversificarea tipului de proprietăți în sfera generării și furnizării energiei electrice, precum și prin asigurarea accesului liber și transparent la piață. Finalizarea planurilor de investiții în active care urmează să rămână în proprietatea statului (cum ar fi unele centrale electrice) va contribui de asemenea la eficientizarea acestor active și în consecință la creșterea competitivității acestora. Procesul de privatizare a companiilor de distribuție a energiei electrice este în curs, patru din cele opt companii fiind în proprietate privată (și o a cincea privatizare a unei companii de distribuție este pe punctul de a fi încheiată). Cu toate acestea, este încă neclar ce se va întâmpla cu celelalte trei companii de distribuție. Strategia energetică recent aprobată de Guvern include planuri de privatizare a sectorului de generare a energiei electrice dar termenele și modul de abordare sunt neclare. Compania de energie electrică deținută de stat, Transelectrica, a fost parțial privatizată prin cota la Bursa de Valori București, la fel ca și compania de transport al gazelor naturale, Transgaz. Cu toate acestea, propunerile de vânzare a unui pachet de 51 la suta din acțiunile producătorului de gaze naturale, Romgaz, către un investitor strategic sunt ținute pe loc. De la data de 1 iulie 2007, piețele de energie electrică și gaze naturale au fost complet liberalizate, dar prețurile interne ale gazelor naturale trebuie să fie aduse la un nivel care ține seama de creșterea prețurilor internaționale.

Eficiența energetică: Potențialul de creștere a eficienței energetice a României este mare, dat fiind că intensitatea energetică (raportul dintre consumul de energie primară și PIB) este de două ori mai mare decât media din UE (după ajustarea PIB cu partitatea puterii de cumpărare). De asemenea, Banca își poate folosi expertiza pentru a mobiliza credite carbon în vederea susținerii unor proiecte din acest domeniu, inclusiv în sectorul termoficării urbane.

In conformitate cu rezultatele unui Studiu recent privind Cererea Pietei efectuat la initiativa BERD, necesarul de investitii in proiecte energetice durabile mici si medii in Romania, in urmatoorii trei ani, este de peste 2 miliarde Euro, sectorul rezidential si al energiei regenerabile avand potentialul cel mai mare. Tabelul 3 prezinta potentialul pietei pentru eficienta energetica.

Tabelul 3: Potentialul pietei pentru eficienta energetica

Sectoarele eficientei energetice			Energie regenerabila		
Sectorul eficientei energetice	Marimea pietei	Reducerea emisiilor GHG	Marimea pietei	Reducerea emisiilor GHG	
	Milioane €	'000 Tone de echivalent CO ₂	Milioane €	'000 Tone de echivalent CO ₂	
Industrie	144	422	900	600	
Termoficare urbana	163	478			
Sectorul rezidential	583	1,710			
Transport	225	660			
Sectorul tertiar	39	115			

Sursa: Studiul BERD privind Cererea de Piata, decembrie 2006

Resurse naturale: Progrese substantiale continua sa fie inregistrate in restructurarea fostei companii petroliere detinuta de stat, Petrom, care este detinuta in prezent in proportie de 51 la suta de OMV, Austria si in care Banca continua sa joace un rol semnificativ prin pachetul minoritar de actiuni detinute. Si reforma tarifara progresa, desi mai sunt dificultati in ce priveste aplicarea disciplinei platilor la nivelul distributiei de gaze naturale si stabilirea preturilor de desfacere pe piata. Independenta reglementatorului in acest sector trebuie sa fie intarita. Recenta privatizare partiala prin oferta publica initiala a companiei detinute de stat Transgaz a fost un pas inainte, dar se face resimtita o rezistenta crescanda fata de continuarea privatizarii si liberalizarea sectorului de petrol si gaze (ca urmare a recentelor dispute privind preturile gazelor si alimentarea cu gaze in regiune).

Transport: Aproape jumatate din reseaua rutiera este in stare proasta din cauza intretinerii necorespunzatoare. Exista foarte putine autostrazi sau drumuri la un standard echivalent de-a lungul principalelor coridoare comerciale. Aceasta stare de lucruri face ca transportul rutier sa fie nejustificat de scump. Guvernul a inceput implementarea unui program ambitios de realizare a unei retele moderne de autostrazi. Cu toate acestea, capacitatea institutionala de utilizare a fondurilor structurale disponibile pentru acest program limiteaza implementarea acestuia, ceea ce poate actiona ca o constrangere asupra cresterii economice. Mai mult decat atat, incercarile de accelerare a dezvoltarii unei noi retele rutiere printr-o implicare mai mare a sectorului privat nu au avut succes datorita lipsei de experienta a Guvernului in structurarea si ofertarea Parteneriatelor Publice Private. In plus, ameliorarile anterioare inregistrate in comercializarea managementului retelei rutiere au fost recent obstructionate de lipsa de finantare recurenta si pierderea de personal cheie in urma schimbarilor politice. Provocarea va consta in nevoia de a adresa slabiciunile, in termeni de experienta si resurse, pentru a accelera dezvoltarea retelei rutiere si a asigura operarea si gestionarea eficienta a retelei existente.

Ca și în restul Europei, infrastructura feroviara rămâne în cea mai mare parte în sectorul public și este modernizată progresiv. O parte semnificativă și în continuare creșterea a transportului feroviar de marfuri este preluată în momentul de față de sectorul privat și o serie de linii secundare au fost de asemenea transferate în întregime către sectorul privat, susținut în unele cazuri de plăți pentru servicii publice. Provocarea imediată este să se folosească aceste realizări pentru îmbunătățirea serviciilor și reducerea cererilor generale de finanțare de la Guvern.

Combinatia între creșterea economică puternică și integrarea în UE a dus în ultimii ani la o creștere rapidă a cererii de capacități aeroportuare moderne și adecvate. În următorii ani, prioritatea o vor constitui proiectele de dezvoltare aeroportuare pentru a face față cererii crescânde. Comercializarea aeroporturilor și a serviciilor aeroportuare va permite oferirea unor servicii eficiente.

În ce privește porturile, volumele crescute de marfă care tranzitează porturile din România au pus în evidență capacitățile limitate și depășite de manipulare și logistică ale infrastructurii portuare și ale operatorilor de terminale. Infrastructura portuara, publică și privată, trebuie îmbunătățită pentru a putea face față în condiții de siguranță și eficiență tendințelor de creștere preconizate în acest sector.

Infrastructura municipală: În sectorul municipal, reforma cadrului de reglementare este în curs de desfășurare în diverse subsectoare (alimentarea cu apă, tratarea apei uzate, transportul urban, deșeurile solide, termoficarea urbană). Necesarul investițiilor în acest sector rămâne ridicat. Se estimează că 68 la suta din populație are acces la alimentarea cu apă, 52 la suta are acces la canalizare, 70 la suta are acces la gestionarea deșeurilor solide și că numai puțin peste jumătate din volumul de apă uzată este tratat, deși aceste procente sunt mult mai mari în zonele urbane mai dens populate. Modernizările de mediu necesare pentru satisfacerea standardelor UE sunt estimate la 30 miliarde Euro pentru intervalul 2004-2018, din care o mare parte urmează să fie suportate de către municipalități și de către utilitățile deținute de municipalități. Disponibilitatea cofinanțării pe baza negarantată rămâne nesigură datorită faptului că pregătirea proiectelor, utilizarea capacității și posibilitățile de cofinanțare sunt în general slabe la nivel municipal. Aceste probleme sunt evidente mai ales la municipalitățile mai mici, care până în prezent nu au beneficiat de finanțare IFI sau de la bancile locale și care nu au experiență în acest domeniu. Regionalizarea utilitatilor, în sectorul alimentării cu apă și al deșeurilor solide, va juca un rol important în ameliorarea serviciilor și a sustenabilității pe termen lung în municipalitățile mai mici.

Sectorul financiar: În pofida progreselor majore înregistrate în sectorul financiar în ultimii ani, intermedierea economiilor rămâne relativ scăzută iar împrumuturile bancare încă reprezintă doar 37,9 la suta din PIB. Nivelul de intermediere este deosebit de scăzut în special în zonele rurale; potrivit studiului "Analiza calității vieții în tranziție" întreprins de BERD/Banca Mondială, mai puțin de 10 la suta din familiile din mediul rural au un cont la bancă (40 la suta din familiile din zonele urbane au un astfel de cont), în comparație cu peste 50 la suta din familiile din mediul rural în Ungaria și Polonia și peste 70 la suta în Republica Cehă și Republica Slovacă. Procesul de privatizare din sectorul bancar se apropie de finalizare. Cu toate acestea, privatizarea CEC (Banca de Economii) a fost amanată după ce guvernul a respins singura ofertă prezentată de Banca Națională a Greciei, pe motiv că prețul oferit era prea mic.

Reforma sistemului de pensii progresa conform unui model cu trei piloni. Cel de-al doilea pilon al sistemului de pensii a fost introdus in 2007, iar perioada de colectare a fost incheiata in ianuarie 2008. Comisia de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private din Romania a autorizat 18 companii pentru a opera ca fonduri de pensii private care investesc contributiile obligatorii pentru pensii ale salariatilor sub varsta de 35 de ani.

Telecomunicatii: Banca a fost deosebit de activa in acest sector si a contribuit semnificativ la marirea concurentei in sectorul telecomunicatiilor din tara. Privatizarea partiala a RomTelecom a fost sustinuta cu succes prin credite, asistenta tehnica si instruire profesionala, desi privatizarea restului de actiuni a fost blocata. Totodata, Banca a acordat credite companiei Mobifon, un operator de telefonie mobila, si companiei Astral Telecom, un operator de cablu, in scopul cresterii concurentei. In iunie 2007, Banca a acordat un imprumut sindicalizat pe termen lung pentru modernizarea Postei Romane, in sprijinul programului de restructurare al acesteia. Acest proces de restructurare a inceput si continua cu asistenta acordata de consultanti specializati. Pe langa aceasta, in 2007, Banca a initiat un dialog cu Guvernul cu privire la restructurarea si optiunile de privatizare ale Radiocom.

2.3. Accesul la capital

In momentul de fata, Romania se bucura de acces mai mare la pietele de capital si continua sa primeasca un sprijin puternic din partea Uniunii Europene. Nivelul datoriei externe a Romaniei era de 28,6 miliarde Euro sau 29,3 la suta din PIB la sfarsitul anului 2006, si cu toate ca valoarea totala a crescut la 35,5 miliarde Euro la sfarsitul lunii noiembrie 2007, acest nivel este inca redus conform standardelor regionale. Cativa factori au contribuit la cresterea nivelului de indatorare externa, printre care liberalizarea deplina a conturilor de capital, nevoia sporita de cofinantare a investitiilor mari in infrastructura si mediu cerute de integrarea in UE, precum si ratingurile de risc de tara imbunatatite care au permis contractarea de noi imprumuturi in conditii mai favorabile. Totusi, Romania nu este imuna fata de turbulenta globala a pietei inregistrata la ora actuala si dobanzile de acordare a creditelor au crescut la inceputul anului 2008. Ratingul de tara acordat Romaniei de Standard and Poor a scazut de la stabil la negativ in noiembrie 2007, iar ratingul de tara acordat Romaniei de Fitch a urmat aceeasi tendinta in ianuarie 2008.

Fondurile Structurale si de Coeziune ale CE disponibile pentru Romania in perioada 2007-2013 se ridica la 19,668 miliarde Euro, din care 12,661 miliarde Euro vor fi canalizate prin Fondurile Structurale in cadrul Obiectivului de Convergenta, 6,552 miliarde Euro vor fi destinate Fondului de Coeziune, si 0,445 miliarde Euro vor fi alocate pentru Cooperarea Teritoriala Europeana. In aceeasi perioada, Romania va avea acces la suma de 8 miliarde Euro din Fondul European pentru Agricultura pentru Dezvoltarea Rurala destinat zonelor rurale din tara.

La nivelul companiilor, creditul disponibil pentru sectorul antreprenorial este in cea mai mare parte pentru finantarea datoriilor (aproape toate credite bancare, dar si obligatiuni corporative in anumite cazuri). Furnizorii de capital privat sunt in masura sa gaseasca oportunitati de investitii si sa le finalizeze cu succes. Cu toate acestea, experienta acestora este scurta si prin urmare, le este dificil sa obtina fonduri private. Disponibilitatea participatii la capital pentru companiile locale de marime medie este practic inexistentă. Bursa de Valori Bucuresti (BVB) s-a dezvoltat rapid si in iulie 2007 a ajuns la o capitalizare a pietei de 29,6 miliarde Euro, cu o capitalizare suplimentara de 8,1 miliarde Euro pe piata OTC. De la acea data, nivelurile de capitalizare au scazut la 24 miliarde

Euro si respectiv 6,7 miliarde Euro (la inceputul lunii ianuarie, 2008). Totusi, numarul de obligatiuni tranzactionate si de Oferte Publice de Subscriere realizate in ultimii doi ani este redus, iar BVB nu este inca o sursa majora de finantare a investitiilor publice sau a investitiilor private in domeniul industrial.

3. ORIENTARI STRATEGICE

3.1. Prioritatile Bancii pentru perioada strategiei

Romania a luat startul in procesul de tranzitie plecand de la una dintre cele mai dificile situatii ale unei tari in tranzitie, si progresele inregistrate de la acea data au fost remarcabile in multe privinte, culminand prin aderarea tarii la Uniunea Europeana in ianuarie, 2007. Cu toate acestea, dupa cum s-a aratat mai sus, Romania se confrunta cu o serie de provocari post-aderare legate de cea de "a treia faza" si cea mai dificila a procesului de tranzitie. Banca este pregatita sa ajute Romania sa faca fata acestor provocari. Banca a identificat si se va axa pe urmatoarele prioritati cheie in perioada urmatoare a strategiei sale.

- Sectorul intreprinderilor private – Banca va acorda sprijin sectorului privat (inclusiv intreprinderilor mici si mijlocii si companiilor locale cele mai importante) acordand o atentie speciala competitivitatii si expansiunii operatiunilor de afaceri in Romania si in afara Romaniei, mai ales in alte tari din regiune. Banca va acorda o atentie speciala dezvoltarii operatiunilor de afaceri in zonele mai putin dezvoltate ale Romaniei in vederea promovarii integrarii regionale si a oportunitatilor de ocupare a fortei de munca. Piata unica UE si concurenta Asiei sunt provocari ale sectorului privat din Romania a caror rezolvare va fi sustinuta de Banca prin finantare si expertiza. Vor fi avute in vedere cerintele de investitii intr-o serie de domenii, printre care serviciile, productia, tehnologia si instruirea profesionala. Pe langa credite, Banca va diversifica gama de produse de finantare pentru a include mai multe instrumente cu grad ridicat de risc (cum ar fi participatiile la capital, cvasi - capital si imprumuturi structurate) pentru a sustine restructurarea, consolidarea si expansiunea companiilor locale pe piata romaneasca si regionala, precum si pentru a atrage noi ISD. Banca isi va intensifica eforturile de acordare de credite in moneda locala catre acei debitori care genereaza venituri in moneda locala. Creditele in moneda locala sunt de importanta vitala pentru diminuarea riscului potential de schimb valutar care poate sa apara pentru debitori ale caror venituri sunt exprimate in RON, dar care nu au obligatii corespondente in RON. Cerintele de finantare vor fi analizate in stransa colaborare cu bancile locale si cu fondurile de capital privat. Pe langa aceasta, vor fi elaborate instrumente financiare, cum ar fi linii de credit dedicate ce vor utiliza fonduri UE post-aderare, in vederea sprijinirii companiilor de afaceri locale.
- Sectorul energetic – Banca va continua sa investeasca in sectoarele public si privat in domeniul producerii, transmiterii si distributiei de energie, si va continua, totodata, dialogul politic in scopul promovarii reformei corespunzatoare a cadrului reglementativ si institutional. In plus, este necesar sa se investeasca in modernizarea si reabilitarea capacitatilor de productie a energiei electrice, mai ales a centralelor electrice. In cadrul Initiativei Bancii privind Energia Durabila, vor fi promovate proiecte de eficienta energetica si energie regenerabila. In mod special, Banca va contribui la rezolvarea problemei intensitatii energetice mari a Romaniei (care

afecteaza negativ competitivitatea economiei) prin promovarea proiectelor de eficienta energetica, atat in industrie cat si in sectorul rezidential.

- Infrastructura – Banca intentioneaza sa sustina ameliorarea infrastructurii nationale a Romaniei (in special in sectorul transporturilor), pentru a asigura o cooperare regionala mai intensa, a imbunatatit comerțul și utilizarea avantajelor Pietei Unice. Pe langa aceasta, Banca isi va continua activitatile in sectorul municipal in intreaga tara, avand in vedere in special oportunitatile oferite de fondurile europene structurale si de coeziune post-aderare. Banca va continua sa acorde imprumuturi directe pe baza comerciala companiilor regionale de alimentare cu apa si tratare a apelor uzate, in vederea modernizarii și dezvoltarii capacitatilor acestora, precum și municipalitatilor pentru tranzactii privind transportul urban și drumurile regionale, eficienta energetica și deseurile solide.

3.2. Provocari sectoriale post-aderare si obiectivele Bancii

3.2.1. Sectorul intreprinderi

3.2.1.1. Societati private romane si straine

Sectorul intreprinderi va constitui punctul central al activitatilor Bancii in Romania. Acest sector prezinta noi oportunitati și provocari in ce priveste capacitatea intreprinderilor locale de a concura pe piata unica a UE. Banca se va concentra asupra investitiilor in intreprinderile producatoare locale și va sustine in mod activ restructurarea companiilor locale in vederea cresterii competitivitatii acestora, pentru a le permite sa indeplineasca standardele UE și sa faca fata presiunilor Pietei Unice, inclusiv in domeniile conformarii cu cerintele de eficienta energetica și de mediu. Pe langa credite, vor oferite mai multe instrumente de participatii la capitalul propriu și cvasi-capital.

De exemplu, Banca intentioneaza sa infiinteze un mecanism pentru a contribui la capitalul companiilor mijlocii (cu 5 milioane Euro sau mai puțin) in vederea rezolvarii problemei capitalizarii insuficiente a acestora, o nisa de piata care nu este acoperita de fondurile de investitii private existente. Acest mecanism va fi relevant indeosebi pentru companiile locale din regiunile din afara Bucurestiului și va fi utilizat pentru cresterea competitivitatii acestora pe piata UE (mai ales in domeniul productiei, constructiilor, agroindustriei, IT, comerțului cu ridicata și cu amanuntul) inclusiv pentru crearea de noi locuri de munca și extinderea activitatii acestor companii in alte regiuni din Romania și chiar pe plan international.

Programul BAS va continua de asemenea sa sprijine sectorul MIMM-urilor, in special in regiuni rurale slab dezvoltate și va ajuta aceste companii sa isi sporeasca competitivitatea și performanta de piata pentru a putea concura pe pietele din UE.

Totodata, Banca intentioneaza sa sustina in continuare investitori straini și/sau companii locale care au sponsor strain și sa promoveze proiecte de tip Greenfield initiate de sponsori locali sau straini.

Banca va continua sa acorde sprijin proceselor de privatizare si/sau comercializare prin acordarea de credite convertibile pre-privatizare si/sau prin achizitionarea de pachete de actiuni in cazul in care se vand actiuni catre sectorul privat.

De asemenea, Banca va asigura capital propriu si credite mezanin clientilor de orice marime din industria generala, uneori in combinatie cu credite principale sindicalizate, in special dar fara a se limita la urmatoarele cazuri:

- Companii care au atins limita de crestere folosind propriile resurse si credit principal si au nevoie de capital propriu si/sau credit mezanin pentru a-si continua cresterea;
- Companii care au potential pentru o oferta publica initiala in uratorii 3 pana la 5 ani, dar au nevoie de capital suplimentar si de guvernanta coropativa imbunatatita pentru a putea progresa; si
- Companii care pot beneficia de faptul ca Banca este actionar al lor, pentru a imparti riscul si a sustine extinderea acestora pe noi pietele care le sunt necunoscute.

3.2.1.2 Agroindustria

Terenul arabil din Romania (39 la suta din 237.500 km²) este printre cele mai fertile si mai productive in UE. Sectorul agroindustrial a cunoscut o crestere mai mare in ultimii cativa ani, data fiind cresterea veniturilor si in consecinta, nivelurile mai mari de consum. Acest fapt a dus la dezvoltarea catorva intreprinderi locale de frunte si a incurajat investitiile straine selective in sectorul agroindustrial, mai ales in domeniul procesarii (in scopul aducerii standardelor la nivelurile UE) si al comertului cu amanuntul, in special in centrele urbane mai mari. Cu toate acestea, conform celor prezentate in Capitolul 2, mai sunt inca multe de facut pentru cresterea eficientei.

Banca isi propune sa sprijine Romania sa utilizeze pe deplin programele de sprijin UE pentru dezvoltarea sectorului agroindustrial, concentrandu-se asupra urmatoarelor:

- Promovarea dezvoltarii industriei si a concurentei prin participatii la capitalul propriu si imprumuturi – Banca va incuraja consolidarea si concurenta in acest sector (mai ales in regiuni) si va acorda o atentie deosebita procesarii produselor alimentare, logisticii si comertului cu amanuntul, a caror dezvoltare se repercuteaza asupra agroindustriei si stimuleaza cererea de produse locale. De asemenea, Banca incearca sa identifice potential pentru noi proiecte in cadrul programului de recipise de depozitare si cauta sa gaseasca modalitati de finantare a productiei agricole primare.
- Cooperarea cu institutiile financiare locale – Banca investigheaza posibilitati de creare a unor facilitati impreuna cu bancile comerciale locale, cum ar fi CEC si BRD si/sau alti parteneri potentiali, identificand oportunitati specifice, pe baza de cofinantare si impartire a riscului, in vederea finantarii achizitiei si leasingului de echipamente agricole. Aceasta s-ar putea realiza sub forma de finantare destinata leasingului sau achizitiei de echipamente agricole, posibil cu acordare de stimulente speciale (cum ar fi taxe de administrare si performanta, in functie de fondurile disponibile). De asemenea, Banca intentioneaza sa acorde stimulente bancilor in vederea dezvoltarii propriilor retele in zonele rurale prin cooperarea cu facilitatile UE destinate IMM-urilor.

- Cooperarea si dialogul politic cu Guvernul si UE - Banca investigheaza posibilitati de constituire a unui grup operativ comun cu Ministerul Agriculturii care sa ajute la rezolvarea nevoilor de dezvoltare din acest sector si la gasirea unor metode de cooperare cu Fondul de Garantare Rurala Roman (care este sustinut de Ministerul Agriculturii si de mai multe banci comerciale pentru a emite garantii pentru credite acordate zonelor rurale).

3.2.1.3. Sectorul imobiliar si turism

Obiectivul Bancii in sectorul imobiliar din Romania va fi :

- sa ofere in continuare sprijin selectiv proiectelor care promoveaza conditii logistice / de depozitare mai bune, dezvoltarea de centre comerciale de desfacere cu amanuntul si constructia de locuinte in special prin intermediul instrumentelor de credite mezanin si participatii la capitalul propriu;
- sa sustina proprietatile imobiliare institutionale de calitate in marile orase regionale;
- sa sustina dezvoltarea pietelor secundare prin incurajarea dezvoltarii societatilor imobiliare existente si prin crearea de fonduri specifice acestui sector; si
- sa sustina selectiv dezvoltarea de hoteluri si alte facilitati turistice pentru a raspunde nevoilor regiunilor tarii.

In plus, prin recente participatii la capitalul unor societati de dezvoltare imobiliara si fonduri de investitii imobiliare regionale, in urmatoorii doi sau trei ani, Banca va investi indirect intr-un portofoliu diversificat de proiecte imobiliare derulate in Romania..

3.2.1.4 Telecomunicatii

Banca intentioneaza sa contribuie la reducerea in continuare a rolului de actiunar pe care statul il detine inca asupra operatorilor de telecomunicatii, sa asigure finantarea operatorilor privati si sa sustina promovarea concurentei de catre reglementatorul independent al sectorului comunicatiilor.

In 2007 au fost initiate noi discutii, care sunt inca in derulare, in scopul identificarii impreuna cu Guvernul a tuturor optiunilor de restructurare si privatizare a Radiocom.

Banca va investiga posibilitatea de a-i sprijini pe operatorii privati, autorizati de municipalitatile locale, sa creeze si sa opereze o infrastruktura subterana comuna de telecomunicatii pentru a elimina infrastruktura excesiva de cabluri aeriene si de a creste concurenta.

Un sprijin suplimentar din partea Bancii ar putea fi necesar in conditiile in care reglementatorul national roman, ANRCTI, a facut recent obiectul unor schimbari care au ca rezultat limitarea independentei acestuia. UE si-a exprimat ingrijorarea in legatura cu aceste schimbari si negocierile cu Guvernul roman continua.

Nevoia de muncitori calificati in sectorul tehnic, cu studii si pregatire profesionala in domeniile stiintei si tehnologiei, ingineriei si matematicii (STIM) este critica pentru telecomunicatii. Banca isi va concentra atentia pe investitii in si cooperare cu firme de

servicii tehnologice si IT de dimensiune medie pentru a sprijini pregatirea profesionala in domeniile enumerate mai sus precum si pentru, dezvoltarea de parteneriate cu firme straine asigurarea unui acces mai larg pe piata si consolidarea regionala.

3.2.2. Energie

3.2.2.1. Energie electrica

Banca se va axa pe sprijinirea prioritatilor Romaniei legate de nevoia de noi investitii in sectorul energiei electrice.

Pana in prezent, Banca a investit 188 milioane Euro in 7 proiecte din domeniul energetic (in valoare totala de 1.024 milioane Euro). Prin acordarea de credite si participare la capitalul social, Banca a sprijinit sectorul privat atat in sectorul de distributie a energiei electrice cat si in cel de distributie a gazelor naturale. Sectorul energetic din Romania este in momentul de fata unul dintre cele mai liberalizate din regiunea in care activeaza Banca. Cu toate acestea, anumite domenii din cadrul acestui sector, inclusiv productia de energie electrica, nu au aplicat cele mai bune practici si nu au fost deschise concurentei. Drept urmare, investitiile in sectorul productiei de energie electrica au fost lente si acest sector continua sa sufere din cauza unei baze de active ineficienta si inechita. Romania are mai multe centrale electrice pe baza de carbune care sunt in stare de deteriorare si necesita investitii semnificative.

Cerintele mari de investitii pot fi acoperite numai partial din fondurile de aderare UE, drept pentru care va trebui sa se asigure o suma semnificativa fie prin credite comerciale acordate entitatilor publice pe baza nesuverana, fie prin credite acordate entitatilor privatizate si/sau participare la capitalul acestora. Banca va acorda sprijin in aceasta privinta si in momentul de fata are in vedere proiecte specifice ce urmeaza a fi realizate impreuna cu bancile comerciale, avand ca obiectiv reabilitarea si modernizarea centralelor hidroelectrice si termice existente, detinute de stat, si proiecte green field ce urmeaza a fi realizate cu investitori privati pentru construirea de centrale electrice noi si eficiente. Totodata, Banca este dispusa sa sprijine continuarea privatizarii acestui sector prin acordarea de credite convertibile pre-privatizare pentru nevoile prioritare de investitii sau prin achizitionarea de pachete de actiuni in companii privatizate si acordarea de credite in favoarea acestora.

De asemenea, Banca intentioneaza sa sustina continuarea activitatii Romaniei in cadrul Comunitatii Energetice din Europa de Sud-Est, care va oferi Romaniei prilejul de a juca un rol comercial major in regiune si va contribui la consolidarea liberalizarii acestui sector. Banca a finantat deja linia de transport de energie electrica de inalta tensiune dintre Romania si Ungaria si va continua sa finanteze si alte interconexiuni de inalta tensiune in Romania si cu tarile vecine, in vederea reducerii timpilor morti in fluxul de productie, cresterea economiilor de scara si sprijinirea crearii unei pietre energetice regionale, fapt ce va duce la imbunatatirea eficientei energetice.

Pe langa nevoile de investitii in domeniul transportului de energie electrica, Banca analizeaza oportunitati de sprijinire a schimburilor comerciale de energie electrica, pentru a creste rolul acestora pe plan intern si regional. In felul acesta s-ar incuraja concurenta

din partea furnizorilor independenti de energie electrica pe pietele cu amanuntul si angru de energie electrica.

3.2.2.2 Eficienta energetica

Banca va investi cu prioritate in proiecte de imbunatatire in domeniul eficientei energetice (in legatura cu care se dau detalii mai jos). In vederea implementarii acestor activitati, Banca va colabora strans cu Guvernul Romaniei si alte institutii competente, cum este UE. Detalii suplimentare privind cooperarea avuta in vedere cu Guvernul sunt prezentate in Anexa 5.

In sectorul industrial, Banca isi va incuraja clientii sa evalueze oportunitatile privind eficienta energetica in cadrul oricarui proiect realizat cu Banca.

Bazandu-se pe rezultatele bune obtinute in tarile vecine de Liniile de Credit pentru Eficienta Energetica si Energia Regenerabila, in ianuarie 2008 Banca a lansat o Facilitate UE – BERD de Finantare a Eficientei Energetice in valoare de 80 milioane Euro prin intermediul catorva banci din Romania. Fiind completata cu ajutor financiar nerambursabil acordat de Comisia Europeana, Facilitatea va asigura un pachet integrat de credite, ajutoare financiare nerambursabile si asistenta tehnica pentru companiile industriale care pun in practica masuri eligibile de eficienta energetica.

Totodata, Banca este interesata sa sustina si sa dezvolte scheme de finantare a sectorului rezidential si sa identifice modalitati de depasire a obstacolelor care stau in calea acordarii de credite in favoarea asociatiilor de locatari pentru proiecte de reabilitare termica. Cu toate acestea, desi Legea referitoare la Condominiu prevede ca locatarii din blocurile cu multe apartamente trebuie sa se organizeze in Asociatii de Locatari si le da dreptul sa ia decizii referitoare la investitii bazate pe majoritate de voturi, dat fiind ca in aceeasi cladire locuiesc grupuri cu venituri diferite, procesul de luare a deciziilor este dificil, deoarece familiile cu venituri mici nu-si pot permite astfel de investitii. In scopul rezolvarii acestei probleme, ar fi necesar un sistem de subventionare bine pus la punct destinat familiilor cu venituri mici, pentru ca aceste programe de investitii sa poata fi demarate.

Banca va incerca sa faciliteze monetizarea de catre clientii sai a reducerilor de emisii de carbon prin achizitionarea de credite carbon in cadrul Fondului Multilateral de Credite Carbon.

In cadrul Initiativei pentru o Energie Durabila si folosind structuri de proiecte atat existente cat si noi si asistenta tehnica preconizata, Banca va actiona in sensul maximizarii componentelor de economii de energie si carbon ale proiectelor din infrastructura municipala si sectoarele energetice.

3.2.2.3. Energia regenerabila

Banca acorda atentie energiei regenerabile si intentioneaza sa sustina proiecte in acest domeniu asigurand asistenta tehnica adecvata si prin participare la capital si/sau oferind credite. Exista investitori care sunt dispusi sa realizeze astfel de proiecte, dar succesul acestora depinde de imbunatatirea si extinderea termenelor programului de certificate

verzi din Romania dincolo de anul 2012, fapt ce constituie un element important al dialogului politic actual al Bancii. In afara de aceasta, Banca acorda asistenta tehnica companiei Transelectrica in scopul finantarii de servicii de consultanta care sa ajute Transelectrica sa optimizeze si sa gestioneze conectarea parcurilor de turbine eoliene la reseaua electrica nationala. Detalii referitoare la planurile Bancii de cooperare cu Guvernul Romaniei in domeniul producerii de energie durabila sunt furnizate in Anexa 5.

3.2.2.4. Resurse naturale

Banca este pregatita sa sprijine in continuare sectorul petrolier, sectorul gazelor naturale si sectorul minier din Romania acordand ajutor pentru : extinderea facilitatilor de depozitare a gazelor (de catre companii locale si straine); sectorul independent al petrolului si gazelor naturale, care este in curs de formare; dezvoltarea sectorului de servicii in domeniul petrolului si gazelor; si constructia, reabilitarea si/sau modernizarea diverselor conducte de petrol si gaze propuse (inclusiv conducta de gaz Nabucco, din Turcia pana in Austria, si conducta de petrol de la Constanta la Trieste – Peop, care trece prin Serbia). Aceasta din urma este deosebit de importanta in contextul unei pietee energetice regionale mai integrate. In afara de aceasta, Banca va sustine orice alta privatizare in cadrul acestui sector in conformitate cu cele mai bune practici in domeniu, plecand de la succesul inregistrat cu cotarea la bursa a companiei Transgaz si in conformitate cu cerintele guvernului.

3.2.3 Infrastructura

3.2.3.1. Transport

Prioritatea Bancii va fi sa sustina capitalul sectorului privat in proiecte cheie de infrastructura rutiera care vor duce la cresterea dezvoltarii economice si la promovarea legaturilor regionale.

Lipsa de experienta in structurarea si licitarea concesiunilor de drumuri PPP si in contractele de operare si intretinere in Romania a dus la o serie de incercari nereusite de atragere a investitiilor sectorului privat in infrastructura rutiera. Banca este dornica sa sprijine Guvernul in rezolvarea acestor probleme prin incercarea de a mobiliza finantare (in cooperare cu BEI si UE) pentru a ajuta Guvernul sa identifice si sa dezvolte proiecte adecvate, in special drumuri pe axele prioritare ale Retelelor de Transport Trans-Europene (TEN-T) si cai de acces la aceasta retea, si sa lanseze pe piata proiecte PPP bine pregatite si structurate.

Restructurarea sectorului feroviar din Romania este de asemenea importanta. Banca isi va concentra sprijinul in domenii in care investitiile in sectorul privat pot fi viabile, cum ar fi transportul feroviar de marfa. Totodata, in cadrul reformei din sectorul feroviar vor continua si investitiile selectate cu parteneri publici (cum ar fi reinnoirea parcului de vagoane pentru transportul de calatori).

Banca este pregatita sa dea curs oportunitatilor de sprijinire a continuarii comercializarii si posibilei privatizari a aeroporturilor din Romania si a infrastructurii asociate, de exemplu, acordand finantare pre-privatizare si/sau asistenta pentru pregatirea concesiunilor de aeroporturi, in functie de modul de abordare adoptat de Guvern.

Totodata, Banca va acorda asistenta in cazul privatizarii facilitatilor de intretinere a aeronavelor.

Banca va cauta oportunitati de repetare a structurii de finantare pe baza nesuverana adoptata pentru portul Constanta, cu parteneri publici in sectorul portuar, in cadrul dialogului legat de reforma. Pe langa aceasta, Banca va cauta oportunitati de finantare a operatorilor private de terminale.

De asemenea, Banca este pregatita sa dea curs oportunitatilor de sprijinire a dezvoltarii transportului intermodal in Romania si in restul regiunii.

3.2.3.2. Infrastructura municipala

Banca va sustine in mod activ eforturile Guvernului de imbunatatire a utilizarii Fondurilor UE Structurale si de Coeziune prin cofinantarea de proiecte in sectoare cum sunt alimentarea cu apa si tratarea apei reziduale, gestionarea deseurilor, transportul urban si regional (inclusiv drumuri), precum si termoficarea urbana. Pe langa domeniile traditionale de finantare, Banca va incerca sa colaboreze cu autoritatile locale, pentru dezvoltarea Parteneriatelor Publice-Private si a schemelor de Proiectare Construire Finantare Operare pentru investitii majore in infrastructura municipala. De asemenea, va explora sectoare noi, inclusiv concesiunile de localuri publice, obligatiuni municipale emise pentru finantarea de proiecte generatoare de venituri si concesiuni de parcuri municipale si va colabora cu pietele locale de capital in vederea dezvoltarii de instrumente de finantare in acest sector.

Sprijinirea companiilor care sunt in curs de transformare in companii regionale de alimentare cu apa si tratare a apei reziduale va fi un element cheie al activitatii Bancii in sectorul alimentarii cu apa. Regionalizarea joaca un rol important in imbunatatirea prestarii de servicii si a sustenabilitatii pe termen lung, mai ales in orasele mai mici care nu au beneficiat pana in prezent de investitii noi, fapt ce va amplifica impactul Bancii asupra tranzitiei. Dat fiind ca operatorii serviciilor de alimentare cu apa si tratare a apei reziduale recent regionalizati nu au experienta in domeniu, finantarea de catre Banca in acest sector ramane complementara.

In afara de aceasta, Banca crede ca poate juca un rol in sustinerea municipalitatilor mai mici si a altor clienti care vor sa obtina cofinantare fara recurs pentru proiecte de infrastructura UE. Banca este dispusa sa colaboreze cu Guvernul in vederea structurarii unui vehicul sau cadru de investitii care sa satisfaca cerintele legale si nevoile politice ale tarii. Vehiculul propus va fi conceput sa asigure cofinantare pentru proiecte demne de incredere, punandu-se accent deosebit pe sprijinirea implementarii proiectelor in vederea asigurarii utilizarii eficiente a fondurilor acordate de UE.

In transportul urban, prioritatea Bancii va fi sa acorde credite companiilor de transport urban care doresc sa isi reinnoiasca parcul din dotare, desi pot fi unele cazuri in care Banca va decide sa finanteze autoritatile locale pentru ca respectiva companie municipala sa beneficieze mai intai de un proces de restructurare si comercializare, care sa o poata ajuta sa concureze cu sectorul privat in viitor. Banca considera ca poate juca un rol in finantarea unor investitii specifice si oportune in sistemele de transport urban, ca modalitate de sprijinire a nevoilor de investitii pe termen scurt, in timp ce orasul in cauza

urmeaza procesul de eligibilitate si plata a fondurilor UE Structurale si de Coeziune. Mai mult decat atat, Banca isi poate folosi expertiza in contracte de servicii publice pentru a ajuta companiile de transport urban si autoritatile locale sa indeplineasca noua reglementare UE 1370/2007 privind contractele de servicii publice, care intra in vigoare in decembrie 2009 pentru toate statele membre UE. Astfel, Banca va sprijini comercializarea companiilor de transport urban, axandu-se pe utilizarea contractelor de servicii publice pentru imbunatatirea prestarii de servicii si pentru a asigura servicii de calitate pentru banii platiti, prin stabilirea unor niveluri corespunzatoare de compensare (spre deosebire de subventiile de stil vechi, negociate anual) prin intermediul unui Contract de Servicii Publice (CSP) multianual, bine redactat, incheiat intre un oras anume in calitate de "client" si un operator de transport public, in calitate de "prestator de servicii". Aceste noi Contracte de Servicii Publice care sunt conforme cerintelor UE vor include o intreaga gama de indicatori de performanta operationala ce urmeaza sa fie indepliniti de operatorii de transport public. Totodata, Banca va acorda finantare sectorului rutier regional, dupa modelul proiectului rutier din judetul Brasov, structurand proiectele pe baza unor contracte multianuale de intretinere bazate pe performanta.

Banca va fi activa si in sectorul termoficare urbana, in care rolul ei ramane complementar avand in vedere investitiile si reformele limitate. Concentrandu-se asupra acestui sector, Banca va prelua un rol de frunte in programul JASPERS pentru sustinerea dezvoltarii proiectelor. De asemenea, Banca va incerca sa valorifice experienta dobandita in utilizarea finantarii cu credite carbon pentru a imbunatati credibilitatea acestor proiecte si se va concentra asupra finantarii investitiilor in domeniul eficientei energetice. Banca va acorda prioritate acelor companii care pot fi finantate fara a fi nevoie de garantii financiare municipale sau de stat.

3.2.4. Sectorul Financiar si IMM-urile

Sectorul bancar din Romania s-a dezvoltat rapid, cu sprijinul investitorilor straini care opereaza intr-un mediu foarte competitiv. Cu toate acestea, din cauza ritmului acestei dezvoltari si a cresterii extrem de rapide a creditului intern si date fiind turbulentele actuale de pe piata globala, este important ca stabilitatea sistemului sa fie atent monitorizata.

Banca va acorda o atentie speciala acordarii de sprijin financiar si sustinerii dezvoltarii bancilor, atat straine cat si locale. Se va face un efort special pentru promovarea facilitatilor in moneda locala.

O prioritate a Bancii este utilizarea sectorului bancar ca intermediar in abordarea provocarilor din sectorul agriculturii. Se fac presiuni considerabile pentru consolidarea si modernizarea acestui sector. Banca poate incuraja modernizarea sectorului agricol prin explorarea, in colaborare cu bancile locale, a posibilitatilor de acordare a unor facilitati de leasing pentru echipamente agricole, de linii de credit dedicate zonelor rurale si de creare a unor produse de credit mai sofisticate pentru agricultura (a se vedea Sectiunea 3.2.1.2).

Banca colaboreaza cu banci partenere locale pentru introducerea, pentru prima data, a unor produse bancare care sa sprijine economia de energie in Romania. Aceasta facilitate va fi implementata prin intermediul a cel putin 4 - 6 banci locale in scopul cresterii concurentei in acest sector. In paralel, in cadrul angajamentului sau de a asigura

deservirea intreprinderilor celor mai mici si mai indepartate, Banca va continua sa asigure finantare pentru MIMM-uri sub forma de credit, participare la capital sau garantii oferite bancilor comerciale, companiilor de leasing si institutiilor de microfinantare nebancale, inclusiv prin finantarea noilor prestatori de servicii de microfinantare in zonele rurale, precum si explorarea altor posibilitati de oferire a unor produse financiare suplimentare care sa vina in sprijinul MIMM-urilor. Banca va incerca sa atraga cofinantare din sectorul privat pentru a-si spori propria finantare. De asemenea, Banca va explora oportunitati de securitizare, functie de conditiile pietei si de interesul investitorilor.

Banca va sustine dezvoltarea sectorului financiar nebancale, inclusiv a companiilor de asigurare, institutiilor de microfinantare nebancale, companiilor de leasing, companiilor de acordare de credite de consum, companiilor specializate in credite ipotecare si factoring, precum si dezvoltarea schemelor de pensii din sectorul privat sub forma de acordare de credite, participatii la capital, cvasi capital, precum si produse structurate, cum ar fi obligatiunile ipotecare.

Piata de capital privat din Romania continua sa creasca, majoritatea activitatilor legate de capitalul privat fiind sustinute de fonduri regionale, care sunt axate fie pe noile state membre UE, fie pe Europa de Sud-Est. Banca va continua sa sprijine diversi administratori de fonduri emergente din regiune prin investitii directe in fondurile acestora, dar va avea in vedere si oportunitati de cofinantare.

3.2.5. Dezvoltarea pietei de capital

Banca aplica o strategie bivalenta pe piata in RON. In primul rand, s-a angajat sa emita o obligatiune in RON o data ce se dezvolta infrastructura pietei locale si, in consecinta, conlucreaza activ cu organismele de reglementare locale in acest scop. In special, Banca colaboreaza in momentul de fata cu organismele de reglementare in vederea rezolvarii unor probleme care afecteaza piata locala de capital, cum ar fi posibilitatea de "rascumparare" a obligatiunilor cotate la bursa, imbunatatirea lichiditatii de valori mobiliare pe piata secundara, reducerea taxelor platibile participantilor la piata locala in conformitate cu standardele internationale si conlucrarea cu sistemul local de clearing pentru facilitarea decontarii eficiente a valorilor mobiliare. De pilda, au fost facute progrese in ceea ce priveste facilitarea unei legaturi intre sistemele de decontare internationale si interne, iar organismele de reglementare au redactat reglementari noi referitoare la alte cateva aspecte care asteapta aprobarile necesare. Concomitent, Banca colaboreaza cu bancile locale si cu ACI Romania (Asociatia Pietei Financiare) si Banca Nationala a Romaniei in vederea revizuirii si imbunatatirii indexului pietei monetare ROBOR. Au fost convenite in principiu anumite reforme, inclusiv limitarea licitatiilor / ofertelor si a ratelor de cotare in baza unor angajamente ferme, iar Banca Nationala a Romaniei este in curs de formalizare a acordurilor relevante cu comunitatea bancara din Romania.

3.2.6 Dialogul politic

Printr-un dialog politic activ cu autoritatile competente, Banca se va stradui sa contribuie la actiunile guvernamentale in urmatoarele domenii:

- Cresterea concurentei in sectorul energetic si promovarea unei reforme adecvate a cadrului institutional si de reglementare in conformitate cu Directivele UE si cu strategia energetica recent aprobata de Guvern.

- Sprijinirea Guvernului in identificarea si prioritizarea actiunilor corespunzatoare legate de eficienta energetica si sursele regenerabile de energie.
- Imbunatatirea capacitatii administrative de structurare a PPP-urilor in sectorul transporturilor si in sectorul municipal si absorbtia eficienta a fondurilor UE.
- Crearea unui vehicul care sa asigure finantarea si sprijinirea implementarii pentru orasele mai mici si companiile utilitare care vor sa obtina cofinantare pentru fondurile UE structurale si de coeziune.
- Continuarea colaborarii cu organismele de reglementare in vederea dezvoltarii infrastructurii pietei locale de capital care va permite emiterea unei obligatiuni in RON, in plus fata de continuarea eforturilor de reforma a indexului pietei monetare locale.
- Explorarea posibilitatilor de stabilire a unui grup operativ comun cu Ministerul Agriculturii in vederea solutionarii nevoilor de dezvoltare din acest sector.
- Explorarea impreuna cu Ministerul Transporturilor a posibilitatilor de solutionare a nevoilor de dezvoltare din sectorul transporturilor in ce priveste asigurarea unei retele logistice eficiente si a coridorului pentru piata interna si internationala, punandu-se accent pe dezvoltarea transportului intermodal si a capabilitatilor logistice.

4. ALTE INSTITUTII FINANCIARE INTERNATIONALE SI DONATORI MULTILATERALI

Banca coopereaza strans de multi ani cu Institutile Financiare Internationale din Romania. Au avut loc consultari si intalniri regulate intre donatori, privind aspecte generale sau proiecte specifice, pentru a evita dublarea eforturilor depuse si a spori caracterul complementar al activitatilor fiecarei organizatii. Ca urmare, exista coordonare intre BERD, Delegatia UE, BEI, FMI, si Banca Mondiala, precum si obiective comune pentru sprijinirea dezvoltarii infrastructurii din Romania, ameliorarea conditiilor de mediu, continuarea restructurarilor din sectorul public, precum si dezvoltarea capacitatii administratiei publice.

Donatorii au contribuit cu peste 20 milioane Euro la sprijinirea proiectelor romanesti in ultimii sapte ani (A se vedea Anexa 8). Acest sprijin a fost esential pentru implementarea proiectelor si constructia institutionala. Cooperarea cu donatorii va continua in vederea sprijinirii dialogului politic si a impactului tranzitiei in domenii sau sectoare specifice.

Banca va continua sa coopereze cu alte Institutii Financiare Internationale, Uniunea Europeana si institutii bilaterale in scopul implementarii cu succes a strategiei sale si al optimizarii impactului respectiv al fiecarei institutii.

4.1. Uniunea Europeana (UE)

Romania a devenit membra UE la data de 1 ianuarie 2007 si continua sa aiba acces la finantare post-aderare, dupa asistenta acordata in perioada de pre-aderare.

Ajutorul **pre-aderare** al CE acordat Romaniei a crescut semnificativ in perioada 2004-2006 la peste 2,8 miliarde Euro in aceasta perioada de trei ani. Asistenta a fost acordata in principal prin urmatoarele programe:

PHARE (*Polonia – Ungaria - Ajutor pentru Reconstructia Economica*) : Din anul 2000, programul PHARE are ca obiectiv sprijinirea Romaniei in pregatirea pentru aderarea la UE in trei domenii principale: constructia institutionala si implementarea efectiva a “*acquis-ului comunitar*” (doua treimi) si coeziunea economica si sociala (o treime). Sumele alocate pentru Romania prin programul PHARE se ridica la 279 milioane Euro pentru exercitiile bugetare 2002 si 2003, 435 milioane Euro pentru 2004, 427 milioane Euro pentru 2005 si 468,5 milioane Euro pentru 2006. Contributia totala a PHARE in Romania in perioada 1990-2006 a fost de aproximativ 3,0 miliarde Euro, cu contracte in valoare de aproape 2,2 miliarde Euro.

ISPA (*Instrument pentru politici structurale de pre-aderare*): Programul ISPA a sprijinit proiecte majore de infrastructura de mediu si transporturi. In ultimii sase ani, Romania, cel de-al doilea mare beneficiar, a semnat 61 de Memorandumuri de Finantare ISPA (40 pentru mediu, 20 pentru transporturi si 1 pentru constructia institutionala) in valoare de aproximativ 2,8 miliarde Euro. Implementarea proiectelor ISPA a inceput la mijlocul anului 2000. Pana in prezent, s-au incheiat in total 50 de contracte (103 pentru mediu, 42 pentru transporturi si 5 pentru constructia institutionala) in valoare de peste 1 miliard Euro. Raportul dintre sumele contractate si suma totala angajata este in momentul de fata de 38,7 la suta. Incepand din anul 2007, sprijinul acordat de ISPA a fost convertit automat in Fonduri de Coeziune si suma va continua sa creasca substantial (de 3-4 ori mai mare decat pachetul ISPA la data aderarii). Autoritatile romane vor trebui sa creeze si sa consolideze structurile corespunzatoare de coordonare si administrare pentru a fi in masura sa absoarba aceste fonduri.

SAPARD (*Program Special de Masuri pentru Agricultura si Dezvoltare Rurala*): Programul SAPARD sprijina masurile de dezvoltare agricola si rurala. Proiectele includ imbunatatirea procesarii si comercializarii produselor agricole si piscicole, dezvoltarea si imbunatatirea infrastructurii rurale, asistenta tehnica, investitii in holdinguri agricole si diversificarea zonelor rurale. Programul a inceput in anul 2000, iar sumele alocate anual Romaniei in cadrul SAPARD variaza intre 150-160 milioane Euro.

JASPERS (*Programul de Asistenta Comuna pentru Pregatirea Proiectelor in Regiunile din Europa*): Aceasta initiativa, lansata de Comisia Europeana, BEI si BERD, va completa activitatea de pregatire a proiectelor desfasurata de autoritatile nationale si locale.

Finantare post-aderare

Politica de coeziune

In perioada 2007-2013, Politica de Coeziune a UE are trei obiective: Convergenta (asistenta acordata regiunilor mai putin dezvoltate economic), Competitivitatea Regionala si Ocuparea Fortei de Munca (Agenda Lisabona) si Cooperarea Teritoriala Europeana (dezvoltarea echilibrata a teritoriului UE prin cooperare intre toate regiunile din Europa). In consecinta, politica de coeziune va avea trei instrumente: Fondul de Dezvoltare Regionala Europeana, Fondul de Coeziune si Fondul Social European. Romania, in calitate de beneficiar al fondurilor structurale, este eligibila pentru cele trei instrumente si pentru doua dintre obiective - Convergenta si Cooperarea Teritoriala Europeana.

Alocarea fondurilor structurale si de coeziune

Fondurile Structurale si de Coeziune pentru Romania se ridica la 19,668 miliarde Euro, din care suma de 12,661 miliarde Euro va fi alocata prin Fondurile Structurale in cadrul Obiectivului de Convergenta, suma de 6,552 miliarde Euro prin Fondul de Coeziune si suma de 0,445 miliarde Euro pentru Cooperarea Teritoriala Europeana.

Romania a elaborat o serie de documente strategice si operationale in vederea stabilirii prioritatilor de dezvoltare ale Romaniei si a alocarii fondurilor UE in urmatoorii sapte ani.

Planul National de Dezvoltare (PND) include obiective strategice si identifica sursele de finantare pentru urmatoorii ani. Acest plan sta la baza Cadrului Strategic National de Referinta (CSNR) care identifica legatura dintre prioritatile nationale, regionale si comunitare avute in vedere de CE si specifica suma alocata anual pentru fiecare obiectiv, fiecare instrument si fiecare Program Operational (PO). PO sunt documente care descriu fiecare obiectiv strategic al CSNR, furnizand detalii despre finantarea nationala publica si privata si cofinantarea UE. Aceste documente dau detalii practice despre proiecte si cheltuieli eligibile, beneficiari potentiali, rolul autoritatilor, etc.

Cooperarea dintre Comisia Europeana si Romania va continua si va fructifica experienta bogata dobandita in perioada de pre-aderare si aderare, mai ales in domeniile finantarii IMM-urilor (Facilitatea UE/BERD pentru IMM-uri) si infrastructurii de mediu (proiecte finantate de ISPA si Facilitatea UE/BERD pentru Finantarea Municipala). In afara de aceasta, in cadrul Facilitatii de Micro Credit pentru Romania si al Facilitatii de Conformare cu Criteriile de Aderare, Banca va continua sa colaboreze cu Uniunea Europeana si Guvernul roman in vederea sprijinirii cresterii finantarii disponibile pentru microintreprinderi si intreprinderile mici. In plus, a fost initiata recent cooperarea in sectorul energetic in cadrul Facilitatii UE/BERD pentru Eficienta Energetica.

4.2. Banca Europeana de Investitii (BEI)

In anii premergatori aderarii la UE, imprumuturile acordate de BEI in Romania au acoperit diverse sectoare inclusiv transporturi, proiecte municipale, sectorul energetic si IMM-urile. Suma totala a imprumuturilor acordate de BEI Romaniei in perioada pre-aderarii s-a ridicat la 5 miliarde Euro.

In octombrie 2006, BEI a semnat un Memorandum de Intelegere cu Romania, prin care s-a stabilit cadrul pentru acordarea de imprumuturi in valoare de aproximativ 1 miliard Euro pe an in perioada 2007 - 2013. Accentul se va pune pe imbunatatirea infrastructurii de baza a tarii in sectoarele transporturilor, energiei si mediului (in combinatie cu ajutoarele financiare nerambursabile acordate de UE si alte surse de finantare): acordare de asistenta tehnica si expertiza pentru proiecte selectate pentru Fondul UE Structural si de Coeziune (definite in Planul National de Masuri Jaspers) si sprijinirea implementarii Programului PPP al tarii.

In 2007, BEI a semnat noi imprumuturi in valoare de 175 milioane Euro inclusiv cofinantarea unui proiect de mediu, o noua linie de credit acordata unei banci comerciale in vederea finantarii investitiilor pe scara mica efectuate de intreprinderi si autoritati locale si doua imprumuturi corporative pentru investitii in productia de anvelope si dezvoltarea comerului cu amanuntul. BEI a fost de asemenea activa pe pietele de capital,

realizand o emisiune de obligatiuni (pe termen de 7 ani) in moneda locala si a deschis oficial un birou de reprezentanta la Bucuresti.

In viitor, BEI preconizeaza sa sprijine o gama larga de proiecte de interes european (ex. proiecte in sectorul energetic, inclusiv sursele regenerabile de energie si eficienta energetica, mediu, transporturi, proiecte regionale, etc.), realizate atat de entitati publice (inclusiv municipalitati) cat si de entitati private, si sa extinda finantarea indirecta si sprijinul acordat IMM-urilor prin intermediul pietei bancare locale. Filiala BEI, Fondul European de Investitii, a semnat recent un acord cu guvernul care prevede investirea sumei de 100 milioane Euro in instrumente financiare pentru sprijinirea sectorului IMM din Romania, in cadrul initiativei UE JEREMIE.

4.3. Fondul Monetar International (FMI)

FMI a sprijinit tranzitia din Romania prin acordarea unui volum substantial de asistenta tehnica in peste 40 de misiuni, incepand din 1990. Asistenta s-a concentrat pe o serie de domenii, incluiu: reforma si administratia fiscala, modernizarea bancii centrale si a sistemului bancar, crearea unei structuri juridice orientate catre piata, pregatire profesionala si o mai buna colectare si raportare a datelor statistice.

De la expirarea Acordului Stand-By pe termen de doi ani, in iulie 2006, Romania a avut un ciclu de consultari de 12 luni cu FMI. Consultarile pentru 2007 si 2006 au fost incheiate de Consiliul de Administratie al FMI in mai 2007 si, respectiv, in aprilie 2006.

4.4. Grupul Bancii Mondiale

Din 1991, volumul total de asistenta acordata de Banca Mondiala, inclusiv operatiunile BIRD, IFC si MIGA, a depasit 6 miliarde dolari SUA si a avut ca obiectiv sa ajute transformarea Romaniei intr-o economie de piata.

Intre anii 1991 si 2007 (exercitiu financiar incheiat la data de 30 iunie), BIRD a aprobat 53 de operatiuni finantate de BIRD, care au inclus angajamente in valoare de 5,4 miliarde dolari SUA si 14 ajutoare financiare nerambursabile in valoare totala de 35,8 milioane dolari SUA. Din iunie 2007, au mai fost aprobate doua operatiuni BIRD suplimentare. Portofoliul BIRD actual totalizeaza aproximativ 1,8 miliarde dolari SUA si este materializat in 21 de operatiuni.

Asistenta BIRD a fost orientata spre obiective de dezvoltare care pot fi clasificate in trei categorii mari: (i) promovarea cresterii durabile a sectorului privat; (ii) reducerea nivelului de saracie si dezvoltarea umana; si (iii) imbunatatirea conducerii si constructia institutionala.

IFC a angajat suma de 853 milioane dolari SUA, plus 279 milioane dolari SUA in imprumuturi sindicalizate, pentru finantarea a 44 de proiecte in diverse sectoare. In intervalul 2003 – 2007, in concordanta cu redresarea macroeconomica, IFC a investit peste 665 milioane dolari SUA din fonduri proprii. La sfarsitul lunii iunie 2007, portofoliul total de investitii al IFC in Romania se ridica la 491 milioane dolari SUA (11% in participatii la capital si 89% in credite), din care 68 la suta in sectorul financiar, 17 la suta in petrol si gaze, 11 la suta in infrastructura si 4 la suta in productie generala si alte sectoare. Acesta reprezinta cel de-al paisprezecelea portofoliu IFC si cel de-al doilea portofoliu ca marime din Europa de Sud si Asia Centrala, dupa Turcia. Cooperarea dintre BERD si IFC se reflecta in proiecte comune cum ar fi Distrigaz Sud, BCR si Banc Post.

Portofoliul remarcabil de garantii al MIGA in Romania consta din opt contracte in sectorul financiar si patru contracte in sectorul serviciilor. La sfarsitul lunii martie 2006, portofoliul total de risc al MIGA in Romania a fost de aproximativ 262 milioane dolari SUA, preponderent in sectorul financiar.

In perioada 2008-2009, angajamentul Bancii Mondiale va fi axat pe procesul de integrare in UE, cadrul strategic care va directiona imprumuturile si serviciile de expertiza viitoare fiind concentrat pe facilitarea integrarii economice si a coeziunii sociale cu UE, si asupra bunurilor publice globale. Au fost identificate ca prioritati majore mai multe domenii: energia si infrastructura, mediul, sanatatea si educatia, agricultura si dezvoltarea rurala. Un alt element important este dezvoltarea sinergiilor operationale cu alti parteneri de dezvoltare, in special cu Comisia Europeana, Banca Europeana de Investitii si BERD.

ANEXA 1 – PROIECTE SEMNATE SI PROIECTE IN PERSPECTIVA

Tabelul 1: Volum anual de afaceri (in milioane EURO)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Agroindustrie	1	56	50	21	0	120
Industrie generala	97	17	86	63	10	0
Sector imobiliar si turism	2	5	33	15	35	27
Telecomunicatii	105	6	0	0	6	33
CORPORATIV	205	83	169	99	51	180
Resurse naturale	0	0	55	0	0	6
Energie	95	0	18	31	0	51
ENERGIE	95	0	73	31	0	57
Participare la capital social	0	89	16	13	13	6
Imprumuturi	67	103	81	80	92	21
Fonduri de investitii	3	4	12	27	40	39
Institutii financiare nebancale	3	26	15	10	15	8
Finantare IMM-uri	2	9	0	3	3	6
INSTITUTII FINANCIARE	76	230	125	133	163	80
Infrastructura municipala	70	48	18	70	51	21
Transporturi	0	24	16	167	0	0
INFRASTRUCTURA	70	72	34	237	51	21
TOTAL	446	385	401	500	265	336

Tabelul 2: Numar de proiecte

	2002			2003			2004			2005			2006			2007		
	Direct	Reg	Total	Direct	Reg	Total	Direct	Reg	Total	Direct	Reg	Total	Direct	Reg	Total	Direct	Reg	Total
Agroindustrie	0	1	1	1	2	3	3	0	3	3	0	3	0	0	0	2	0	2
Industrie generala	2	0	2	4	0	4	4	1	5	2	0	2	1	0	1	0	0	0
Sector imobiliar si turism	0	1	1	1	2	3	2	2	4	0	2	2	0	4	4	1	1	2
Telecomunicatii	1	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	2
CORPORATIV	3	2	5	7	4	11	9	3	12	5	2	7	1	5	6	4	2	6
Resurse naturale	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	1	1	1	2
Energie	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	1	0	0	0	2	2	4
ENERGIE	1	0	1	0	0	0	2	0	2	1	0	1	1	0	1	3	3	6
Participare la capital social	0	0	0	2	0	2	1	1	2	3	0	3	2	0	2	1	0	1
Imprumuturi	5	0	5	5	0	5	6	0	6	3	0	3	3	0	3	3	0	3
Fonduri de investitii	1	1	2	2	1	3	3	2	5	1	5	6	0	5	5	0	6	6
Institutii financiare nebancale	1	0	1	4	0	4	2	0	2	2	0	2	2	0	2	1	0	1
Finantare IMM-uri	1	0	1	3	0	3	0	0	0	1	0	1	2	1	3	3	0	3
INSTITUTII FINANCIARE	8	1	9	16	1	17	12	3	15	10	5	15	9	6	15	8	6	14
Infrastructura municipala	2	0	2	4	0	4	3	0	3	6	0	6	7	0	7	3	0	3
Transporturi	0	0	0	1	0	1	1	0	1	2	0	2	0	0	0	0	0	0
INFRASTRUCTURA	2	0	2	5	0	5	4	0	4	8	0	8	7	0	7	3	0	3
TOTAL	14	3	17	28	5	33	27	6	33	24	7	31	18	11	29	18	11	29

Tabelul 3: Structura portofoliului 2002 - 2007

Indicatori	2002			2003			2004			2005			2006			2007		
	Nr. pr	Suma	%	Nr. pr	Suma	%	Nr. pr	Suma	%	Nr. pr	Suma	%	Nr. pr	Suma	%	Nr. pr	Suma	%
TOTAL	65	1432	100	88	1538	100	101	1561	100	110	1,881	100	115	1837	100	111	1,824	100
din care: sector de stat	17	876	61	22	1041	68	27	1076	69	34	707	37	76	1163	63	44	658	35
sector privat	48	556	39	66	497	32	73	475	31	76	1,174	63	39	674	37	67	1,166	65
- din care: imprumuturi participare la capital	43	1228	86	61	1200	78	78	1197	77	88	1,454	79	94	1450	79	91	1,364	75
Garantii	25	199	14	30	293	19	23	361	23	24	426	21	21	386	21	20	459	25
	0	5	0	1	45	3	0	4	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0
din care										0								
Agroindustrie	5	44		6	91		7	84		10	87		9	76		8	185	
Industrie generala	5	192		8	185		11	210		11	273		10	268		6	162	
Sector imobiliar si turism	3	55		3	53		4	80		3	85		3	115		3	115	
Telecomunicatii	3	212		4	163		4	99		2	27		1	13		1	39	
CORPORATIV	16	503	35	21	492	32	26	473	30	26	472	25	23	472	26	18	501	27
Resurse naturale	1	95		1	79		1	55		1	55		1	55		2	61	
Energie	3	120		3	82		4	86		5	111		5	97		7	134	
ENERGIE	4	215	15	4	161	10	5	141	9	6	166	9	6	152	8	9	195	11
Participare la capital social	5	47		7	134		6	149		7	159		6	61		7	68	
Imprumuturi	9	123		14	196		20	251		22	287		21	319		18	259	
Fonduri de investitii	14	47		13	45		9	40		5	53		5	86		2	118	
Institutiile financiare nebancale	1	7		5	29		7	44		8	48		9	49		10	48	
Finantare IMM-uri	1	2		4	11		4	11		5	13		7	14		8	15	
INSTITUTIILE FINANCIARE	30	226	16	43	415	27	46	495	32	47	560	30	48	529	29	45	508	29
Infrastructura municipala	10	242		14	256		17	251		23	319		30	348		31	315	
Transporturi	5	247		6	215		7	202		8	362		8	336		8	305	
INFRASTRUCTURA	15	489	34	20	471	31	24	453	29	31	681	36	38	684	37	39	620	33

Tabelul 4: Proiecte in perspectiva in 2008

Sector	Numar de proiecte	Volum (milioane EURO)
Infrastructura municipala	6	71,2
Agroindustrie	1	15
Industrie generala	3	62
Finantare IMM-uri	4	3,8
Imprumuturi si participare la capital	5	81,8
Energie	1	100
Transport	1	30
Sector imobiliar si turism	2	27
Institutii financiare nebancale	1	10
TOTAL PROIECTE IN PERSPECTIVA	24	400,8

ANEXA 2 - EVALUARE POLITICA IN CONTEXTUL ARTICOLULUI 1 AL ACORDULUI DE INFIINTARE A BANCII

Romania este angajata sa respecte principiile democratiei multi-partinice, ale pluralismului si economiei de piata in conformitate cu prevederile Articolului 1 al Acordului de Infiintare a Bancii.

Ultimele alegeri parlamentare si prezidentiale au avut loc la sfarsitul anului 2004. Guvernul de coalitie de centru-dreapta, condus de Primul Ministru Calin Popescu Tariceanu, a pierdut de la acea data doi parteneri initiali de coalitie si in momentul de fata este format din Partidul National Liberal (PNL) al lui Tariceanu, aflat la guvernare si partidul etnic maghiar UDMR, ca partener cu pondere mai mica. Guvernul minoritar a supravietuit cu greu unui vot de neincredere initiat pe 3 octombrie 2007 de catre Partidul Social Democrat (PSD) de centru-stanga, aflat in opozitie.

Relatia dintre cei doi fosti parteneri de coalitie, Primul Ministru Tariceanu si Presedintele Traian Basescu, este tensionata de multa vreme. Relatia s-a deteriorat si mai mult dupa remanierea guvernamentala din aprilie 2007, care a trimis in opozitie Partidul Democrat (PD) al Presedintelui. Partidul PNL, aflat la guvernare, si partidul PSD, aflat in opozitie, si-au unit ulterior fortele pentru suspendarea Presedintelui Basescu, acuzat de incalcarea Constitutiei. Cu toate acestea, decizia Parlamentului de a-l contesta pe Presedinte a fost respinsa prin referendum popular. Presedintele Basescu, care continua sa se bucure de sprijin popular semnificativ, a fost repus in drepturi oficial pe 23 mai 2007.

Relatiile dintre cele doua ramuri ale puterii executive nu au fost niciodata lipsite de probleme in Romania, in principal datorita ambiguitatilor existente in din Constitutia tarii cu privire la impartirea responsabilitatilor intre acestea. Este putin probabil ca tensiunea relatiilor dintre actualul Presedinte si Primul Ministru sa dispara pana la urmatoarele alegeri parlamentare. Aceste alegeri urmeaza sa aiba loc la sfarsitul anului 2008 (si trebuie sa fie precedate de alegerile locale in prima jumatate a anului 2008), insa ramane de vazut daca programul acestor alegeri se va mentine. Rezultatul alegerilor pentru Parlamentul European, care au avut loc pe 25 noiembrie 2007, a confirmat concluziile tuturor sondajelor realizate in apropierea evenimentului respectiv: nivelul de sustinere populara a "partidului Presedintelui" (PD a fuzionat recent cu PLD intr-un nou partid de centru-dreapta, Partidul Liberal Democrat – PDL) este semnificativ mai mare atat decat cel al partidului PNL, aflat la guvernare, cat si decat cel al partidului PSD, aflat in opozitie, care are pozitie dominanta in Parlament.

Conducerea de stat a declarat in repetate randuri ca este dornica sa previna orice impact advers al dificultatilor politice mai sus mentionate asupra economiei. Situatiile din tara ramane stabila, datorita, printre altele, fortei mecanismelor de piata existente si procesului continuu de integrare mai ampla in UE.

Relatii externe

Obiectivul major al politicii externe a Romaniei este continuarea integrarii in Uniunea Europeana si in institutiile euro-atlantice. Mare parte din progresul Romaniei in domeniul reformelor

economice si structurale a avut ca scop apropierea de UE. Romania a semnat Tratatul de Aderare la UE in aprilie 2005 si a devenit membru UE la 1 ianuarie 2007.

Cand Romania a devenit membru UE, au fost adoptate prevederi speciale in vederea facilitarii si sustinerii tranzitiei. In conformitate cu aranjamentele facute in decursul rundei anterioare de extindere, in Tratatul de Aderare au fost adoptate clauze de salvagardare si masuri de tranzitie (de exemplu, restrictii privind libera circulatie a fortei de munca). Aderarea Romaniei a fost de asemenea insotita si de un set de masuri specifice menit sa previna sau sa remedieze deficientele in domeniul securitatii alimentare, al fondurilor destinate agriculturii, al reformei in justitie si al combaterii coruptiei. Primul raport privind progresele Romaniei dupa aderare, emis de Comisia Europeana (CE) in cadrul Mecanismului de Cooperare si Monitorizare la data de 27 iunie 2007, a identificat aspecte concrete care necesita noi eforturi. Totodata, CE a confirmat faptul ca intervalul de timp, de la aderarea din ianuarie 2007, este insuficient pentru a demonstra rezultate convingatoare. De asemenea, a confirmat progresele realizate in multe domenii si a concluzionat ca nu este mandatata sa invoce prevederile de salvagardare stipulate in Tratatul de Aderare. Urmatorul raport detaliat in cadrul Mecanismului de Cooperare si Monitorizare este asteptat la mijlocul anului 2008.

Romania continua sa participe in mod constructiv la cooperarea regionala si la diverse initiative regionale.

Statul de drept

Inainte de aderare, CE a identificat o serie de motive de ingrijorare in domeniul justitiei si al statului de drept. Primul raport dupa aderare, emis de CE la data de 27 iunie 2008, a consemnat faptul ca autoritatile romane sunt angajate in procesul de reforma in justitie si au demonstrat bunavointa si determinare in multe domenii, mai ales in ce priveste elaborarea legislatiei, planurilor de masuri si programelor necesare. Va fi necesar sa fie continuate eforturile in vederea asigurarii unei separari eficiente a puterii executive, legislative si judiciare, care sa fie respectata de toti, si a intaririi justitiei la toate nivelurile. CE a recomandat de asemenea autoritatilor romane sa incurajeze un dialog deschis cu cetatenii prin cresterea transparentei reformelor in curs.

Aspecte legate de integritate

CE a identificat lupta impotriva coruptiei ca motiv deosebit de ingrijorare si a stabilit o serie de jaloane pentru monitorizarea progresului tarii in aceasta privinta. Primul raport, emis de CE dupa aderare, a constatat ca autoritatile romane au intensificat eforturile in lupta impotriva coruptiei, atat la nivel central cat, mai ales, la nivel local. Totodata, progresul inregistrat in tratarea judiciara a coruptiei la nivel inalt a fost evaluat ca "inca insuficient". S-a recomandat autoritatilor romane sa dezvolte o strategie coerenta anti-coruptie la nivel national si sa monitorizeze implementarea acesteia, in paralel cu intarirea capacitatii justitiei la toate nivelurile.

Coruptia este perceputa de catre cetateni ca una din problemele grave, asa cum a evidentiat "Analiza calitatii vietii in tranzitie", studiu realizat recent de BERD in colaborare cu Banca Mondiala. Indicele de Perceptie a Coruptiei (IPC) calculat de Transparency International pentru anul 2007 a plasat Romania pe locul 69 din 163 de tari, ceea ce aduce Romania pe locul unsprezece in cadrul tarilor in care opereaza Banca, si pe locul zece intre "noile" membre UE.

Societatea civila si drepturile omului

Constitutia prevede libertatea de intrunire si asociere, iar guvernul respecta aceste drepturi in practica. Guvernul nu impune restrictii asupra activitatii organizatiilor neguvernamentale (ONG-uri). Societatea civila din Romania este diversa si capabila sa influenteze politica publica.

Libertatea religioasa este respectata in general, desi organizatiile religioase "netraditionale" intampina uneori dificultati in ceea ce priveste inregistrarea.

Romania detine 18 minoritati etnice recunoscute, dintre care cea mai mare este cea a maghiarilor. Minoritatile au dreptul sa isi foloseasca limba materna in comunicarea cu autoritatile in zonele in care reprezinta cel putin 20 la suta din populatie, desi aceste prevederi nu sunt puse in aplicare peste tot la nivel local. Romii, care reprezinta 2,5 la suta din totalul populatiei, raman minoritatea etnica cea mai vulnerabila. Au fost depuse eforturi concertate pentru eliminarea inegalitatilor sociale ale populatiei rome prin reducerea nivelului de saracie si cresterea participarii la piata fortei de munca, precum si prin introducerea de masuri menite sa imbunatateasca conditiile de sanatate, locuinta si educatie.

In momentul de fata, mass media din Romania este in mare masura independenta si nu face obiectul presiunii politice. In pofida progresului semnificativ inregistrat in acest domeniu, persista motivele de ingrijorare privind coruptia in mass media si lipsa de transparenta a drepturilor de proprietate asupra acesteia.

Trafic de persoane

Conform rapoartelor periodice privind traficul de persoane emise de Departamentul de Stat al S.U.A., Romania continua sa fie o sursa si o tara de tranzit pentru traficul de barbatilor si femeilor pentru munca fortata si exploatare sexuala comerciala. In Romania, legea interzice traficul in scopuri de exploatare sexuala si de exploatare a muncii, si prevede pedepse suficient de aspre in cazul incalcarii ei. Rapoartele mai sus mentionate au crescut ratingul de tara in 2002. Cu toate acestea, conform ultimului raport, autoritatile nu respecta inca pe deplin standardele cu privire la eliminarea traficului.

In ultimii ani, Romania a demonstrat imbunatatiri vizibile in ceea ce priveste condamnarea traficantilor si protectia martorilor. Autoritatile au adoptat o serie de masuri in domeniul prevenirii traficului de persoane, pentru a aduce tara la nivelul de conformare totala cu standardele internationale.

ANEXA 3 – TRANZITIA IN SISTEMUL JURIDIC

BERD a efectuat si actualizeaza regulat o serie de evaluari ale tranzitiei in sistemul juridic in tarile in care opereaza, acordand o atentie deosebita anumitor domenii, care sunt relevante pentru activitatea de investitii: pietele de capital, legea societatilor si guvernanta corporativa, concesiunile, insolabilitatea, tranzactiile garantate si telecomunicatiile. Instrumentele existente evalueaza atat calitatea legilor “asa cum sunt redactate” (care mai este denumita si “acoperire”), cat si implementarea efectiva a legilor (care mai este denumita si “eficienta”). Toate rezultatele acestor evaluari pot fi consultate pe site-ul www.ebrd.com/law. Prezenta anexa prezinta un rezumat al rezultatelor inregistrate pentru Romania, insotite de comentarii ale expertilor juristi ai Bancii care au facut evaluarile.

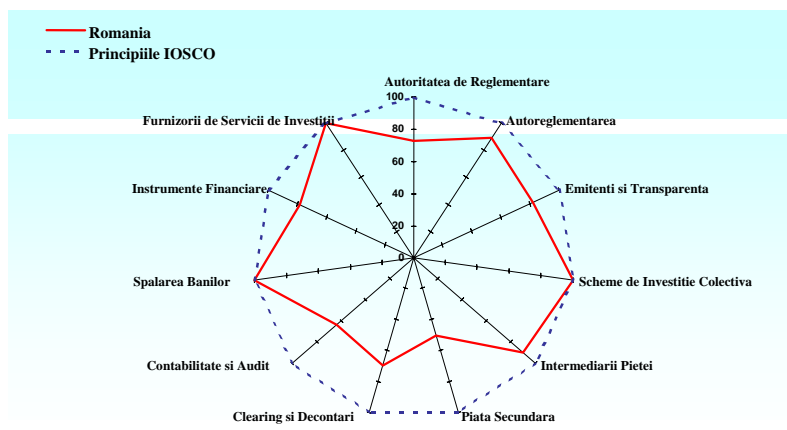
Pietele de capital

Legislatia primara care reglementeaza pietele de valori mobiliare in Romania este Legea Nr. 297/2004 (“Legea Pietei de Capital”), care a fost modificata ultima data in aprilie 2006. Legea Pietei de Capital unifica intr-o singura lege reglementarile anterioare cuprinse in diferite acte normative si transpune *acquis-ul comunitar* relevant in domeniul legislatiei pietelor de valori mobiliare.

Comisia Nationala a Valorilor Mobiliare din Romania (“CNVM”) este organismul de reglementare a pietei valorilor mobiliare. CNVM a fost infiintata in 1994 ca organism independent de reglementare, subordonat Parlamentului, avand autoritatea de a impune amenzi si de a emite reglementari cu caracter de lege. Veniturile CNVM provin din comisioane / tarife percepute pentru diverse operatiuni pe pietele de capital si nu depind de bugetul de stat. CNVM asigura supravegherea bursei de valori si a intermediarilor financiari, precum si a preluarilor, si are totodata autoritatea de a aplica prevederi privind informatiile privilegiate, precum si de a impune cerinte de diseminare de informatii.

Bursa de Valori Bucuresti (BVB), infiintata in 1995, este bursa de valori din Romania. Pe data de 8 decembrie 2005, BVB a fuzionat cu Rasdaq, cea de-a doua bursa din Romania infiintata in 1996 pentru a asigura o platforma de tranzactionare companiilor care faceau obiectul programului de privatizare in masa, conceputa dupa modelul bursei americane NASDAQ. In prezent, RASDAQ este denumirea uneia dintre pietele operate de Bursa de Valori Bucuresti. La sfarsitul anului 2006, capitalizarea pietei ajunsese la 28,2 miliarde USD, numarul companiilor cotate la bursa fiind 100.

Calitatea legislatiei referitoare la piata valorilor mobiliare – Romania (2005)

Nota: Extremitatea fiecarei axe reprezinta un punctaj ideal, respectiv corespunzator standardelor stabilite in *Obiectivele si Principiile Reglementarilor privind Valorile Mobiliare*, emise de IOSCO. Cu cat este mai extinsa ‘panza de paianjen’, cu atat legislatia tarii privind piata

valorilor mobiliare este mai aproape de aceste principii.

Sursa: Evaluarea BERD a Legislatiei privind Piata Valorilor Mobiliare 2005

Conform Evaluarii Legislatiei privind Piata Valorilor Mobiliare efectuata de BERD in 2005, s-a constatat ca Romania este la un nivel de "conformare medie" cu Obiectivele si Principiile Reglementarilor privind Valorile Mobiliare publicate de Organizatia Internationala a Comisiilor de Valori Mobiliare (IOSCO) – a se vedea diagrama de mai sus, care prezinta cateva deficiente mai ales in ce priveste legislatia pietei secundare si operatiunile de clearing si decontare. In momentul de fata, BERD actualizeaza aceasta evaluare si efectueaza un Studiu al Indicatorilor Juridici pentru testarea eficientei legislatiei referitoare la pietele de valori mobiliare (respectiv, modul in care functioneaza legea in practica). Rezultatele preliminare ale acestor doua initiative par sa indice o imbunatatire a calitatii legislatiei si un nivel de eficienta corespunzator.

Legea societatilor si guvernanta corporativa

Principalele legi care se ocupa de guvernanta corporativa sunt Legea nr. 31/1990 ("Legea societatilor comerciale"), modificata ultima data in decembrie 2006, si Legea Pietei de Capital – a se vedea sectiunea de mai sus referitoare la piata de capital. Ultimele modificari ale Legii Societatilor Comerciale au introdus o serie de principii juridice provenite din *acquis-ul comunitar* si s-au axat in principal pe societatile pe actiuni. In iunie 2000, a fost adoptat un Cod voluntar de Guvernanta Corporativa de catre Universitatea din Bucuresti, Asociatiile de Afaceri si Bursa de Valori Bucuresti, pentru aplicarea voluntara de catre companiile cotate la bursa.

In 2004, Evaluarea BERD a Sectorului de Guvernanta Corporativa a constatat ca legislatia referitoare la guvernanta corporativa din Romania are "un nivel scazut de conformare" cu standardele internationale stabilite in Principiile OECD de Guvernanta Corporativa. Se intelege ca, din 2004, au fost adoptate o serie de modificari ale legislatiei si se asteapta ca actualizarea Evaluarii BERD, care este in curs in momentul de fata, sa reflecte aceste schimbari.

Pentru a intelege cum functioneaza in practica legislatia referitoare la guvernanta corporativa, in 2005 BERD a efectuat doua studii de caz cu privire la tranzactii incheiate intre parti afiliate, avand ca obiect o companie codata la bursa si una necodata la bursa. Studiile de caz au evidentiat faptul ca actionarii minoritari au posibilitate limitata de actiune pentru a obtine informatii si numai o cerere adresata instantei pentru numirea unui auditor independent poate da rezultate efective. Cadrul de obtinere de reparatii ofera mai multe cai, dar procedura poate fi indelungata. In general, legislatia prevede actiuni clare, iar punerea in executare a hotararilor judecatoresti se imbunatateste, dar poate fi un aspect problematic. Analizand cadrul institutional, studiul a evidentiat faptul ca nivelul de competenta si experienta al instantelor de judecata, a procurorilor si a autoritatii de reglementare a pietei trebuie sa fie imbunatatit. Procedurile judiciare sunt anevoioase, si dau paratului numeroase posibilitati de obstructionare. Precedentele juridice sunt greu de gasit, iar coruptia si partialitatea hotararilor judecatoresti sunt inca raportate ca probleme.

Concesiuni

Pana nu demult, Romania avea probabil una dintre cele mai complicate si mai inconsecvente legislatii referitoare la concesiuni dintre noile state membre UE. Totusi, in 2006, Guvernul a adoptat Ordonanta de Urgenta 34/2006 referitoare la atribuirea contractelor de achizitie publica, a contractelor de concesiune de lucrari publice si a contractelor de concesiune de servicii publice (Actul legislativ 34/2006). Prin adoptarea Actului legislativ 31/2006 au fost abrogate acte legislative vechi referitoare la concesiune, inclusiv legea achizitiilor publice, legea concesiunilor si legea parteneriatelor publice private (PPP).

Reflectand Directivele UE relevante, Ordonanta de Urgenta 34/2006 se refera la un contract de concesiune de lucrari sau servicii publice printr-un contract de achizitie publica in care compensatia pentru lucrarile sau serviciile efectuate de catre concesionar consta fie numai in dreptul de a exploata constructia sau serviciile, fie in acest drept si plata de catre concedent.

Orice entitate juridica, inclusiv o entitate publica, sau o persoana fizica, sau un consortiu pot deveni concesionari. O concesiune poate fi acordata de catre un organism public sau o institutie publica la nivel central, regional sau local. In conformitate cu Ordonanta de Urgenta 34/2006, pot fi folosite urmatoarele proceduri competitive de acordare a unei concesiuni: licitatie deschisa; licitatie restrictionata; dialog competitiv incheiat cu o oferta finala; negocieri; invitatie la licitatie; sau oferta de solutii. In cazul in care valoarea lucrarilor sau serviciilor este mai mica de 5.000 Euro, se prevede contractarea directa. Pe langa Ordonanta de Urgenta 34/2006 referitoare la concesiuni de lucrari si servicii publice, Ordonanta Guvernamentala de Urgenta 54/2006 (Actul legislativ 54/2006) reglementeaza concesiunea de active publice. O deficiente sau particularitate a Ordonantei Guvernamentale de Urgenta 54/2006, care poate afecta potentiala "bancabilitate" a proiectelor de finantare, este aceea ca, exceptand cazul in care concesionarul este o companie detinuta sau controlata de stat, transferul de concesiuni este restrictionat. Termenul maxim pentru concesiuni este de 49 de ani.

Ca o continuare la Ordonanta de Urgenta 34/2006, tot in anul 2006 a fost adoptata Reglementarea Guvernamentala 925, ("Reglementarile"). Reglementarile contin reguli de introducere a Ordonantei de Urgenta 34/2006 privind cerintele de calificare, selectie, participare si adjudecare, publicarea anunturilor de intentie, participare si adjudecare, precum si aplicarea procedurilor de adjudecare, contractul cadru, evaluarea ofertelor, etc.

Reglementarile contin diverse modele, specifica in linii mari regulile de procedura, regulile de aplicare a contractului cadru si regulile de stabilire a garantiilor de participare la licitatie si de performanta.

Romania are un istoric destul de bogat in ce priveste acordarea de concesiuni, desi, pana nu demult, legislatia sa referitoare la concesiuni nu era considerata ideala. Noua legislatie a adus imbunatatiri ale cadrului legislativ, dar trebuie sa mai fie testata in practica inainte de a putea fi detectate punctele sale forte si slabe.

Insolvabilitate

Falimentul si insolvabilitatea sunt reglementate in principal de Legea referitoare la Procedura de Insolvabilitate ("Legea Insolvabilitatii"), intrata in vigoare la data de 21 iulie 2006. Legea a

inlocuit Legea anterioara referitoare la Procedura de Reorganizare Judiciara si Faliment, (“legea anterioara”), care a fost apreciata ca una dintre cele mai avansate legi din tarile in care opereaza BERD. Legea Insolvabilitatii a intrat in vigoare dupa finalizarea Evaluarii BERD din 2006 a Sectorului Insolvabilitatii, motiv pentru care aceasta lege nu a fost inca analizata de catre BERD; totusi, trebuie remarcat ca legea anterioara a fost cotate ca avand un „nivel ridicat de conformitate” cu standardele internationale. Noua lege, care reprezinta o imbunatatire semnificativa fata de predecesoarea ei intr-o serie de domenii, a fost conceputa pentru conformarea tarii cu directivele Comisiei Europene.

O imbunatatire majora este procesul de initiere a unei proceduri de insolvabilitate, care potrivit legii anterioare, dura pana la sase luni. Conform Legii Insolvabilitatii, solicitantul stie imediat daca se va initia o procedura de faliment sau o procedura generala (care poate duce la faliment sau la restructurare), sau daca cererea va fi respinsa.

Legea Insolvabilitatii contine mai multe prevederi menite sa imbunatateasca drepturile creditorilor. In momentul de fata, creditorii au un cuvânt mult mai greu de spus in ce priveste selectia administratorilor judiciari. Desi instanta continua sa aiba autoritatea de a numi administratorul temporar, creditorii, prin Adunarea Creditorilor, au dreptul sa numeasca administratori si sa inlocuiasca administratorii numiti de instanta. De asemenea, creditorii petitionari au dreptul sa sugereze instantei un anume administrator spre a fi numit in cazul in speta. Adunarea Creditorilor are totodata acces deplin la rapoartele administratorului sau lichidatorului, inclusiv la deciziile referitoare la aprobarea pretentiilor si la distribuirea activelor.

Totodata, Legea Insolvabilitatii imbunatateste situatia debitorilor, permitandu-le sa ramana in posesia activelor companiei si sa mentina controlul asupra conducerii. Debitorii au de asemenea dreptul sa elaboreze planuri de restructurare, schimbare care ar trebui sa faciliteze procesele de restructurare, desi lipsa de prevederi referitoare la detinerea de finantare de catre debitori constituie o problema semnificativa.

Totodata, tara a imbunatatit semnificativ modul de reglementare a administratorilor numiti pe perioada de insolvabilitate. A fost infiintata Asociatia Nationala a Practicienilor in Insolvabilitate, o organizatie care isi stabileste si aplica propriile reglementari de functionare, autorizata sa supravegheze practica insolvabilitatii. Asociatia organizeaza examene de certificare, cursuri de pregatire profesionala si investigatii disciplinare. Participarea ca membru in organizatie este obligatorie pentru toti practicienii. De asemenea, Asociatia a primit responsabilitatea de a opera un fond, platit de catre guvern, din care se achita taxele administratorilor numiti pe perioada insolvabilitatii atunci cand activele debitorului sunt insuficiente. Romania ramane una din putinele tari care au un astfel de fond.

Legea Insolvabilitatii constituie un pas pozitiv pentru tara. Este o lege progresista care satisface multe dintre cerintele unei legi moderne a insolvabilitatii. Ramane ca legea sa fie aplicata in mod corect, transparent si eficient.

Tranzactii garantate

Garantiile reale mobiliare sunt reglementate de legea denumita “Regimul juridic al garantiilor reale mobiliare” (Titlul VI ale Legii nr. 99/1999, in cele ce urmeaza denumita “Legea garantiilor reale mobiliare”), publicata in Monitorul Oficial din 27 mai 1999. Legea a intrat in vigoare o

data cu constituirea Arhivei Electronice de Garantii Reale Mobiliare, la sfarsitul lunii decembrie 2000.

Legea garantiilor reale mobiliare permite constituirea de garantii cu sau fara depozitare, supuse inregistrarii intr-un registru electronic ("Arhiva"). Legea este, in general, foarte moderna si orientata spre economia de piata, cuprinzand o serie de trasaturi ce corespund cerintelor de eficienta economica ale pietei de credit (cum ar fi posibilitatea de a descrie, in general, activele cu care se garanteaza si de a acoperi intreprinderea in totalitate). Exista indicii ca avocatii s-au familiarizat cu aceasta lege. Arhiva este administrata la nivel central de Ministerul Justitiei, prin intermediul unor organizatii diverse (ex. Camera Notarilor, Camera de Comert) care functioneaza ca organisme autorizate de inregistrare.

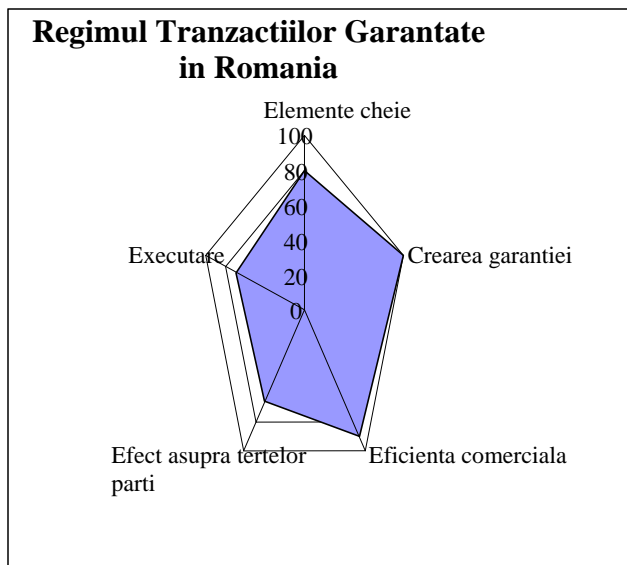
Legea garantiilor reale mobiliare ofera de asemenea modalitati de executare silita initiate de creditor, fara interventia instantei. Cu toate acestea, executarea silita poate fi obstructionata de un cadru institutional deficitar si de catre debitor. In afara de aceasta, nu este clara pozitia creditorului garantat in caz de faliment si anumite revendicari, cum sunt revendicarile privind plata impozitelor, pot avea prioritate fata de revendicarile unui creditor garantat inregistrat. Cu toate acestea, in general, Romania a creat unul din regimurile cele mai avansate pentru tranzactiile garantate cu bunuri mobiliare din regiunea in care activeaza BERD.

Garantiile reale imobiliare (ipoteka) sunt reglementate de Codul Civil si de Legea Creditului Ipotecar din 1999 (cu modificarile ulterioare) care reglementeaza creditele acordate pentru finantarea investitiilor imobiliare. Si in acest caz, Romania a creat un regim juridic care functioneaza bine si care deserveste in mod corespunzator nevoile economiei. Un contract de ipoteka trebuie sa fie notarizat inainte de a fi inregistrat in Registrul Funciar. Registrul Funciar este pastrat de Agentia Nationala de Cadastru si Publicitate Imobiliara si exista 177 de oficii in intreaga tara. Baza de date este pastrata sub forma de documente tiparite si nu este centralizata, desi se fac eforturi in vederea computerizarii totale a registrului.

In cazul neindeplinirii obligatiilor contractuale de catre debitor, ipoteka poate fi pusa in executare numai prin interventia unei instante judecatoresti, prin licitatie publica efectuata de un executor sau un functionar executor bancar autorizat. Creditorul trebuie sa obtina o stampila de executare silita a instantei pe contractul de ipoteka precum si autorizarea de a valorifica proprietatea. Executarea unei ipoteci dureaza 6 – 9 luni, iar veniturile obtinute din vanzare sunt deseori sub pretul de piata al proprietatii. Pot sa apara dificultati cand executarea este contestata de debitor, insa, conform rapoartelor, aceasta nu este o problema frecventa.

S-a dezvoltat si o piata ipotecara secundara: in martie 2006, au fost adoptate trei noi legi (Legea nr. 33/2006 referitoare la Bancile de Credit Ipotecar, Legea nr. 32/2006 privind Obligatiile Ipotecare si Legea nr. 31/2006 privind Securitizarea Creantelor), precum si amendamente la Legea nr. 190/1999 privind Creditul Ipotecar. Cei interesati au sustinut in unanimitate noul pachet legislativ si au remarcat importanta acestuia pentru continuarea dezvoltarii pietei ipotecare din Romania. Cu toate acestea, pana in prezent, nu s-au emis garantii ipotecare si mai este inca nevoie de timp si de eforturi in acest sens.

Analiza regimului juridic al tranzactiilor garantate din Romania, 2005

Nota: Punctaj pe o scara de la 1 la 100, unde 100 reprezinta regimul juridic si practic cel mai avansat.

Sursa: Studiul BERD al Tranzactiilor Garantate, 2005

Telecomunicatii

Sectorul telecomunicatiilor din Romania este reglementat in prezent de Autoritatea Nationala de Reglementare pentru Comunicatii si Tehnologia Informatiei (ANRCTI) si are la baza un cadru legislativ care cuprinde Ordonanta Guvernamentala de Urgenta Nr. 79/2002, Ordonanta Guvernamentala Nr. 591/2002, si Legea 239/2005, cu modificarile si completarile ulterioare. Acest cadru primar este suplimentat de numeroase reglementari care privesc, printre altele, accesul si interconectarea, protectia datelor, alocarea numerelor si definirea ponderii semnificative pe piata si obligatiile aferente. Mare parte din cadrul actual de reglementare al Uniunii Europene (UE) a fost transpus in legislatia interna inainte de aderarea Romaniei la UE in 2007. Ministerul Comunicatiilor si Tehnologiei Informatiei (MCTI) este raspunzator de politica din acest sector.

ANRCTI a fost infiintata ca autoritate independenta in acest sector in anul 2002 si are responsabilitatea supravegherii zilnice a pietei telecomunicatiilor si a implementarii cadrului legislativ si de reglementare. ANRCTI este de asemenea raspunzatoare pentru administrarea acordarii numerelor si pentru eliberarea licentelor.

Piata a fost pe deplin liberalizata oficial la inceputul anului 2003, prin abolirea drepturilor exclusive ale RomTelecom (fostul operator impus, care detinea monopolul). Desi, de la aceea data, s-au acordat licente de prestare de servicii unui mare numar de operatori alternativi, RomTelecom continua sa domine piata de telefonie fixa. Din cauza lipsei de investitii din timpul erei comuniste, "densitatea" liniilor telefonice fixe nu a crescut peste 20% (mai putin decat jumatate din media UE) si o serie de zone rurale nu au inca serviciu de telefonie fixa. Aceasta lipsa de infrastructura pentru telefonie fixa a determinat un nivel ridicat de inlocuire a telefoanelor fixe cu telefoane mobile in tara.

Criticile Comisiei Europene la adresa sectorului comunicatiilor din Romania au determinat autoritatile sa ia masuri in vederea armonizarii formale cu cadrul actual de reglementare cu mult inainte de recenta aderare a tarii la Uniunea Europeana. Acum, cand regulile cadrului actual de reglementare din UE sunt in mare masura adoptate, atentia se indreapta spre finalizarea acestui proces, iar ANRCTI intervine ferm, acolo unde este cazul, pentru a asigura implementarea practica a acestui cadru. Data fiind nevoia de investitii private in reseaua de telefonie fixa, ANRCTI trebuie sa asigure eliminarea tuturor obstacolelor inutile si adoptarea tuturor masurilor de reglementare necesare pentru sprijinirea concurentei.

ANEXA 4 - ASPECTE LEGATE DE MEDIU

Armonizarea cu Legislatia de Mediu a UE

Principalul obiectiv al autoritatilor romane in domeniul protectiei mediului este transpunerea legislatiei de mediu a UE ('Acquis-ul Comunitar') in legislatia nationala. *Acquis-ul Comunitar* contine peste 200 de legi care acopera diferite domenii, cum ar fi poluarea apei si aerului, gestionarea deseurilor si a substantelor chimice, protectia naturii, gestionarea poluarii industriale si protectia impotriva poluarii fonice. Raportul Comisiei din octombrie 2005 constata gradul ridicat de aliniere a Romaniei la "*acquis-ul comunitar*" si subliniaza totodata nevoia de a continua eforturile de implementare si punere in aplicare.

In ce priveste **legislatia orizontala**, aceasta a fost adoptata cu privire la proceduri de evaluare a impactului asupra mediului si de evaluare strategica a mediului, inclusiv proceduri de comunicare in vederea consultarii publicului si a transmiterii de indicatii privind implementarea. Au fost ratificate acorduri internationale, cum ar fi Conventia de la Aarhus si Conventia de la Espoo privind Evaluarea Impactului asupra Mediului in Context Transfrontalier; de asemenea, Romania a elaborat un proiect de lege pentru adoptarea amendamentelor la Conventia de la Aarhus cu privire la organismele modificate genetic, precum si cu privire la ratificarea Protocolului de la Kiev (referitor la evaluarea strategica a mediului) la Conventia de la Espoo. S-a acordat instruire in acest domeniu, cu sprijinul programului PHARE.

In domeniul **gestionarii deseurilor**, exista legislatie in vigoare in ce priveste utilizarea namolului ca ingrasamant in agricultura, normele referitoare la gropile de gunoi, ambalaje si deseurile din ambalaje, transportul deseurilor, vehiculele scoase din uz si deseurile de echipamente electrice si electronice. S-a realizat inchiderea sau refacerea gropilor de gunoi existente si infiintarea unor gropi de gunoi noi conform planurilor regionale de gestionare a deseurilor. S-a elaborat legislatie in vederea implementarii Reglementarii CE 2006 privind transporturile de deseuri. Ministerul Mediului si Dezvoltarii Durabile a fost desemnat autoritatea competenta in domeniul transporturilor de deseuri, dar este necesar sa se continue intarirea capacitatii administrative la nivel regional si municipal si sa se asigure cooperarea intre autoritati. De asemenea, au fost adoptate planuri regionale de gestionare a deseurilor.

In domeniul **calitatii apei**, "*acquis-ul*" privind apele uzate din mediul urban si deversarea substantelor periculoase in apele de suprafata a fost transpus, desi mai sunt necesare masuri in acest sens. Legea referitoare la apa a fost modificata pentru a fi aliniata cu Directiva Cadru referitoare la Apa si cu legislatia privind apa potabila. A fost adoptata legislatia referitoare la un sistem integrat de monitorizare a poluarii cu nitrati si la aprobarea programelor de monitorizare a poluantilor proveniti din agricultura. De asemenea, au fost adoptate reglementari referitoare la monitorizarea calitatii apei cu privire la anumite substante periculoase si la norme de igiena privind apa imbuteliata. Romania a luat masuri in vederea declararii intregului sau teritoriu ca zona sensibila in scopul tratarii apelor uzate din mediul urban. S-au elaborat planuri de masuri pentru zonele foarte populate, si s-a facut o evaluare a infrastructurii existente de tratare a apei uzate. S-a elaborat o metodologie de desemnare a zonelor vulnerabile la poluarea cu nitrati.

A fost adoptata legislatia privind **controlul poluarii industriale si gestionarea riscurilor**, care reglementeaza si problema autorizatiilor integrate. Data limita pentru emiterea permiselor de functionare pentru instalatiile care intra sub incidenta Directiveri UE privind Prevenirea si Controlul Integrat al Poluarii (IPPC) a fost 30 octombrie 2007. A fost realizat un registru al emisiilor poluante. Conventia privind Efectele Transfrontaliere ale Accidentelor Industriale a fost ratificata in martie 2003. Transpunerea a fost finalizata, inclusiv in ce priveste incinerarea deseurilor, instalatiile mari de ardere si compusii volatili rezultati din utilizarea solventilor organici.

In ce priveste **securitatea nucleara si protectia impotriva radiatiilor**, s-au inregistrat progrese in ce priveste publicarea noilor norme, dar mai sunt inca multe de facut in special in ce priveste supravegherea transporturilor de deseuri radioactive. S-a facut un inventar al practicilor care implica riscul de radiatii care cauzeaza ionizare. S-a creat o data de baze a cererilor de autorizatii si a autorizatiilor emise pentru transporturile de materiale radioactive.

In domeniul **zgomotului**, a fost efectuata o evaluare a nivelului de zgomot si au fost identificate aglomerarile urbane, autostrazile, caile ferate si aeroporturile relevante.

Exista legislatie in vigoare referitoare la **protectia naturii** si continua sa se inregistreze progrese in ceea ce priveste pregatirea retelei Natura 2000. Cu ajutorul organizatiilor neguvernamentale, au fost identificate obiective care prezinta interes pentru Comunitate si Zone Speciale de Protectie. Este necesar sa se continue eforturile in ce priveste sensibilizarea publicului si incurajarea participarii tuturor celor interesati la procesul de implementare. Trebuie sa creasca capacitatea administrativa. De asemenea, Romania a facut progrese in domeniul **substantelor chimice** si a **organismelor modificate genetic**. A fost adoptata legislatia privind substantele care distrug stratul de ozon si aprobarea programului national actualizat de scoatere treptata din uz a acestora. Au fost definite reguli referitoare la substantele chimice nocive.

In domeniul **calitatii aerului**, legislatia in vigoare, se refera in mod special la continutul de sulf al combustibililor lichizi, desemnarea organismelor de control, emisiile de compusi organici volatili, emisiile provenite de la utilaje mobile nerutiere si conditiile de desfacere pe piata a gazolinei si motorinei. S-au definit zone de evaluare si gestionare a calitatii aerului. S-a efectuat o evaluare preliminara a calitatii aerului si s-a creat o retea de monitorizare a calitatii aerului pentru zonele dens populate. S-au publicat proceduri de elaborare si implementare a planurilor si programelor de gestionare a calitatii aerului si s-a aprobat un plan national de masuri si strategii pentru protectia atmosferei. Cu toate acestea, trebuie sa se continue elaborarea si implementarea de planuri de masuri si sisteme de monitorizare.

Protectia stratului de ozon si modificarea climei

Romania este semnatară a Convenției pentru Protecția Stratului de Ozon și a amendamentelor la aceasta. Ministerul Mediului și Gospodării Apelor (MMGA) a înființat un Secretariat pentru Protecția Stratului de Ozon și a stabilit obiective de reducere la zero în intervalul 2005 - 2015 a substanțelor care distrug stratul de ozon.

În ce privește modificarea climei, România a ratificat Convenția Cadru privind Modificarea Climei și Protocolul de la Kyoto. În 2006, Directiva prin care se stabilește o schemă de comercializare a emisiilor de gaze cu efect de seră a fost transpusă în legislația națională o dată cu Directiva referitoare la mecanismele flexibile stabilite prin Protocolul de la Kyoto. În baza transunerii Directivei UE privind Schema de Comercializare a Emisiilor (ETS), au fost elaborate proceduri ulterioare de autorizare, monitorizare, raportare și de acreditare a verificatorilor.

Autoritățile de mediu din România au continuat activitatea de inventariere și autorizare a instalațiilor care fac obiectul Directivei UE privind Schema de Comercializare a Emisiilor (ETS) și de finalizare a propunerii pentru Planul Național de Alocare pentru ultimul an din prima perioadă de alocare (2007) precum și pentru toată cea de-a doua perioadă de alocare (2008-2012), care a fost înaintată CE spre aprobare.

Zone protejate și biodiversitatea

Romania este o țară cu un nivel foarte ridicat de biodiversitate, atât la nivelul ecosistemelor cât și la nivelul speciilor. Ecoregiunile includ tipuri de ecosistem acvatic și terestru caracteristice pentru zona de coastă și litoral a Mării Negre, stepa, pădure –stepa, deal, munte, lacuri, râuri și pajistile din zona acestora, zone umede, pasuni, mlaștini și zone stancoase, inclusiv ecosistemul specific al Deltei Dunării. România are o bogăție naturală unică, oferită de Munții Carpați (65% din ecoregiunea Carpată), precum și de una din cele mai importante zone umede din Europa, Delta Dunării. România are peste o treime din populația de specii carnivore din Europa și aproximativ 300.000 ha de păduri virgine.

În cadrul procesului de aderare, România va trebui să implementeze rețeaua Natura 2000, în conformitate cu cerințele UE. Această rețea va contribui la conservarea speciilor și habitatelor de interes comunitar, dintre care parte sunt deja protejate prin sistemul existent de zone naționale protejate.

În România, există 13 Parcuri Naționale, 13 Parcuri Naturale, precum și Rezervația Biosferei “Delta Dunării”. Suprafața totală a Parcurilor Naționale, Parcurilor Naturale și Rezervațiilor Biosferei este de 1.687.512 ha (121.780 ha suprafață maritimă), care reprezintă 7% din suprafața

totala terestra a tarii. In afara de Parcurile Nationale, Parcurile Naturale si Rezervatiile Biosferei, exista 935 de rezervatii stiintifice, monumente ale naturii si rezervatii naturale cu o suprafata totala estimata la 180.000 ha. In consecinta, suprafata terestra totala a zonelor naturale protejate reprezinta aproximativ 8% din suprafata totala terestra a tarii la sfarsit de an 2005. Pana la sfarsit de an 2013, aceasta cifra ar trebui sa ajunga la 15%.

In cadrul retelei nationale de zone protejate, una dintre cele mai importante este Delta Dunarii, care are un triplu statut international: Rezerva a Biosferei, Obiectiv Ramsar si Obiectiv al Mostenirii Culturale si Naturale Mondiale. Datorita starii de conservare a ecosistemelor si speciilor salbatice existente, Consiliul Europei a conferit Deltei Dunarii Diploma Europeana.

Toate zonele protejate, inclusiv viitoarele obiective Natura 2000 se vor confrunta cu provocari semnificative in ce priveste gestionarea conservarii si mentinerea starii favorabile de conservare, in cazul in care nu se planifica si nu se implementeaza masuri corespunzatoare care sa ii incurajeze pe proprietarii privati de pamant sa incorporeze reseaua biodiversitatii in practicile de utilizare a pamantului. Este important de subliniat ca reseaua existenta de zone protejate, care va include o mare parte din reseaua Natura 2000, nu dispune de infrastructura necesara pentru o gestionare eficienta. In scopul imbunatatirii gestionarii sistemului de zone protejate, care va deveni o retea complexa de zone protejate de importanta nationala si de obiective Natura 2000, in anul 2007 a fost stabilit cadrul juridic pentru o Agentie Nationala pentru Zonele Naturale Protejate si Conservarea Biodiversitatii (AGZNPCB). Desi termenul limita pentru infiintarea Agentiei nu a fost respectat, se fac progrese in acest sens.

Educatia privind mediul, sanatatea ocupationala si securitatea

Romania a intreprins o serie de initiative in domeniul educatiei privind mediul. Scolile si universitatile din Romania includ cursuri cu tematica din domeniul mediului in programa de studii. Cele mai multe companii din sectoarele public si privat au adoptat sisteme de management al mediului care includ si pregatirea profesionala a personalului in probleme de mediu.

Consultarea publicului si organizatiile de mediu

Romania a ratificat Conventia UNECE privind Accesul la Informatie, Participarea Publicului si Accesul la Justitie in Probleme de Mediu (Conventia de la Aarhus) in 2000, si Conventia UNECE privind Evaluarea Impactului asupra Mediului in Context Transfrontalier (Conventia de la Espoo), in anul 2001. In momentul de fata, se implementeaza legislatia pentru satisfacerea cerintelor acestor Conventii.

Mai multe proiecte PHARE de asistenta tehnica au stabilit linii directoare privind consultarea si instruirea publicului. O organizatie a societatii civile (StrawberryNet) a raportat ca in Romania sunt active 168 de grupari de mediu inregistrate.

Proiecte de crestere a capacitatii

Cu sprijinul programului PHARE, s-a realizat transpunerea aproape integrala a legislatiei UE in legislatia orizontala, in domeniul substantelor chimice, gestionarii deseurilor, controlului poluarii industriale, calitatii aerului si protectiei impotriva poluarii fonice. Proiectele PHARE au avut o contributie substantiala la intarirea capacitatii administrative la nivel central, regional si local, prin organizarea de sesiuni de instruire sau seminarii de informare pe diferite teme de mediu, dotarea cu echipamente de monitorizare a calitatii mediului, calculatoare, software, etc.

Prin programul PHARE pentru perioada 2005-2006, se vor initia scheme de ajutoare financiare nerambursabile in alte sectoare de mediu (aer, Prevenirea si Controlul Integrat al Poluarii (IPPC), apa, protectia naturii) in care sectorul privat va fi luat in considerare ca beneficiar.

Investitiile finantate prin programul PHARE pentru sectorul protectiei mediului se ridica la 276 milioane Euro, acordandu-se o atentie speciala investitiilor pentru implementarea legislatiei europene de mediu. In momentul de fata, programul PHARE contribuie cu aproximativ 19 milioane Euro la pregatirea proiectelor ce urmeaza a fi finantate din Fondurile Structurale si de Coeziune. In perioada 2007-2013, Romania se asteapta sa primeasca aproximativ 4,5 miliarde Euro din Fondurile Structurale si de Coeziune pentru investitii de mediu.

In perioada 2000-2005, au fost aprobate 42 de proiecte pentru finantare ISPA: 29 de proiecte pentru calitatea apei, 7 proiecte pentru gestionarea integrata a deseurilor si 6 proiecte de asistenta tehnica. Valoarea totala a proiectelor se ridica la aproximativ 1,45 miliarde Euro, din care 1,04 milioane Euro reprezinta ajutoare financiare nerambursabile ISPA, cofinantarea fiind asigurata din credite IFI (in special credite acordate de BEI si BERD, dar si credite acordate de o banca germana, KfW), acorduri bilaterale (Ministerul Mediului din Danemarca), bugete de stat si locale. Dupa aderarea Romaniei, s-a solicitat sprijinul ISPA si pentru un numar de 40 de proiecte majore ce urmeaza a fi realizate in domeniul alimentarii cu apa si a gestionarii deseurilor, aflate in curs de pregatire in momentul de fata.

Facilitatea Globala de Mediu (FGM) asigura sprijin financiar pentru protectia mediului la nivel global prin crearea unui fond special si alocarea acestuia pentru proiecte globale, avand ca obiect conservarea biodiversitatii, modificarea climei, poluantii organici persistenti, controlul fenomenului de desertificare, alimentarea cu apa pe plan international si protectia stratului de ozon. Pana in prezent, Romania a realizat 20 de proiecte finantate de FGM, dintre care 8 proiecte la nivel de tara si 12 proiecte la nivel regional, majoritatea referitoare la protectia apelor Marii Negre si Dunarii.

In vederea sprijinirii dezvoltarii de proiecte in cadrul Planului National de Masuri de Mediu (PNMM), a fost infiintat un Fond de Mediu. Fondul de Mediu are ca scop stimularea unui numar limitat de investitii de mediu de interes public, acordand prioritate investitiilor incluse in PNMM. Fondurile sunt canalizate in general catre proiecte / achizitii de echipamente pentru o tehnologie curata si proiecte de gestionare a deseurilor (inclusiv deseuri periculoase).

Initiative recente de mediu in cadrul proiectelor BERD

Pentru a ajuta la reducerea nivelului de degradare a mediului mostenit din trecut si pentru a incuraja imbunatatirea calitatii mediului, Banca include planuri de masuri de mediu in majoritatea proiectelor sale.

Extinderea retelei de alimentare cu apa si canalizare din Oradea: In 2007, Banca a fost de acord sa ajute finantarea constructiei a 108 km de conducte noi de alimentare cu apa; 140 km de conducte noi de canalizare; 99 km de canale colectoare de apa pluviala; si un sistem de pompare secundar pentru a asigura presiune suficienta a apei in reseaua extinsa din Oradea. Proiectul va rezolva aspecte legate de infrastructura din Oradea si va reduce poluarea raului Crisul Repede la granita dintre Ungaria si Romania. In Oradea, exista 85,5 km de strazi in care aproximativ 26.000 de locuitori nu sunt racordati la sistemul de alimentare cu apa si canalizare. In aceste zone, apa uzata este deversata in santuri sau direct in rau, ceea ce are drept rezultat contaminarea apei freatice.. Pentru acest proiect nu exista un plan de masuri de mediu, insa Banca va cere companiei sa se conformeze bunelor practici de gestionare, recunoscute pe plan international, aplicabile in domeniul reabilitarii si/sau constructiei de conducte, precum si cu Conventia ILO privind folosirea fortei de munca. De asemenea, compania va trebui sa imbunatateasca procedura de solutionare a reclamatiilor publicului ce urmeaza a fi folosita in timpul lucrarilor de reabilitare / constructie a conductelor.

Termoficare urbana in Timisoara: In 2006, BERD a fost de acord sa acorde un credit de 15 milioane dolari S.U.A. in favoarea Colterm, compania de termoficare urbana detinuta de municipalitatea Timisoara. Finantarea va fi folosita pentru inlocuirea vechilor cazane care functioneaza pe gaz, care produc numai caldura, cu cazane cu functionare mixta pe gaz si aburi, care genereaza caldura si energie electrica. Noile cazane vor produce caldura in conditii mai eficiente, vor reduce poluarea aerului si emisiile de bioxid de carbon. Acesta este primul proiect din Romania care leaga in mod direct finantarea unui proiect de creditele carbon. Se preconizeaza ca noile cazane vor reduce emisiile de CO₂ cu peste 120.000 tone pe an, ceea ce va duce la o reducere a emisiilor de bioxid de carbon de aproximativ 800.000 de tone in perioada 2008 - 2012. Se preconizeaza ca se vor genera in jur de 4 milioane dolari S.U.A. in credite carbon. BERD va achizitiona creditele rezultate in numele Olandei.

Soseaua de centura a orasului Constanta: In 2006, Banca a finantat un proiect de constructie a unei sosele de centura nord-sud in orasul Constanta, care va face legatura cu autostrada Bucuresti - Constanta, reabilitarea a zece poduri strategice (care traverseaza Dunarea sau Canalul Dunare – Marea Neagra) in judetul Constanta si lucrari de reparatii si reabilitare in 98 de zone afectate de inundatii (sectiuni de drum si poduri) aflate pe reseaua nationala de drumuri. Se preconizeaza ca soseaua de centura va avea un efect pozitiv semnificativ asupra problemelor de trafic ale orasului, in special prin redirectionarea traficului greu generat de port in afara centrului orasului Constanta si asigurarea unei rute cu flux continuu pentru traficul mare de turisti din Bucuresti si din nordul Romaniei catre popularele statiuni de pe litoral, situate la sud de Constanta.

Facilitate de Credit Municipal pentru Mediu: Facilitatea a fost creata in 2000 si a fost destinata sa asigure cofinantare pentru investitiile finantate din programul ISPA al UE in sectoarele alimentarii cu apa, tratarii apelor uzate si gestionarii deseurilor solide, in municipalitatile din Romania. Proiectul are ca obiect investitii in facilitati de alimentare cu apa, tratare a apelor uzate

si gestionare a deseurilor solide in vederea conformarii cu cerintele de aderare UE referitoare la standardele de mediu. Pana in prezent, au fost finantate 9 proiecte in cadrul acestei facilitati de credit, inclusiv facilitati de alimentare cu apa, tratare a apelor uzate si gestionare a deseurilor solide din Constanta, Iasi, Arad, Brasov, Oradea, Targu Mures, Sibiu, Timisoara si Bacau.

Intermediari financiari: BERD continua sa colaboreze cu intermediari financiari din Romania, care trebuie sa implementeze procedurile Bancii privind administrarea riscurilor de mediu, pentru a se asigura ca clientii intermediarilor financiari respecta, ca cerinta minima, standardele nationale privind mediul, sanatatea, securitatea si forta de munca. Incepand cu strategiei BERD din 2003 pentru Romania, BERD a organizat in Romania o serie de seminarii de instruire a bancilor locale, pentru a le ajuta sa inteleaga natura procedurilor de mediu ale Bancii si modul de implementare corecta a acestora. Seminariile au fost destinate direct, atat personalului de credit, cat si unor grupuri de instruire interna care au asigurat ulterior instruirea personalului de credit. Printre institutiile financiare care au beneficiat de instruire se numara Procredit Bank, Bank Post, Alpha Bank, Alpha Leasing, Banca Romaneasca, BT Leasing, OTP Romania (fosta Robank) si Banca Comerciala Romana. In octombrie 2007, Banca, in calitate de presedinte al Grupului Operativ al Institutiilor Financiare din Europa Centrala si de Est – UNEP, va participa la Seminarul Intermediarilor Financiari UNEP avand ca tema un sistem bancar sustenabil, ce va avea loc la Bucuresti.

ANEXA 5 - PLAN DE COOPERARE PE TERMEN LUNG IN DOMENIUL ENERGETIC PENTRU ROMANIA

I OBIECTIV

BERD deruleaza in Romania o serie de activitati in sectorul energiei durabile. In cadrul acestui proces, Banca are un dialog activ cu Guvernul Romaniei ("Guvernul") in vederea identificarii si prioritizarii actiunilor corespunzatoare si a clarificarii domeniilor in care vor fi necesare cooperarea si sprijinul Guvernului. Prezenta Anexa stabileste principalele domenii de activitate si cooperare legate de prioritatile cheie identificate in documentul principal de prezentare a Strategiei.

II CONTEXT

In pofida progreselor semnificative inregistrate in ultimii ani, Romania este inca in urma altor tari UE din punctul de vedere al intensitatii energetice, care este de 1,44 ori mai mare decat media din cele 25 de tari membre UE¹.

Imbunatatirea eficientei si securitatii energetice, promovarea resurselor de energie regenerabila si reducerea intensitatii carbonului la nivelul economiei sunt recunoscute de Guvern ca prioritati nationale majore, dupa cum reiese din urmatoarele documente strategice:

- Legea Eficientei Energetice
- Planul National de Masuri in domeniul Eficientei Energetice pentru perioada 2007-2010
- Strategia Nationala pentru Eficienta Energetica in perioada 2003-2015
- Strategia Nationala pentru Valorificarea Surselor de Energie Regenerabila
- Programul de Termoficare Urbana pe perioada 2006-2009
- Programul National de Reabilitare Termica
- Strategia Nationala si Planul de Masuri pentru perioada 2005 - 2007 referitor la Modificarea Climei

Guvernul a stabilit urmatoarele obiective:

- Reducerea consumului final de energie cu 1,5% pe an pana in 2010 (4,5% din media pe 5 ani a consumului final anterior de energie);
- Cresterea ponderii surselor de energie regenerabila la 11% din consumul total de resurse primare si la 33% din consumul brut de energie electrica pana in anul 2010;
- Reducerea cu 8% a emisiilor de gaze cu efect de sera in perioada 2008 – 2012 (in comparatie cu nivelul emisiilor din 1989).

In vederea documentelor strategice si a obiectivelor mai sus mentionate, Guvernul va face uz de o gama larga de instrumente politice si financiare noi si existente pentru a-i incuraja pe toti

¹ Statistica Agentiei Internationale pentru Energie. Datele sunt ajustate pentru a tine seama de PPP.

jucatorii de pe piata, din sectoarele industrial, public, rezidential si tertiar, sa prioritizeze si sa accelereze investitiile in proiecte privind energia durabila. Astfel de instrumente vor include masuri legislative si de reglementare, subventii, stimulente fiscale, cofinantare a ajutoarelor financiare nerambursabile si fonduri speciale pentru campanii de sensibilizare si acorduri de cooperare voluntara.

Prin Initiativa pentru o Energie Durabila (IED), BERD isi propune sa sprijine cele 29 de tari in care opereaza, inclusiv Romania, in indeplinirea obiectivelor lor de imbunatatire a eficientei si securitatii energetice, incluzand eficienta energetica industrială, facilitati de finantare a energiei durabile prin intermediari financiari, infrastructura municipală, furnizarea unei energii mai curate; energia regenerabila si finantare cu credite carbon, prin folosirea unei game complete de instrumente ale Bancii, printre care:

- Investitii sub forma de imprumuturi directe, participatii directe la capital, fonduri de investitii si linii de credit acordate intermediarilor financiari;
- Sindicalizari de pe pietele financiare private si mobilizarea de fonduri de la alte institutii financiare internationale;
- Sprijin pentru pregatirea proiectelor sub forma de cooperare tehnica si cofinantarea ajutoarelor financiare nerambursabile;
- Constructia capacitatii institutionale si dialogul politic;
- Fondul Multilateral de Credite Carbon BERD – BEI.

Guvernul roman si-a exprimat interesul fata de un Parteneriat cu BERD in domeniul Eficientei Energetice in cadrul primului sau Plan National de Masuri in domeniul Eficientei Energetice.

III DOMENII DE COOPERARE

Pentru fiecare sector, sunt preconizate trei seturi de masuri :

- Actiuni paralele intreprinse de Guvern si BERD care nu necesita structuri formale de cooperare, dar care se sustin reciproc.
- Cooperare activa si parteneriate in care se vor defini structuri formale de cooperare, stabilindu-se rolul ce revine Guvernului si BERD.
- Asistenta tehnica acordata de BERD pentru sustinerea unui context favorabil pentru investitiile in energia durabila in Romania.

1. EFICIENTA ENERGETICA INDUSTRIALA

Actiuni paralele

BERD intelege ca Guvernul va continua sa incurajeze imbunatatirile in domeniul eficientei energetice in sectorul industrial prin promovarea de Acorduri pe Termen Lung cu industriile energofage, acordand asistenta tehnica si cofinantare pentru audituri energetice si cofinantare a ajutoarelor financiare nerambursabile din Fonduri Structurale UE in cadrul Programului Operational Sectorial “Cresterea Competitivitatii Economice”.

BERD poate acorda finantare pentru proiecte selectate pentru cofinantare din Fondurile Structurale UE. Aceasta cofinantare va fi acordata in conformitate cu regulile si conditiile impuse de legislatia aplicabila.

BERD va continua sa-i incurajeze pe toti clientii sai sa ia in considerare oportunitatile din domeniul eficientei energetice in cadrul oricarui proiect realizat cu Banca si se vor pune la dispozitie resurse de asistenta tehnica pentru audituri energetice si instruire profesionala in domeniul gestionarii energiei. Totodata, Banca va incerca sa faciliteze monetizarea de catre clientii sai a reducerilor de emisii de carbon rezultate din astfel de proiecte prin intermediul Fondului Multilateral de Credite Carbon.

De asemenea, Banca va lansa anul acesta o noua Facilitate UE – BERD de Finantare a Eficientei Energetice in valoare de 80 milioane € cu ajutor financiar nerambursabil acordat de Comisia Europeana (in cadrul unei scheme regionale PHARE 2006). In baza acestei scheme, BERD va acorda imprumuturi bancilor locale in vederea acordarii de catre acestea de credite pentru proiecte de eficienta energetica. Componenta de ajutor financiar nerambursabil va fi folosita pentru :

- a) a-i ajuta pe debitorii finali sa elaboreze propuneri acceptabile pentru banci; si
- b) plata stimulentei bazate pe performanta catre debitorii finali si bancile participante.

Guvernul confirma ca Facilitatea UE – BERD de Finantare a Eficientei Energetice va determina cresterea eficientei energetice in Romania si va sprijini lansarea si implementarea acestei initiative, incepand din anul 2007.

Cooperare activa si parteneriate

Modelul de Facilitate BERD pentru Finantarea Energiei Durabile (FFED) – lansat pentru prima data in Bulgaria si implementat in momentul de fata in Georgia, Slovacia si Ucraina - asigura un pachet integrat “care ofera servicii complexe” de imprumuturi pe scara mica (sub forma unei linii de credit BERD dispersata prin banci locale) si facilitati generoase de servicii suport pentru credit (sub forma de asistenta tehnica si plati stimulative) pentru depasirea oricaror obstacole care pot reduce participarea la proiecte in domeniul energiei durabile.

BERD va analiza optiuni de finantare a unor noi Facilitati pentru Finantarea Energiei Durabile, prin consultari cu Guvernul. Astfel de optiuni pot include finantare din Fondurile UE Structurale si de Coeziune si/sau fonduri de la bugetul public din Romania si/sau o Schema de Investitii Ecologice in Romania (pentru finantarea proiectelor ecologice) sau proiecte de Implementare Comuna programatica (prin care o tara dezvoltata poate primi unitati de reducere a emisiilor daca contribuie la finantarea de proiecte care reduc emisiile nete de gaze cu efect de sera intr-o alta tara in tranzitie). Conceptul noilor Facilitati pentru Finantarea Energiei Durabile va incorpora lectiile invatate din aplicarea Facilitatii UE-BERD pentru Finantarea Energiei Durabile, care se preconizeaza ca va genera primele proiecte in Romania inainte de sfarsit de an 2007, precum si lectiile invatate din alte facilitati similare care sunt implementate in Bulgaria, Georgia, Slovacia si Ucraina.

BERD este dispusa sa colaboreze cu Guvernul in vederea elaborarii unei Scheme de Investitii Ecologice sau de Implementare Comuna programatica dat fiind ca, prin intermediul Fondului Multilateral de Credite Carbon, s-ar putea identifica rapid cumparatori potentiali, s-ar putea acorda consultanta privind structurarea tranzactiei si s-ar putea disponibiliza fonduri printr-un model de linie de credit pentru a da posibilitatea ca incasarile din Schemele de Investitii Ecologice sa fie folosite de tara pentru promovarea proiectelor de energie durabila.

Crearea unui mediu propice

BERD, in cooperare cu JASPERS – o initiativa politica comuna a Bancii Europene pentru Investitii, Comisiei Europene (Directoratul General de Politica Regionala) si a BERD, de sprijinire a tarilor beneficiare in pregatirea proiectelor majore de infrastructura care vor fi sustinute din Fondurile UE Structurale si de Coeziune in urmatoarea perioada de planificare bugetara 2007-2013 – va continua, in conformitate cu procedurile existente in cadrul initiativei JASPERS, sa acorde consultanta Ministerului Economiei si Finantelor (alaturi de BEI si CE), in vederea asigurarii utilizarii eficiente a Fondurilor UE Structurale si de Coeziune pentru promovarea eficientei energetice in industrie, intr-un mod care sa maximizeze obtinerea de fonduri publice din bani comerciali si sa sustina tranzitia catre o economie durabila cu emisii reduse de carbon.

2. EFICIENTA ENERGETICA IN SECTORUL REZIDENTIAL

Actiuni paralele

BERD intelege ca Guvernul va continua sa sprijine eficienta energetica in sectorul rezidential prin Programul National de Reabilitare Termica pentru blocurile de locuinte cu multe etaje, prin asigurarea de audituri energetice gratuite si cofinantarea ajutoarelor financiare nerambursabile.

BERD este interesata sa sprijine si sa dezvolte scheme de finantare pentru sectorul rezidential si va continua dialogul cu Guvernul si cu institutiile financiare locale in scopul identificarii de modalitati de depasire a obstacolelor care stau in calea acordarii de credite pentru proiecte de reabilitare termica ale asociatiilor de locatari si de imbunatatire a eficientei Programului National de Reabilitare Termica.

Cooperare activa si parteneriate

Guvernul si BERD vor analiza optiuni pentru un program privind Facilitatea pentru Finantarea Energiei Durabile in sectorul rezidential, in cadrul caruia finantarea comerciala va fi completata de fonduri de la bugetul de stat si/sau finantarea cu credite carbon (a se vedea mai sus).

Crearea unui mediu propice

BERD va acorda sprijin consultativ Guvernului Romaniei privind o posibila continuare a dezvoltarii Programului National de Reabilitare Termica, pentru a asigura ca acest program devine un instrument viabil pe termen lung pentru finantarea eficientei energetice in sectorul rezidential, in cooperare cu fondurile comerciale.

3. EFICIENTA ENERGETICA IN SECTORUL MUNICIPAL

Actiuni paralele

BERD intelege ca Guvernul va accelera procesul de imbunatatire a eficientei energetice in sectorul municipal prin promovarea unor instrumente politice si financiare de sustinere a investitiilor in domeniul termoficarii urbane, al sistemelor de iluminat public, al sistemelor de alimentare cu apa si tratare a apelor uzate si al transportului urban. Se intelege ca poate fi acordat ajutor financiar nerambursabil si se va asigura cofinantare din Fondurile Structurale UE in cadrul Programului Operational Sectorial pentru "Mediu".

BERD va continua sa finanteze proiecte in domeniul infrastructurii municipale si va incerca sa maximizeze componentele de economie de energie si carbon ale acestor proiecte. De asemenea, Banca ar putea pune la dispozitie resurse de cooperare tehnica pentru studii de fezabilitate si pregatirea proiectelor, cresterea capacitatii si intarirea cadrului institutional, precum si pentru pregatirea proiectelor viabile in domeniul transportului urban.

Cooperare activa si parteneriate

BERD va fi dispusa sa ia in considerare proiecte identificate de Agentia Romana pentru Conservarea Energiei care urmeaza sa fie finantate partial din bugetul central si care pot prezenta interes pentru BERD in vederea unei potentiale cofinantari.

BERD va analiza optiuni pe care le va discuta cu Guvernul pentru un program de imbunatatire a eficientei energetice in cladirile publice, in cadrul caruia se va acorda finantare municipalitatilor si/sau companiilor de servicii energetice pentru proiecte de reabilitare termica.

Crearea unui mediu propice

BERD intelege ca Guvernul va promova masuri legislative si de reglementare pentru dezvoltarea companiilor de servicii energetice pe piata din Romania. BERD poate avea in vedere acordarea de sprijin consultativ Guvernului.

BERD, in cooperare cu JASPERS, va continua sa acorde sprijin consultativ Ministerului Mediului si Dezvoltarii Durabile, pentru a asigura utilizarea eficienta a Fondului UE Structural si de Coeziune in promovarea eficientei energetice in sistemele de termoficare urbana si imbunatatirea calitatii aerului in conformitate cu standardele UE, in moduri care sa maximizeze obtinerea de fonduri publice din bani comerciali si sa sustina tranzitia catre o economie durabila cu emisii reduse de carbon.

4. ENERGIA REGENERABILA

Actiuni paralele

BERD intelege ca Guvernul va promova investitiile in domeniul energiei regenerabile prin legislatie pe termen lung care va sustine integrarea pe scara larga a energiei regenerabile in

sistemele generatoare de energie si va asigura ca tintele si obiectivele convenite cu Comisia Europeana sa fie atinse. Pe langa aceasta, Guvernul Romaniei va acorda stimulente si sprijin financiar pentru proiectele pe scara mica si inovatoare in domeniul energiei regenerabile prin intermediul Administratiei Fondului pentru Mediu precum si prin cofinantarea ajutoarelor financiare nerambursabile din Fondurile Structurale UE prin Programul Operational Sectorial de “Crestere a Competitivitatii Economice”.

BERD poate acorda finantare pentru proiecte selectate pentru cofinantare din Fondurile Structurale UE. Aceasta cofinantare va fi acordata in conformitate cu regulile si conditiile impuse de legislatia aplicabila.

BERD va sprijini dezvoltarea de proiecte in domeniul energiei regenerabile in Romania prin asistenta tehnica adecvata pentru sprijinirea pregatirii proiectelor (dimensionarea proiectelor si evaluarea impactului asupra mediului) si prin finantarea capitalului social sau acordare de credite.

Cooperare activa si parteneriate

Guvernul si BERD vor analiza optiuni de elaborare a unui program in cadrul Facilitatii pentru Finantarea Energiei Durabile, in combinatie cu Schema de Investitii Ecologice in Romania care va sprijini investitiile pe scara mica in domeniul energiei regenerabile cu finantare comerciala, completata de ajutoare financiare nerambursabile.

Crearea unui mediu propice

BERD intelege ca Guvernul va promova investitiile in energia regenerabila printr-o legislatie favorabila pe termen lung si un cadru de reglementare care sa asigure un mediu investitional stabil si predictibil. BERD poate acorda Guvernului sprijin consultativ in elaborarea unei astfel de legislatii.

5. ENERGIA ELECTRICA SI ENERGIA CONVENTIONALA

Actiuni paralele

Banca sprijina continuarea integrarii Romaniei in Comunitatea Energetica din Europa de Sud-Est, care va oferi Romaniei prilejul de a juca un rol comercial major in regiune si va contribui la consolidarea liberalizarii acestui sector. Banca a initiat deja aceasta actiune prin finantarea liniei de transport de energie electrica de inalta tensiune dintre Romania si Ungaria si va continua sa finanteze si alte interconexiuni de inalta tensiune pe plan intern si cu tarile vecine, in vederea reducerii timpilor morti in fluxul de productie, cresterea economiilor de scara si sprijinirea crearii unei pietete energetice regionale, fapt ce va duce la imbunatatirea eficientei energetice. Impactul asupra eficientei energetice este determinat de reducerea pierderilor pe liniile de transport, precum si de eficienta sporita a facilitatilor existente de generare si reducerea nevoii de noi facilitati de generare prin accesul la zone alternative de cerere de facilitati de generare care nu functioneaza la intreaga capacitate.

Pe langa nevoile de investitii in domeniul transportului de energie electrica, Banca analizeaza oportunitati de sprijinire a schimburilor comerciale de energie electrica, pentru a creste rolul acestora pe plan intern si regional. Acest lucru ar trebui sa aiba ca rezultat o activitate sporita a furnizorilor independenti de energie electrica (inclusiv a comerciantilor care nu au capacitate de generare pe plan local) prin intermediul carora Banca va incerca de asemenea sa stimuleze concurenta pe pietele de desfacere cu amanuntul si angro.

Cooperare activa si parteneriate

Banca sprijina sectorul de productie a energiei electrice, care sufera in momentul de fata de pe urma unei baze de active inechitate, ineficiente si foarte poluante. In consecinta, sunt necesare investitii semnificative in vederea conformarii cu reglementarile UE de mediu, precum si a extinderii vietii operationale a centralelor electrice existente si a imbunatatirii eficientei. In momentul de fata, aceste investitii sunt extrem de urgente datorita cererii crescande de energie electrica si duratei lungi de realizare a unor astfel de proiecte complexe. In prezent, Banca este interesata de finantarea reabilitarii si modernizarii Unitatilor 3 si 6 de la centrala electrica Turceni si de programul de investitii si reabilitare majora a companiei Hidroelectrica.

Dat fiind ca, de regula, aceste proiecte sunt investitii strategice de mare anvergura, contributia Guvernului consta in crearea unui mediu corespunzator de investitii prin masuri institutionale, legislatie adecvata si sprijin in negocierea si incheierea de acorduri financiare si comerciale, in conformitate cu legislatia UE.

Crearea unui mediu propice

Sectorul energetic din Romania este unul dintre cele mai liberalizate din regiune si BERD este dispusa sa sprijine noi initiative in aceasta privinta, prin incurajarea unui dialog politic sustinut si continuarea eforturilor pentru liberalizarea si privatizarea intregului sector. In acest sens, Banca a analizat Strategia Energetica recent aprobata pentru perioada 2007-2020 si sustine eforturile Reglementatorului pentru dezvoltarea si extinderea legislatiei referitoare la Certificatele Verzi dincolo de anul 2012, in vederea asigurarii cadrului necesar pentru investitii greenfield in surse de energie regenerabila.

6. RESURSE NATURALE

Cooperare activa si parteneriate

BERD intelege ca Guvernul va sprijini investitiile in domeniul eficientei energetice in sectorul productiei, transportului si distributiei de gaze si poate prezenta proiecte cu potential de credite carbon si reducere a emisiilor care pot interesa Banca in vederea unei potentiale cofinantari. Banca va analiza proiectele propuse si este posibil sa puna la dispozitie resurse din propriile programe pentru evaluarea potentialului de credite carbon si reducere a emisiilor si va incerca sa mobilizeze ajutoare financiare nerambursabile pentru finantarea unor studii detaliate ale acestor proiecte.

Guvernul si BERD vor continua sa analizeze potentialul de reducere a emisiilor si de credite carbon ale imbunatatirilor propuse in sistemul national de transport al gazelor al Transgaz S.A., inclusiv mobilizarea de ajutoare financiare nerambursabile suplimentare din partea BERD pentru pregatirea proiectelor. In decembrie 2007, BERD a participat la majorarea capitalului la oferta publica initiala a Transgaz S.A., in baza unor termeni si conditii de piata care vor ajuta Transgaz sa realizeze acest obiectiv.

Crearea unui mediu propice

BERD intelege ca Guvernul va promova investitiile in eficienta energetica in sectorul productiei, transportului si distributiei de gaze, printr-o legislatie favorabila pe termen lung si un cadru de reglementare care sa asigure un mediu investitional stabil si predictibil si BERD poate acorda Guvernului sprijin consultativ in elaborarea unei astfel de legislatii.

Apendice 1

Tabelul de mai jos prezinta domeniile potentiale de cooperare descrise in prezentul Plan de Cooperare, precum si prioritatile enumerate in Planul de Masuri pentru Eficienta Energetica al Romaniei.

Masuri preconizate de Planul de Masuri al Romaniei pentru Eficienta Energetica prezentat Comisiei Europene	Domenii potentiale de cooperare Intre Guvernul Romaniei si BERD		
	Actiuni paralele	Cooperare activa	Sprijin pentru un mediu propice
	SECTORUL INDUSTRIAL		

Acorduri voluntare pe termen lung	Audituri energetice	Noua Facilitate de Finantare a Energiei Durabile (linie de credit):	
Programe de gestionare a energiei	Credite Carbon	Fonduri Structurale si de Coeziune	Asistenta tehnica (inclusiv prin JASPERS).
Mecanisme de finantare pentru proiecte de eficienta energetica (instrumente financiare, subventii, fonduri)	UE-BERD Facilitate de Finantare a Energiei Durabile (linie de credit)	Fonduri nationale Schema de investitii ecologice din Romania	

Cofinanțare a proiectelor de
eficiență energetică din
Fonduri Structurale

SECTORUL REZIDENTIAL

Programe de reabilitare termică pentru blocurile de locuințe		Noua Facilitate de Finanțare a Energiei Durabile (linie de credit)	Asistență tehnică
--	--	---	-------------------

SECTORUL MUNICIPAL

Promovarea eficienței înalte CHP	Finanțare directă	Noua Facilitate de Finanțare a Energiei Durabile (linie de credit)	Dialog politic și asistență tehnică consultativă
Sistem de iluminat public eficient energetic	Credite Carbon	Fonduri naționale	
Promovare ESCO			

SURSE DE ENERGIE REGENERABILĂ

Promovarea surselor de energie regenerabilă pentru generarea energiei termice și electrice	Finanțare directă	Noua Facilitate de Finanțare a Energiei Durabile (linie de credit)	Asistență tehnică
	Credite Carbon	Schema de investiții ecologice din România	

ENERGIE ȘI RESURSE NATURALE

Interconexiuni de transport	Finanțare directă	Licitarea concesiunilor; PPA	Dialog politic și asistență tehnică consultativă
Comercializare	Credite Carbon		

Privatizarea si reabilitare
sectorului de productie si
proiecte Greenfield

Sprijinirea certificatelor verzi

Continuarea reformei tarifare

Productia, transportul si
distributia de gaze

ANEXA 6 – INDICATORI ECONOMICI SELECTATI

(De notat ca estimarile pentru anul 2007 sunt preliminare si pot fi revizuite)

Romania	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007 Date provizorii
Productie si cheltuieli <i>(Modificare procentuala in termeni reali)</i>							
PIB ¹²	5.7	5.1	5.2	8.5	4.2	7.9	6
Consum privat	6.8	4.8	8.3	12.8	9.4	11.4	9.9
Consum public	-0.2	6.0	8.5	-9.3	11.8	-9.9	7.6
Formarea capitalului fix total	10.1	8.2	8.6	11.1	12.7	19.3	25.3
Exporturi de bunuri si servicii	12.1	17.5	8.4	13.9	8.1	10.6	5.5
Importuri de bunuri si servicii	18.4	12.0	16.0	22.1	16.6	23.0	22.3
Productie industriala totala, serie neajustata	8.3	4.3	3.1	5.3	2.0	7.2	5.4
Productie agricola totala	22.7	-3.5	7.5	18.1	-13.1	2.4	na
Locuri de munca <i>(Modificare procentuala)</i>							
Fora de munca ²	-1.2	-9.6	-1.6	0.4	-1.1	1.9	-0.5
Locuri de munca ²	-0.6	-11.6	-0.1	-0.7	-0.1	1.8	0.3
<i>(In procent din fora de munca)</i>							
Somaj (la sfarsit de an) ³	8.8	8.4	7.7	6.3	5.9	5.2	4.1
Preturi si salarii <i>(Modificare procentuala)</i>							
Preturi de consum (medie anuala)	34.5	22.5	15.3	11.9	9.0	6.6	4.8
Preturi de consum (la sfarsit de an)	30.3	17.8	14.1	9.3	8.6	4.9	6.6
Preturi la producator (medie anuala)	40.3	24.5	19.6	18.6	12.4	12.0	8.7
Preturi la producator (la sfarsit de an)	32.6	20.1	20.0	16.3	10.4	12.7	10.1
Venituri brute lunare medii pe economie (medie anuala)	48.9	27.3	23.6	22.6	17.0	18.9	22.6
Sectorul guvernamental <i>(In procent din PIB)</i>							
Balanta guvernamentala generala ⁴	-3.5	-2.0	-1.5	-1.5	-1.4	-2.2	-2.5
Cheltuieli guvernamentale generale	33.3	32.3	31.7	31.6	31.3	32.7	na
Datorii guvernamentala generala ⁴	26.0	25.0	21.5	18.8	15.8	12.4	11.9
Sectorul monetar <i>(Modificare procentuala)</i>							
Masa monetara in sens larg (M3, la sfarsit de an) ⁵	46.2	38.1	23.3	37.1	36.5	28.1	33.5
Credit intern (la sfarsit de an)	26.9	39.8	50.4	21.2	43.7	52.0	64.5
<i>(In procent din PIB)</i>							
Masa monetara in sens larg (M3, la sfarsit de an) ⁵	23.2	24.7	23.3	25.6	30.0	32.2	37.9
Rata dobanzii si cursul de schimb valutar <i>(In procent pe an, la sfarsit de an)</i>							
Rata BNR	nu este disponibil	nu este disponibil	21.25	17.0	7.5	8.75	8.0
Rata ROBOR pe o saptamana	39.28	20.03	21.44	17.84	6.99	7.42	7.81
Rata dobanzii la depozite (medie)	26.2	18.4	10.8	11.3	6.2	6.5	6.7
Rata dobanzii la credite (medie)	45.7	36.7	26.2	25.8	19.2	14.8	13.3
<i>(Lei raportat la Euro)</i>							
Cursul de schimb valutar (la sfarsit de an)	2.7881	3.4919	4.1117	3.9663	3.6771	3.3817	3.6102
Cursul de schimb valutar (medie anuala)	2.6027	3.1255	3.7556	4.0532	3.6234	3.5245	3.3373
Sectorul extern <i>(In milioane Euro)</i>							
Cont curent	-2,488	-1,623	-3,060	-5,099	-6,888	-10,156	-16,872
Balanta comerciala	-3,323	-2,752	-3,955	-5,323	-7,806	-11,759	-17,586
Exporturi de marfuri	12,722	14,675	15,614	18,935	22,255	25,850	29,380
Importuri de marfuri	16,045	17,427	19,569	24,258	30,061	37,609	46,966
Investitii straina directa, net	1,312	1,194	1,910	5,127	5,237	8,723	7,069
Rezerve totale, exclusiv aur (la sfarsit de an)	4,445.2	5,876.8	6,373.6	10,848.2	16,798.7	21,310.1	25,307.3
Datorii externa	14,787.7	16,199.7	17,835.2	21,503.7	30,913.7	41,234.3	57,656.6
<i>(In luni de importuri de bunuri si servicii)</i>							
Rezerve totale, exclusiv aur (la sfarsit de an)	2.9	3.6	3.5	4.8	5.8	5.9	5.6
<i>(In procent de exporturi de bunuri si servicii)</i>							
Serviciul datoriei MLT ⁶	21.0	21.7	17.9	18.4	20.1	20.7	20.4
Elemente din Memorandum <i>(Denominare conform indicatiilor)</i>							

Populatie (la sfarsit de an, milioane)	22.4	21.7	21.7	21.7	21.6	21.6	na
PIB (in miliarde lei) ⁷	116.8	151.5	197.6	246.5	288.2	344.5	390.8
PIB pe cap de locuitor (in Euro)	2,002.9	2,233.4	2,424.2	2,802.2	3,682.0	4,525.6	5421.3
Pondereia industriei in PIB (in procente) ²	27.7	28.1	25.0	24.7	24.6	24.3	25.0
Pondereia agriculturii in PIB (in procente) ²	13.3	11.4	11.6	12.6	8.4	7.8	6.7
Cont curent/PIB (in procente)	-5.5	-3.3	-5.8	-8.4	-8.7	-10.4	-13.9
Datorie externa – rezerve (in milioane Euro)	10,342.4	10,322.9	11,461.6	10,655.5	14,115.0	19,924.2	32,349.3
Datorie externa/PIB (in procente)	33.0	33.4	33.9	35.4	38.9	42.2	48.9
Datorie externa/exporturi de bunuri si servicii (in procente)	98.6	94.5	97.5	98.5	117.3	131.2	156.2

¹ Incepand din 2001 ratele de crestere sunt calculate de Institutul National de Statistica folosind o metodologie noua in conformitate cu standardele europene de contabilitate nationala.

⁴ Calculata conform metodologiei Eurostat (ESA95); tinta pentru anul 2007 (Notificare EDP, septembrie 2007).

⁵ M2 pana in 2004.

² Date Trimestrul 1-Trimestrul 3 pentru 2007.

⁶ Achitarea serviciului datoriei pentru datoria externa publica si privata.

³ Someri inregistrati oficial.

⁷ Leul romanesc a fost redenominat in iulie 2005. Toate datele au fost convertite in lei noi (RON).

ANEXA 7 – OPERATIUNI SEMNATE DE BANCA

ANEXA 7A – PROIECTE BERD REALIZATE PANA IN PREZENT

(la 31 decembrie 2007, milioane €)

Denumire operatiune	An	Echipe de sector	Valoare totala proiect	Finantare BERD	Imprumut	Capital social	Stadiul operatiunii	Regional/Direct
Proiect de dezvoltare a agroindustriei	1992	Imprumuturi catre banci	47.6	47.6	47.6	0.0	Finalizat	Direct
Proiect pilot de modernizare in domeniul petrolier, Romania	1992	Resurse naturale	25.0	18.6	18.6	0.0	Finalizat	Direct
Eurovision - Televiziunea Romana	1992	Telecomunicatii, Informatica & Mass Media	0.7	0.7	0.7	0.0	Finalizat	Direct
Rom Telecom	1992	Telecomunicatii, Informatica & Mass Media	549.2	142.0	142.0	0.0	Finalizat	Direct
TOTAL 1992			622.5	208.8	208.8	0.0		
Coca-Cola Bihor & Iasi	1993	Agroindustrie	17.0	3.4	3.4	0.0	Finalizat	Direct
Alpha Bank Romania (participare la capital social)	1993	Capital social bancar	14.0	1.4	1.4	0.0	Finalizat	Direct
Banca Tiriac (participare la capital social)	1993	Capital social bancar	7.0	7.0	0.0	7.0	Finalizat	Direct
Virolite	1993	Industrie generala	20.1	5.1	4.6	0.5	Finalizat	Direct
Virolite – Amortizarea datoriei	1993	Industrie generala	6.1	6.1	2.9	3.2	Finalizat	Direct
Capital SA	1993	Instituti financiare nebancale	4.4	1.7	0.0	1.7	Finalizat	Direct
Emcom-Siemens	1993	Telecomunicatii, Informatica & Mass Media	26.8	7.4	7.4	0.0	Finalizat	Direct
Proiect european de reabilitare a drumurilor, Romania	1993	Transport	348.8	54.4	54.4	0.0	Finalizat	Direct
TOTAL 1993			1,689.1	504.1	491.6	12.4		
Piata Anglo Bucuresti	1994	Agroindustrie	26.6	17.0	17.0	0.0	Rambursare	Direct
Credit II Banca Agricola	1994	Capital social bancar	17.2	4.6	4.6	0.0	Finalizat	Direct
Bank Coop	1994	Imprumuturi catre banci	3.6	3.6	3.6	0.0	Finalizat	Direct
Proiect Banca Romana pentru Dezvoltare	1994	Imprumuturi catre banci	5.2	5.2	5.2	0.0	Finalizat	Direct
Proiect Banca Romana pentru Dezvoltare (linie de credit)	1994	Imprumuturi catre banci	30.8	30.8	30.8	0.0	Finalizat	Direct
Euromerchant Balkan Fund	1994	Fonduri de investitii	3.6	3.6	0.0	3.6	Finalizat	Investitie in fond regional
Athenee Palace, Bucuresti	1994	Imobiliare si turism	36.1	9.7	9.7	0.0	Rambursare	Direct
TOTAL 1994			123.2	74.5	70.9	3.6		
Extindere Leventis	1995	Agroindustrie	15.3	2.9	2.9	0.0	Finalizat	Direct
Extindere linie de credit pentru Banca Agricola	1995	Imprumuturi catre banci	10.2	10.2	10.2	0.0	Finalizat	Direct
Proiect de imprumut MBA (garantii)	1995	Imprumuturi catre banci	0.4	0.1	0.1	0.0	Rambursare	Investitie in fond regional
Banca Tiriac, Imprumut Stand by	1995	Imprumuturi catre banci	13.6	13.6	13.6	0.0	Finalizat	Direct
Program de Dezvoltare a Utilitatilor Municipale	1995	Infrastructura municipala si de mediu	48.0	19.0	19.0	0.0	Rambursare	Direct
Imbunatatirea eficientei operationale in sectorul energiei electrice – Termoelectrica	1995	Energie	30.7	30.7	30.7	0.0	Rambursare	Direct
Imbunatatirea eficientei operationale in sectorul energiei electrice – Transelectrica	1995	Energie	67.5	26.8	26.8	0.0	Rambursare	Direct
Imbunatatirea eficientei operationale in sectorul energiei electrice	1995	Energie	120.3	57.2	57.2	0.0	Finalizat	Direct
TOTAL 1995			306.0	160.5	160.5	0.0		

Rompak S.R.L.	1996	Agroindustrie	20.7	5.1	5.1	0.0	Finalizat	Direct
United Romanian Breweries SRL	1996	Agroindustrie	41.2	7.2	7.2	0.0	Finalizat	Direct
Conservarea energiei si linie de credit pentru IMM-uri	1996	Imprumuturi catre banci	8.6	5.9	5.9	0.0	Finalizat	Direct
Fondul Dunarea	1996	Fonduri de investitii	13.4	3.4	0.0	3.4	Rambursare	Direct
MF Romania PPF (NU SE ANULEAZA)	1996	Fonduri de investitii	21.7	21.7	0.0	21.7	Rambursare	Direct
Prompt SA	1996	Industrie generala	9.9	3.1	0.0	3.1	Finalizat	Direct
Program regional pentru apa si mediu	1996	Infrastructura municipala si de mediu	35.6	10.9	10.9	0.0	Rambursare	Direct
Proiect de modernizare a autostrazii Bucuresti-Pitesti si taxa de drum	1996	Transport	70.3	36.1	36.1	0.0	Rambursare	Direct
Proiect de reabilitare a drumurilor si restructurare NAR	1996	Transport	422.0	58.4	58.4	0.0	Rambursare	Direct
Reabilitare cai ferate	1996	Transport	356.9	46.6	46.6	0.0	Rambursare	Direct
TOTAL1996			1,000.4	198.4	170.2	28.2		
Participare la capitalul social Alpha Bank Romania	1997	Capital social bancar	12.6	1.8	0.0	1.8	Finalizat	Direct
- Advent Europa Centrala si de Est II – Fond Regional	1997	Fonduri de investitii	8.8	3.5	0.0	3.5	Plata	Investitie in fond regional
FPP – Romania - Continental S.A.	1997	Fonduri de investitii	3.6	2.5	0.0	2.5	Finalizat	Direct
FPP – Romania - ISAF	1997	Fonduri de investitii	20.4	0.9	0.0	0.9	Finalizat	Direct
FPP – Romania - Regisco	1997	Fonduri de investitii	0.0	0.0	0.0	0.0	Finalizat	Direct
Amortizare partiala a datoriei Arctic (OPID 3283)	1997	Industrie generala	1.8	1.8	0.0	1.8	Finalizat	Direct
Privatizare si modernizare Arctic	1997	Industrie generala	33.5	11.3	7.9	3.3	Finalizat	Direct
Extindere Virolite S.A.	1997	Industrie generala	1.4	1.4	1.4	0.0	Finalizat	Direct
Program de Dezvoltare a Utilitatilor Municipale – Faza II	1997	Infrastructura municipala si de mediu	135.6	51.0	51.0	0.0	Rambursare	Direct
Proiect de conservare a energiei termice (PCET)	1997	Infrastructura municipala si de mediu	69.1	39.3	39.3	0.0	Plata	Direct
Capital social Baring Communications	1997	Telecomunicatii, Informatica & Mass Media	5.4	1.2	0.0	1.2	Rambursare	Investitie in fond regional
Mobifon - Romania GSM	1997	Telecomunicatii, Informatica & Mass Media	270.7	70.3	70.3	0.0	Finalizat	Direct
TOTAL 1997			562.9	184.9	169.8	15.1		
Proiect de manipulare a cerealelor EPH	1998	Agroindustrie	17.7	6.6	6.6	0.0	Finalizat	Direct
Parmalat MPF – Romania	1998	Agroindustrie	12.1	2.1	0.0	2.1	Finalizat	Direct
Danone MPF - Danone SRL	1998	Agroindustrie	23.9	7.2	0.0	7.2	Finalizat	Direct
Imprumut convertibil Bank Post	1998	Capital social bancar	23.7	16.9	16.9	0.0	Finalizat	Direct
Majorare de capital Banca Ion Tiriac	1998	Capital social bancar	2.8	2.8	0.0	2.8	Finalizat	Direct
Proiect de imprumut MBA II (garantii)	1998	Imprumuturi catre banci	0.1	0.0	0.0	0.0	Semnat	Investitie in fond regional
Fondul Marii Negre	1998	Fonduri de investitii	17.0	7.0	0.0	7.0	Plata	Investitie in fond regional
Innova/98 LP	1998	Fonduri de investitii	8.4	2.0	0.0	2.0	Rambursare	Investitie in fond regional
FPP - Romania - ADESGO, S.A.	1998	Fonduri de investitii	6.2	1.2	0.0	1.2	Finalizat	Direct
FPP - Romania - IRIDE	1998	Fonduri de investitii	8.9	1.5	0.0	1.5	Finalizat	Direct
FPP - Romania – Isaf/Prestar SRL	1998	Fonduri de investitii	3.6	2.1	0.0	2.1	Finalizat	Direct
IMGB/FECNE	1998	Industrie generala	30.3	5.2	0.0	5.2	Finalizat	Direct
MPF Lafarge: Romcim	1998	Industrie generala	186.9	69.9	0.0	69.9	Plata	Direct
Italian-Romanian Industrial Development Enterprise	1998	Imobiliare si turism	69.7	25.4	23.2	2.2	Rambursare	Direct
Proiect de Tranzitie RomTelecom	1998	Telecomunicatii, Informatica & Mass Media	446.9	68.0	68.0	0.0	Finalizat	Direct
TOTAL 1998			858.3	217.9	114.6	103.3		
Banca Romana pentru Dezvoltare - Privatizare (capital social)	1999	Capital social bancar	156.4	20.5	0.0	20.5	Plata	Direct

UE/BERD Faza II - Banca Transilvania	1999	Imprumuturi catre banci	4.6	4.6	4.6	0.0	Finalizat	Direct
--------------------------------------	------	-------------------------	-----	-----	-----	-----	-----------	--------

AIG New Europe Fund	1999	Fonduri de investitii	34.5	6.9	0.0	6.9	Rambursare	Investitie in fond regional
FPP - Romania - PC-NET	1999	Fonduri de investitii	1.2	0.7	0.0	0.7	Finalizat	Direct
FPP - Romania - Remayer	1999	Fonduri de investitii	7.1	2.2	0.0	2.2	Finalizat	Direct
FPP - Romania - Sicomed	1999	Fonduri de investitii	14.5	3.8	0.0	3.8	Finalizat	Direct
Sical	1999	Industrie generala	47.5	6.0	6.0	0.0	Finalizat	Direct
Dalkia ESCO – Romania	1999	Infrastructura municipala si de mediu	17.6	1.9	0.0	1.9	Finalizat	Direct
Fondul de Energie Electrica pentru Europa Centrala si de Est	1999	Energie	1.4	0.4	0.0	0.4	Rambursare	Investitie in fond regional
Fondul pentru eficienta energetica si reducerea emisiilor	1999	Energie	10.7	3.0	0.0	3.0	Plata	Investitie in fond regional
Faciliate de Fond de Investitii Regional/Privat – Trigranit	1999	Imobiliare si turism	6.4	1.4	0.0	1.4	Finalizat	Investitie in fond regional
MobiFon Romania GSM - Faza II	1999	Telecomunicatii, Informatica & Mass Media	102.1	5.2	5.2	0.0	Finalizat	Direct
TOTAL 1999			404.0	56.6	15.8	40.8		
FPP - Romania - ARCTIC	2000	Fonduri de investitii	1.1	1.1	0.0	1.1	Finalizat	Direct
FPP - Romania - Advantage Software Factory	2000	Fonduri de investitii	0.9	0.5	0.0	0.5	Finalizat	Direct
FPP - Romania - IRIDE	2000	Fonduri de investitii	0.6	0.6	0.0	0.6	Finalizat	Direct
FPP - Romania - PCNET Net Backbone	2000	Fonduri de investitii	1.7	1.7	0.0	1.7	Finalizat	Direct
FPP - Romania - REGEV & INSTAL	2000	Fonduri de investitii	1.8	1.4	0.0	1.4	Finalizat	Direct
FPP - Romania – Credit REGEV & INSTAL	2000	Fonduri de investitii	1.8	1.4	0.0	1.4	Finalizat	Direct
Fibrex	2000	Industrie generala	55.0	10.0	10.0	0.0	Finalizat	Direct
Facilitate de Credit Municipal pentru Mediu Constanta	2000	Infrastructura municipala si de mediu	102.6	20.0	20.0	0.0	Rambursare	Direct
TBIH Financial Services Group N.V. (credit & participare la capital)	2000	Instituti financiare nebancale	4.2	2.6	0.3	2.3	Finalizat	Investitie in fond regional
Compania nationala de transport al energiei electrice din Romania	2000	Energie	139.5	35.0	35.0	0.0	Rambursare	Direct
Cladirea de birouri Victoria	2000	Imobiliare si turism	18.5	4.4	4.4	0.0	Finalizat	Direct
TOTAL 2000			327.8	78.6	69.6	9.0		
Banca Transilvania (participare la capital)	2001	Capital social bancar	6.8	6.8	0.0	6.8	Plata	Direct
UE/BERD Faza II - Alpha Bank Romania	2001	Imprumuturi catre banci	10.0	10.0	10.0	0.0	Finalizat	Direct
UE/BERD Faza II - Banca Comerciala Romana	2001	Imprumuturi catre banci	20.0	20.0	20.0	0.0	Finalizat	Direct
UE/BERD Faza I - Euroventures Danube BV	2001	Fonduri de investitii	0.1	0.0	0.0	0.0	Finalizat	Investitie in fond regional
Innova/3	2001	Fonduri de investitii	37.7	4.5	0.0	4.5	Rambursare	Investitie in fond regional
Michelin Romania	2001	Industrie generala	64.4	20.3	20.3	0.0	Finalizat	Direct
Sidex	2001	Industrie generala	108.7	68.0	68.0	0.0	Finalizat	Direct
Facilitate de Credit Municipal pentru Mediu Arad	2001	Infrastructura municipala si de mediu	10.3	4.5	4.5	0.0	Rambursare	Direct
Facilitate de Credit Municipal pentru Mediu Iasi	2001	Infrastructura municipala si de mediu	55.0	13.2	13.2	0.0	Rambursare	Direct
Portofoliul Regional Europolis	2001	Imobiliare si turism	75.0	26.3	10.9	15.3	Rambursare	Investitie in fond regional
Romania: Restructurarea sectorului rutier si soseaua de centura Pitesti	2001	Transport	114.1	60.0	60.0	0.0	Rambursare	Direct
TOTAL 2001			502.3	233.5	206.9	26.6		
EFES – BEI	2002	Agroindustrie	2.5	0.8	0.8	0.0	Finalizat	Investitie in fond regional
EU/BERD Faza I - Ext. - Bank Post Romania	2002	Imprumuturi catre banci	10.0	3.9	3.9	0.0	Finalizat	Direct
EU/BERD Faza II - Banca Transilvania II	2002	Imprumuturi catre banci	4.3	4.3	4.3	0.0	Rambursare	Direct
UE/BERD Faza II - Banca Comerciala Romana II	2002	Imprumuturi catre banci	20.0	20.0	20.0	0.0	Rambursare	Direct

UE/BERD Faza II ext. - Raiffeisen Bank Romania	2002	Imprumuturi catre banci	15.0	6.9	6.9	0.0	Finalizat	Direct
---	------	-------------------------	------	-----	-----	-----	-----------	--------

UE/BERD Faza II ext. - Volksbank Romania	2002	Imprumuturi catre banci	10.0	10.0	10.0	0.0	Rambursare	Direct
Fondul Marii Negre – Majorare de capital	2002	Fonduri de investitii	8.2	2.5	0.0	2.5	Plata	Investitie in fond regional
Mittal Steel Galati	2002	Industria generala	68.0	28.5	28.5	0.0	Rambursare	Direct
Proiect statie de tratare a apelor uzate APA NOVA	2002	Infrastructura municipala si de mediu	137.2	37.5	37.5	0.0	Rambursare	Direct
Facilitate de Credit Municipal pentru Mediu Brasov	2002	Infrastructura municipala si de mediu	58.7	14.5	14.5	0.0	Rambursare	Direct
Credit pre-privatizare SNP Petrom	2002	Resurse naturale	76.2	49.6	49.6	0.0	Finalizat	Direct
Interamerican Romania (participare la capital)	2002	Instituti financiare nebancale	2.3	2.3	2.3	0.0	Plata	Direct
Heitman Central Europe Property Partners Fund II	2002	Imobiliare si turism	6.4	2.1	0.0	2.1	Rambursare	Investitie in fond regional
US/BERD IMM-uri - ProCredit Bank Romania	2002	Finantare IMM-uri	29.0	2.3	0.0	2.3	Plata	Direct
Facilitate de credit corporativ pentru MobiFon	2002	Telecomunicatii, Informatica & Mass Media	205.4	55.9	55.9	0.0	Finalizat	Direct
TOTAL 2002			653.2	241.1	234.2	6.9		
Billa	2003	Agroindustria	62.9	7.9	7.9	0.0	Finalizat	Investitie in fond regional
Pre-privatizare Banca Comerciala Romana	2003	Capital social bancar	173.2	97.8	0.0	97.8	Finalizat	Direct
Dl. Ioan Tiriuc	2003	Capital social bancar	12.2	3.7	3.2	0.5	Finalizat	Direct
Credit ipotecar Banc Post	2003	Imprumuturi catre banci	16.8	16.8	16.8	0.0	Finalizat	Direct
Credit ipotecar Banca Comerciala Romana	2003	Imprumuturi catre banci	28.6	38.2	38.2	0.0	Finalizat	Direct
Credit ipotecar Banca Comerciala Romana (redenominat)	2003	Imprumuturi catre banci	42.0	18.6	18.6	0.0	Plata	Direct
Banca Transilvania - Linie de credit pentru IMM-uri	2003	Imprumuturi catre banci	5.0	5.0	5.0	0.0	Rambursare	Direct
Credit ipotecar Banca Transilvania	2003	Imprumuturi catre banci	10.0	10.0	10.0	0.0	Rambursare	Direct
UE/BERD Extindere 4 - Alpha Bank Romania II	2003	Imprumuturi catre banci	10.0	10.0	10.0	0.0	Finalizat	Direct
UE/BERD Faza I – Fondul global de crestere pentru Romania si Bulgaria	2003	Fonduri de investitii	10.4	3.3	0.0	3.3	Rambursare	Investitie in fond regional
Facilitate pentru Fondul de investitii in capital regional/privat Terapia SA	2003	Industria generala	32.6	4.4	0.0	4.4	Finalizat	Direct
Fondul pentru eficienta energetica industriala din Romania	2003	Industria generala	7.1	3.1	3.1	0.0	Rambursare	Direct
Wienerberger –Prima fabrica de caramizi	2003	Industria generala	18.0	2.0	2.0	0.0	Finalizat	Direct
Proiect multisectorial Bucuresti (Municipalitate)	2003	Infrastructura municipala si de mediu	27.5	16.3	16.3	0.0	Plata	Direct
Proiect multisectorial Bucuresti (Radet)	2003	Infrastructura municipala si de mediu	33.1	17.8	17.8	0.0	Plata	Direct
Facilitate de Credit Municipal pentru Mediu Targu Mures	2003	Infrastructura municipala si de mediu	27.9	7.0	7.0	0.0	Plata	Direct
Facilitate de Credit Municipal pentru Mediu Timisoara	2003	Infrastructura municipala si de mediu	6.4	3.6	3.6	0.0	Finalizat	Direct
Domenia Credit S.A. (companie de credit ipotecar – credit si participare la capital)	2003	Instituti financiare nebancale	21.3	11.2	10.0	1.2	Finalizat	Direct
UE/BERD Extindere 3 - RZB Leasing Romania	2003	Instituti financiare nebancale	5.0	1.7	1.7	0.0	Rambursare	Direct
UE/BERD Extindere 4 - BRD Sogelease	2003	Instituti financiare nebancale	10.0	10.0	10.0	0.0	Rambursare	Direct
UE/BERD Extindere 4 - Banca Transilvania Leasing	2003	Instituti financiare nebancale	5.0	5.0	5.0	0.0	Rambursare	Direct
ORCO APARTHOTELS	2003	Imobiliare si turism	17.3	1.5	0.0	1.5	Finalizat	Investitie in fond regional
Plati avans TUI	2003	Imobiliare si turism	0.8	0.8	0.8	0.0	Finalizat	Investitie in fond regional
US/BERD IMM-uri - Banca Romaneasca	2003	Finantare IMM-uri	3.4	2.7	2.7	0.0	Finalizat	Direct
US/BERD IMM-uri - ProCredit Bank Romania	2003	Finantare IMM-uri	3.2	0.7	0.0	0.7	Plata	Direct
US/BERD IMM-uri - ProCredit Bank Romania	2003	Finantare IMM-uri	7.4	4.9	4.9	0.0	Rambursare	Direct
Astral Telecom	2003	Telecomunicatii, Informatica & Mass Media	28.9	4.8	4.8	0.0	Finalizat	Direct

Proiect de modernizare a garilor CFR urbane	2003	Transport	27.9	24.0	24.0	0.0	Rambursare	Direct
TOTAL 2003			653.9	332.6	223.3	109.3		

Cora – Romania	2004	Agroindustrie	50.0	40.0	40.0	0.0	Rambursare	Direct
Eurex Alimentare S.R.L.	2004	Agroindustrie	14.8	6.0	6.0	0.0	Rambursare	Direct
Soufflet Malt Romania SRL	2004	Agroindustrie	11.5	6.5	6.5	0.0	Finalizat	Direct
Banca Transilvania – Majorare de capital	2004	Capital social bancar	1.3	1.3	0.0	1.3	Plata	Direct
Credit ipotecar II Banc Post	2004	Imprumuturi catre banci	20.0	20.0	20.0	0.0	Finalizat	Direct
Banca Transilvania – Credit sindicalizat	2004	Imprumuturi catre banci	22.5	7.5	7.5	0.0	Rambursare	Direct
BERD/EIF facilitate de garantare pentru IMM-uri - Raiffeisen Bank Romania	2004	Imprumuturi catre banci	6.0	1.8	1.8	0.0	Finalizat	Direct
UE/BERD MFF (Linie de credit) - BCR SA	2004	Imprumuturi catre banci	22.0	20.0	20.0	0.0	Plata	Direct
Uni Credit Tiriac Romania	2004	Imprumuturi catre banci	10.0	10.0	10.0	0.0	Rambursare	Direct
Advent Central & Eastern Europe Successor Fund	2004	Fonduri de investitii	49.6	7.5	0.0	7.5	Rambursare	Investitie in fond regional
Polish Enterprise Fund V	2004	Fonduri de investitii	4.7	4.7	0.0	4.7	Rambursare	Investitie in fond regional
Carmeuse Eastern Europe	2004	Industrie generala	34.3	7.9	0.0	7.9	Plata	Investitie in fond regional
S.C. MDF Sebes Frati S.A.	2004	Industrie generala	185.0	36.3	36.3	0.0	Finalizat	Direct
S.C. Sepal S.A.	2004	Industrie generala	65.0	33.7	33.7	0.0	Finalizat	Direct
Wienerberger Romania II	2004	Industrie generala	7.6	4.6	4.6	0.0	Rambursare	Direct
Facilitate de Credit Municipal pentru Mediu Bacau	2004	Infrastructura municipala si de mediu	52.5	7.0	7.0	0.0	Plata	Direct
Facilitate de Credit Municipal pentru Mediu Oradea	2004	Infrastructura municipala si de mediu	19.4	2.7	2.7	0.0	Finalizat	Direct
Privatizare SNP Petrom	2004	Resurse naturale	55.4	55.4	0.0	55.4	Plata	Direct
UE/BERD Extindere 3 - Alpha Leasing	2004	Instituti financiare nebancale	5.0	5.0	5.0	0.0	Rambursare	Direct
UE/BERD Extindere 5 - BCR Leasing	2004	Instituti financiare nebancale	10.0	10.0	10.0	0.0	Rambursare	Direct
Compania Nationala de Transport al Energiei Electrice "Transelectrica" SA	2004	Energie	33.3	18.2	18.2	0.0	Rambursare	Direct
Europolis II	2004	Imobiliare si turism	30.0	7.5	5.5	2.0	Plata	Investitie in fond regional
Turnuri- Proiect structurat pe faze, Bucuresti	2004	Imobiliare si turism	33.9	11.9	11.9	0.0	Finalizat	Direct
TriGranit III	2004	Imobiliare si turism	4.5	0.1	0.0	0.1	Finalizat	Investitie in fond regional
Dezvoltarea Portului Constanta	2004	Transport	23.9	16.0	16.0	0.0	Plata	Direct
TOTAL 2004			772.1	341.4	262.6	78.8		
Stirom	2005	Agroindustrie	17.2	10.0	10.0	0.0	Plata	Direct
Tnuva - Romania Dairies SRL	2005	Agroindustrie	50.0	9.6	0.0	9.6	Plata	Direct
Tnuva Romania Milk SRL	2005	Agroindustrie	5.0	1.0	0.0	1.0	Plata	Direct
Banca Romaneasca – Participare la capitalul social	2005	Capital social bancar	12.3	12.3	12.3	0.0	Plata	Direct
Banca Transilvania – A doua majorare de capital	2005	Capital social bancar	2.2	2.2	0.0	2.2	Plata	Direct
Credit ipotecar II Banca Comerciala Romana	2005	Imprumuturi catre banci	50.0	50.0	50.0	0.0	Plata	Direct
UE/BERD Extindere 6 - CEC Romania	2005	Imprumuturi catre banci	10.0	10.0	10.0	0.0	Rambursare	Direct
UE/BERD MFF (Linie de credit) - Alpha Bank Romania	2005	Imprumuturi catre banci	17.3	15.3	15.3	0.0	Plata	Direct
Argus Capital Partners II	2005	Fonduri de investitii	3.0	3.0	0.0	3.0	Rambursare	Investitie in fond regional
Fondul de convergenta pentru tarile europene in curs de dezvoltare II	2005	Fonduri de investitii	6.0	6.0	0.0	6.0	Rambursare	Investitie in fond regional
SG AM Eastern Europe L.P.	2005	Fonduri de investitii	1.1	0.6	0.0	0.6	Rambursare	Investitie in fond regional
SigmaBleyzer Southeast European Fund IV CV	2005	Fonduri de investitii	7.5	7.5	0.0	7.5	Plata	Investitie in fond regional
Southeast Europe Equity Fund II	2005	Fonduri de investitii	7.0	7.0	0.0	7.0	Rambursare	Investitie in fond regional
Egger	2005	Industrie generala	127.0	61.0	61.0	0.0	Plata	Direct
Proiect de Transport Urban Arad	2005	Infrastructura municipala si de mediu	30.8	15.0	15.0	0.0	Plata	Direct

Proiect de Transport Urban Brasov – Credit acordat municipalitatii	2005	Infrastructura municipala si de mediu	18.0	10.0	10.0	0.0	Plata	Direct
Proiect de Transport Urban Brasov – Credit acordat companiei	2005	Infrastructura municipala si de mediu	18.0	10.0	10.0	0.0	Rambursare	Direct
Proiect de termoficare urbana Iasi	2005	Infrastructura municipala si de mediu	31.5	13.0	13.0	0.0	Plata	Direct
Facilitate de Credit Municipal pentru Mediu Sibiu	2005	Infrastructura municipala si de mediu	37.6	5.0	5.0	0.0	Plata	Direct
Compania regionala de operare Apa Somes (SAMTID)	2005	Infrastructura municipala si de mediu	39.0	7.2	7.2	0.0	Plata	Direct
Proiect de transport urban pre-aderare Sibiu	2005	Infrastructura municipala si de mediu	9.2	15.0	15.0	0.0	Plata	Direct
UE/BERD Extindere 6 - BCR Leasing II	2005	Instituti financiare nebancaire	5.0	5.0	5.0	0.0	Plata	Direct
Distrigaz Sud	2005	Energie	304.3	31.0	0.0	31.0	Plata	Direct
Global Property Fund	2005	Imobiliare si turism	75.0	17.3	0.0	17.3	Rambursare	Investitie in fond regional
ProCredit Bank Romania	2005	Finantare IMM-uri	12.4	3.1	3.1	0.0	Rambursare	Direct
TIW Inc.	2005	Telecomunicatii, Informatica & Mass Media	18.0	18.0	0.0	18.0	Finalizat	Investitie in fond regional
Proiect cai ferate CFR	2005	Transport	26.7	22.5	22.5	0.0	Plata	Direct
Proiect sosea de centura Constanta	2005	Transport	212.6	145.4	145.4	0.0	Plata	Direct
TOTAL 2005			1,153.6	513.0	409.8	103.2		
Banca Transilvania – A treia majorare de capital	2006	Capital social bancar	5.2	5.2	0.0	5.2	Plata	Direct
BRD – Credit sindicalizat	2006	Imprumuturi catre banci	200.0	70.0	70.0	0.0	Plata	Direct
Banca Transilvania – Credit subordonat	2006	Imprumuturi catre banci	72.0	12.0	12.0	0.0	Plata	Direct
UE/BERD Extindere 6 - OTP Romania (RoBank)	2006	Imprumuturi catre banci	10.0	10.0	10.0	0.0	Plata	Direct
7L Capital Partners	2006	Fonduri de investitii	22.1	9.0	0.0	9.0	Plata	Investitie in fond regional
AIG New Europe Fund II	2006	Fonduri de investitii	5.0	5.0	0.0	5.0	Plata	Investitie in fond regional
Alpha CEE II, L.P.	2006	Fonduri de investitii	10.0	10.0	0.0	10.0	Rambursare	Investitie in fond regional
Balkan Accession Fund, C.V.	2006	Fonduri de investitii	31.5	6.7	0.0	6.7	Plata	Investitie in fond regional
GED Eastern Fund II	2006	Fonduri de investitii	35.0	10.0	0.0	10.0	Plata	Investitie in fond regional
Combinatul siderurgic Tenaris	2006	Industria generala	10.0	10.0	10.0	0.0	Plata	Direct
Proiect regional de gestionare a deeurilor solide – Judetul Arges	2006	Infrastructura municipala si de mediu	24.1	6.1	6.1	0.0	Semnat	Direct
Proiect de gestionare a deeurilor solide Bacau	2006	Infrastructura municipala si de mediu	20.0	5.0	5.0	0.0	Semnat	Direct
Proiect de reabilitare drumuri Judetul Brasov	2006	Infrastructura municipala si de mediu	15.0	10.0	10.0	0.0	Plata	Direct
Bucuresti WWTP - Glina	2006	Infrastructura municipala si de mediu	108.3	10.0	10.0	0.0	Plata	Direct
PROIECT IN DOMENIUL TRASPORTULUI PUBLIC SIBIU (Credit acordat Municipalitatii)	2006	Infrastructura municipala si de mediu	13.0	5.0	5.0	0.0	Plata	Direct
PROIECT IN DOMENIUL TRASPORTULUI PUBLIC SIBIU (Credit acordat companiei)	2006	Infrastructura municipala si de mediu	5.0	5.0	5.0	0.0	Rambursare	Direct
Termoficare urbana Timisoara	2006	Infrastructura municipala si de mediu	15.0	10.0	10.0	0.0	Semnat	Direct
UE/BERD Extindere 6 - Volksbank Leasing Romania	2006	Instituti financiare nebancaire	10.0	10.0	10.0	0.0	Plata	Direct
UE/BERD Extindere 6 - BT Leasing II	2006	Instituti financiare nebancaire	5.0	5.0	5.0	0.0	Plata	Direct
Facilitate de coinvestitii in Europa BSR	2006	Imobiliare si turism	14.0	4.9	0.0	4.9	Semnat	Investitie in fond regional
Fond de investitii Bluehouse	2006	Imobiliare si turism	106.8	17.5	0.0	17.5	Rambursare	Investitie in fond regional
Europolis 3	2006	Imobiliare si turism	60.0	21.0	12.6	8.4	Plata	Investitie in fond regional
Fondul European pentru Europa de Sud-Est (EFSE)	2006	Finantare IMM-uri	2.0	2.0	0.0	2.0	Rambursare	Investitie in fond regional
ProCredit Bank Romania	2006	Finantare IMM-uri	0.7	0.7	0.0	0.7	Plata	Direct
Romania Micro Credit FW - Opportunity Microcredit Romania	2006	Finantare IMM-uri	2.0	1.7	1.7	0.0	Plata	Direct

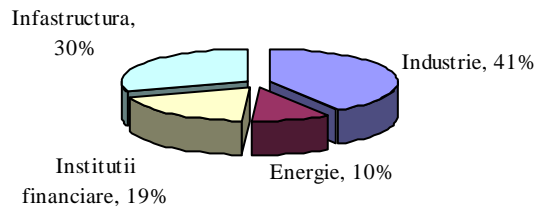
Capital Media	2006	Telecomunicatii, Informatica & Mass Media	12.0	6.0	6.0	0.0	Rambursare	Investitie in fond regional
TOTAL 2006			813.6	267.8	188.4	79.4		
Kaufland Romania	2007	Agroindustrie	306.0	100.0	100.0	0.0	Plata	Direct
Soufflet Malt Romania	2007	Agroindustrie	58.7	20.0	20.0	0.0	Plata	Direct
Banca Transilvania – A patra majorare de capital	2007	Capital social bancar	6.4	6.4	0.0	6.4	Plata	Direct

Raiffeisen International	2007	Capital social bancar	30.0	15.0	0.0	15.0	Rambursare	Investitie in fond regional
UE/BERD Ext. 7 - Banca Transilvania (Facilitate rurala)	2007	Imprumuturi catre banci	5.0	3.0	3.0	0.0	Semnat	Direct
UE/BERD Extindere 7 - CEC (Rural)	2007	Imprumuturi catre banci	10.0	10.0	10.0	0.0	Plata	Direct
UE/BERD Extindere 7 - Bank Leumi Romania	2007	Imprumuturi catre banci	5.0	3.0	3.0	0.0	Semnat	Direct
TFP Regional : Compania de Factoring IFN SA	2007	Imprumuturi catre banci	4.6	4.6	4.6	0.0	Plata	Direct
Accession Mezzanine Capital II	2007	Fonduri de investitii	40.0	8.0	0.0	8.0	Plata	Investitie in fond regional
Global Finance SEE Fund	2007	Fonduri de investitii	19.2	19.2	0.0	19.2	Plata	Investitie in fond regional
NEVEQ - New Europe Venture Equity Fund	2007	Fonduri de investitii	1.0	1.0	0.0	1.0	Plata	Investitie in fond regional
Royalton Partners II	2007	Fonduri de investitii	7.5	7.5	0.0	7.5	Plata	Investitie in fond regional
Syntax Mezzanine Fund	2007	Fonduri de investitii	2.6	2.5	0.0	2.5	Plata	Investitie in fond regional
Infrastructura de Transport Public Iasi	2007	Infrastructura municipala si de mediu	20.0	10.0	10.0	0.0	Semnat	Direct
Alimentare cu apa si tratarea apelor uzate Oradea	2007	Infrastructura municipala si de mediu	22.7	6.0	6.0	0.0	Plata	Direct
Extinderea retelei de alimentare cu apa si tratarea apelor uzate Oradea	2007	Infrastructura municipala si de mediu	48.8	4.0	4.0	0.0	Semnat	Direct
Refinantare Aquatim Timisoara	2007	Infrastructura municipala si de mediu	50.6	6.5	6.5	0.0	Plata	Direct
Credit pentru mediu LUKoil	2007	Resurse naturale	10.2	5.1	5.1	0.0	Plata	Investitie in fond regional
Tranzactie pe baza de credite carbon Transgaz	2007	Resurse naturale	0.4	0.8	0.0	0.8	Plata	Direct
RZB Leasing Romania - Linie de credit pentru IMM-uri	2007	Instituti financiare nebancale	7.5	7.5	7.5	0.0	Semnat	Direct
E.ON Energie Romania	2007	Energie	11.0	11.0	0.0	11.0	Plata	Direct
E.ON Gaz Romania Holding	2007	Energie	33.0	33.0	0.0	33.0	Semnat	Direct
Veicul de finantare a energiei regenerabile EnerCap	2007	Energie	2.5	1.3	0.0	1.3	Plata	Investitie in fond regional
Europa de Sud - Est - Joint Power Venture	2007	Energie	54.0	5.4	0.0	5.4	Semnat	Investitie in fond regional
GTC - Centre regionale de comert cu amanuntul	2007	Imobiliare si turism	47.8	16.3	16.3	0.0	Semnat	Direct
Romania Micro Credit FW - Banca Transilvania	2007	Finantare IMM-uri	7.5	4.0	4.0	0.0	Plata	Direct
Romania Micro Credit FW - Express Finance	2007	Finantare IMM-uri	1.5	0.8	0.8	0.0	Plata	Direct
Capital Media - Extindere facilitate	2007	Telecomunicatii, Informatica & Mass Media	6.0	3.0	3.0	0.0	Semnat	Investitie in fond regional
Posta Romana	2007	Telecomunicatii, Informatica & Mass Media	60.0	30.0	30.0	0.0	Plata	Direct
TOTAL 2007			879.5	344.9	233.8	111.1		
			10,077.3	3,540.9	2,813.3	727.6		

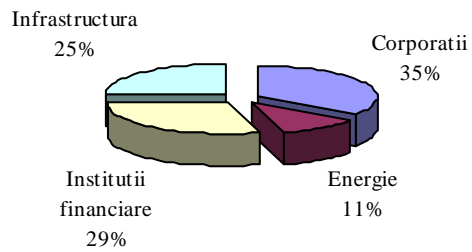
ANEXA 7B – VOLUM NET CUMULAT DE OPERATIUNI
(la data de 31 decembrie 2007, milioane €)

Echipe sectoriale (SIC)	Valoarea totala a proiectelor	Finantare BERD	Imprumut	Capital	Privat	Stat	Procent din portfoliu *	% din angajamente
Sectorul corporativ								
Agroindustrie	753	253	233	20	236	17	93%	7%
Industrie generala	1,120	400	300	99	400	0	100%	11%
Imobiliare si turism	602	168	95	73	168	0	100%	5%
Telecomunicatii, Informatica & Mass Media	1,732	412	393	19	382	31	93%	12%
Sub-total sector corporativ	4,208	1,233	1,022	211	1,186	48	96%	35%
Energie								
Resurse naturale	167	129	73	56	110	19	85%	4%
Energie	808	253	168	85	85	168	34%	7%
Sub-total Energie	975	382	241	141	195	187	51%	11%
Instituti financiare								
Capital social bancar	477	202	35	167	202	0	100%	6%
Imprumuturi catre banci	797	546	546	0	540	5	99%	15%
Fonduri de investitii	490	195	0	195	195	0	100%	6%
Instituti financiare nebankare	95	77	72	5	77	0	100%	2%
Finantare IMM-uri	69	23	17	6	23	0	100%	1%
Sub-total instituti financiare	1,928	1,043	670	373	1,038	5	99%	29%
Infrastructura								
Infrastructura municipala si de mediu	1,363	419	417	2	49	370	12%	12%
Transport	1,603	463	463	0	0	463	0%	13%
Sub-total Infrastructura	2,966	882	880	2	49	833	6%	25%
TOTAL ROMANIA	10,077	3,541	2,813	728	2,468	1,073	70%	100%

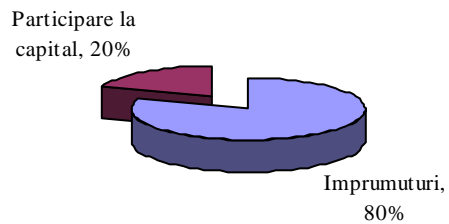
**Volum de afaceri cumulativ
Valoare totala proiecte
(la 31 decembrie 2007)**

**Volum de afaceri cumulativ
BERD Finante
(la 31 decembrie 2007)**

**Volum de afaceri cumulativ
Imprumut/ Participare la capitalul social
(la 31 decembrie 2007)**

ANEXA 8 – PROGRAME DE COOPERARE TEHNICA BERD

Romania – 2000/2007

Vedere de ansamblu asupra fondului BERD pentru cooperare tehnica si cofinantarii oficiale

- Fonduri totale angajate pentru cooperare tehnica si proiecte de cofinantare oficiala semnate
- Scenariu viitor

Fonduri totale angajate pentru cooperare tehnica si proiecte de cofinantare oficiala semnate

- In perioada care face obiectul raportarii, Banca a cooperat in mod activ cu donatori multilaterali si bilaterali, atat in cadrul proiectelor de cooperare tehnica (pentru care valoarea totala a angajamentelor a ajuns la 20,4 milioane €), cat si al initiativelor de cofinantare oficiala (valoarea totala a contributiei este de 885 milioane €, conform tabelelor anexate).
- Fondul de cooperare tehnica: sapte donatori (CE, SUA, Olanda, Austria, Elvetia, Italia si Spania) reprezinta peste 90% din angajamentele totale, iar CE este cel mai mare donator, cu peste 6,5 milioane €. Cele trei sectoare care au beneficiat cel mai mult de Fondul de cooperare tehnica sunt sectorul institutiilor financiare (cuprinzand institutii financiare pentru IMM-uri si microfinantare, precum si institutii financiare bancare) care a beneficiat de 8,2 milioane €, sectorul infrastructurii municipale si de mediu, care a beneficiat de 6,5 milioane € si sectorul infrastructurii (inclusiv transport) care a beneficiat de 2,3 milioane €. In 2006, BERD, Guvernul roman si CE au infiintat "Facilitatea de micro credit pentru Romania" in valoare de 88 milioane € pentru acordarea de imprumuturi bancilor locale si institutiilor de microfinantare nebancale in vederea acordarii de credite microintreprinderilor si intreprinderilor mici (MIM), inclusiv finantarea infiintarii de noi intreprinderi.
- Cofinantare oficiala: CE (451,2 milioane €) a fost de departe cel mai mare cofinantator oficial care a acoperit peste 50% din contributia totala. Alti cofinantatori oficiali importanti au fost IFC (136,5 milioane €) si BEI (98,4 milioane €). DEG, FMO, NIB, si SECO au avut de asemenea contributii importante. Cea mai mare parte a cofinantarii oficiale (470 milioane €) a fost acordata sub forma de ajutoare financiare nerambursabile, in special in cadrul Programului ISPA al UE. Creditele acordate de institutiile financiare internationale si creditele paralele s-au ridicat la 371 milioane €. Restul sumei (48 milioane €) a fost acordata sub forma de participatii la capitalul social si din ECA. S-a folosit cofinantare pentru implementarea a 34 de proiecte in cinci sectoare: infrastructura municipala si de mediu (17 proiecte), finante si operatiuni de afaceri (12 proiecte) si alte sectoare (cinci proiecte).

**Fonduri de cooperare tehnica si donatori
Angajamente totale (2000-2007): 20,3 milioane €**

Sector	€Angajat	€Platit
Energie	1.613.566	1.424.436
Institutii financiare	8.185.700	6.034.473
Infrastructura	2.266.390	1.751.907
Infrastructura municipala	6.455.682	3.506.548
Altele	413.220	149.173
Intreprindere privata	1.454.918	540.536
Total la nivel de tara	20.389.475	13.407.074

Donator	€Angajat	€Platit
Austria	1.883.115	742.933
Belgia	23.201	23.201
Canada	73.627	73.627
Danemarca	49.760	26.584
UE	6.451.049	4.299.822
Franta	32.590	32.590
Germania	630.827	334.535
Irlanda	45.369	45.369
Italia	1.048.522	654.236
Luxemburg	353.961	315.715
Olanda	3.104.759	2.177.710
Spania	1.651.012	261.671
Suedia	20.936	20.936
Elvetia	1.755.781	1.133.179
Marea Britanie	105.592	105.592
Statele Unite	3.109.685	3.109.685
Fondul special pentru Regiunea Balcanilor	49.690	49.690
Total la nivel de tara	20.389.475	13.407.074

Proiecte semnate de cofinantare oficiala
Ani de semnare: (2000-09/2007)
885,6 milioane €

Cofinantatori oficiali	Sume angajate in Euro (milioane €)
Banca pentru Comert si Dezvoltare a Marii Negre	7.036.802
DEG – Companie Germana de Investitii si Dezvoltare	48.161.125
EDC	24.628.809
Fondul European pentru Europa de Sud-Est EFSE	15.000.000
Comisia Europeana	451.244.772
Banca Europeana pentru Investitii	98.490.613
Fondul Special pentru Investitii Intermediare	2.310.000
Financiare	
FMO (Compania Olandeza pentru Finantarea	38.040.248
Dezvoltarii)	
Guvernul Romaniei	2.900.000
Corporatia Internationala de Finantare	136.504.574
Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW)	6.500.000
Ministerul Afacerilor Externe	2.500.000
Nordic Investment Bank	24.628.809
Fondul Special pentru Facilitate de Micro Credit	5.942.346
pentru Romania	
Senter International	2.200.000
Biroul Federal Elvetian pentru Afaceri Externe si	13.632.235
Economice	
Fondul Special SUA/BERD pentru IMM-uri	1.507.361
Banca Mondiala	4.369.000
Total general	885.596.693

Scenariu viitor: 2008-2010

- După aderarea la UE, România va rămâne printre țările prioritare pentru un număr redus de donatori.
- Ca și în trecut, se preconizează ca CE să rămână cel mai mare contribuitor pentru țară și, în consecință, și pentru inițiativele BERD în România în cadrul Fondurilor Structurale și de Coeziune pentru perioada 2007-2013. Suma totală alocată pentru România din Fondurile Structurale și de Coeziune în perioada 2007 – 2013 este de 19,668 miliarde €
- Referitor la finanțarea de către CE care ar putea fi pusă la dispoziție pentru implementarea proiectelor de infrastructură municipală și de mediu care au fost cofinanțate anterior în cadrul Programului ISPA al UE, în data de 12 iulie 2007, Comisia Europeană a aprobat Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) și programul operațional pentru Fondul de Coeziune (FC) intitulat “Contextul Programului Operațional”. Bugetul total al programului este de aproximativ 5,6 miliarde Euro, iar ajutorul comunitar se ridică la 4,5 miliarde Euro (aproximativ 23 % din totalul fondurilor UE investite în România conform politicii de coeziune pentru perioada 2007-2013).